

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
NARIŲ ANDRIAUS PUKSO, GITANOS MATIEKUVIENĖS, INGOS MILAŠIŪTĖS IR
TEISĖS IR TYRIMŲ SKYRIAUS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS CENTRO PARTIJOS KANDIDATĖS Į ALYTAUS MIESTO
SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIUS – MERUS LAUROS RADZEVIČIŪTĖS RENGTO IR
VESTOS LAIDOS „DEMASKUOTI“, TRANSLIUOTOS „DŽŪKIJOS TV“ ETEREJE**

2022 m. kovo 28 d. Nr. 3-18(1.2)

Vilnius

1. Tyrimo pagrindas

1.1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2019 m. sausio 2 d. gavo pranešimą (reg. Nr. 1-53(2.10)), kuriame pateikiama informacija, jog *„2018 m. lapkričio 7 d. buvo paskelbta politinės kampanijos pradžia. Nuo to laiko VŠĮ Alytaus regioninės televizijos „Džukijos TV“ transliavo 3 laidas „Demaskuoti“, kurios vedėja yra <...> Laura Radzevičiūtė. Visos laidų temos yra politinės, todėl neabejotinai tuo siekiama įtakoti rinkimų rezultatus. <...> kandidatė į tarybos narius Laura Radzevičiūtė žinodama žurnalistų etikos komisijos sprendimus, tuo pačiu būdama Lietuvos centro partijos narė, Seimo nario padėjėja, piktybiškai pažeidinėjo politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymą, vedama laidas politinės kampanijos metu. Prašome įvertinti, ar tai nėra paslėpta politinė reklama“.*

1.2. 2019 m. sausio 9 d. pranešėjas dar kartą kreipėsi į VRK (reg. Nr. 1-191(2.10)) nurodydamas, kad *„Buvo gautas centro partijos kandidatės Lauros Radzevičiūtės kvietimas dalyvauti jos prodiusuojamoje ir vedamoje laidoje „Demaskuoti“. <...> Debatų laidos gali būti neatlygintinos, jeigu jose dalyvauti pakviesti visi kandidatai, tačiau šiuo atveju laidos turinys nėra debatai. Kviečiama į visuomeninę tyrimų laidą „aptarti, analizuoti“ tariamą korupciją, piktnaudžiavimo atvejus miesto savivaldybėje. Kitaip tariant laida siekiama aiškiai įtakoti rinkimų rezultatus, organizuojant kryptingą ir šališką laidos temą“.*

1.3. 2019 m. sausio 11 d. VRK gautas kito pareiškėjo skundas (reg. Nr. 1-236(2.10)), kuriame nurodoma, kad *„Laidos vedėja / kandidatė laidoje išskirtinėmis teisėmis tendencingai ir šališkai, be kitos pusės nuomonės daro politinius pareiškimus, kritikuoja konkurentus <...> naudojami tik jai vienai prieinama galimybė pasiekti auditoriją bei rinkėjus ir taip sudaro nelygias sąlygas sąžiningai konkuruoti, o tai galimai įtakoja būsimus rinkimų rezultatus“.*

1.4. 2019 m. vasario 5 d. gautas trečio pareiškėjo skundas (reg. Nr. 1-1071(2.11)) „Dėl trečiųjų asmenų atvaizdo naudojimo politinėje reklamoje, Dėl užslėptos politinės reklamos“, kuriame pateikiama nuoroda į politinės kampanijos metu L. Radzevičiūtės rengiamas ir vedamas laidas „Demaskuoti“, transliuotas vietinėje televizijoje „Dzūkijos TV“, bei nurodoma, jog laidos nė karto nebuvo pažymėtos kaip politinė reklama.

1.5. 2019 m. vasario 5 d. taip pat gauti panašaus turinio skundai „Dėl Lauros Radzevičiūtės daromų tęstinių akivaizdžiai teisei priešingų veiksmų“ (reg. Nr. 1-823(2.10) ir reg. Nr. 1-1182(2.10)). Skunduose nurodoma, kad *„tokie kandidatės į miesto merus veiksmai ne tik grubiai pažeidžia visuomenės informavimo normas ir etiką (ir už tai turi būti taikomos administracinės nuobaudos tiek kandidatėi, tiek visuomenės informavimo priemonės – televizijos bei portalo – valdančios viešosios įstaigos vadovui), tačiau ir pažeidžia rinkimų teisės normas, nes šios televizijos laidos nežymimos kaip politinė reklama, o atitinkama suma neįskaičiuojama į Lauros Radzevičiūtės politinės kampanijos išlaidas“*.

1.6. 2019 m. vasario 8 d. VRK gautas dar vienas kreipimasis (reg. Nr. 1-876(2.10)), kuriame pateikiama informacija, kad *„Kandidatė Laura Radzevičiūtė dirba „Dzūkijos TV“ ir veda laidą „Demaskuoti“ <...>. Alytaus gyventojai yra pasipiktinę šios žurnalistės akiplėšiškumu <...> nuolatiniu įstatymų pažeidinėjimu, nors buvo jai jau pareikšti perspėjimai <...>“*.

1.7. 2019 m. vasario 11 d. VRK gautas (reg. Nr. 1-905(2.10)) skundas dėl Tomo Pačėso ir L. Radzevičiūtės elgesio, kuriame nurodoma, kad *„VšĮ Alytaus regioninė televizija „Dzūkijos TV“ transliuoja laidą „Demaskuoti“, jos rengėja (prodiuserė) ir vedėja yra L. Radzevičiūtė. Viešai pateikiamais duomenimis, laidą „Demaskuoti“ L. Radzevičiūtė rengia pagal sutartį su VšĮ Alytaus regioninė televizija, kurios savininkas yra Alytaus miesto tarybos narys, opozicijoje esančio visuomeninio judėjimo „Už Alytų“ pirmininkas ir visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ narys T. Pačėsas. <...> Laidoje mano atžvilgiu buvo skelbiama vien tik negatyvi, mane itin neigiamai apibūdinanti ir be jokio pagrindo neteisėtą ir amoralią elgesį man priskirianti informacija <...>. 2019 m. sausio 31 d. transliuota laida „Demaskuoti“, kurioje dalyvavo pats televizijos savininkas, 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose su visuomeniniu rinkimų komitetu „Už Alytų“ kandidatuojančias T. Pačėsas. Pažymėtina, jog laidos vedėja L. Radzevičiūtė taip pat dalyvauja 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose – jos kandidatūra įrašyta Lietuvos centro partijos kandidatų sąraše“*.

1.8. 2019 m. vasario 11 d. gautas skundas „Pranešimas dėl pažeidimų“ (reg. Nr. 1-1174(2.10)). Pranešime pateikiama 2019 m. vasario 7 d. laidos „Demaskuoti“ chronologija, dalyvių bei L. Radzevičiūtės pasisakymai, taip pat nurodyta, kad: *„<...> Politinės kampanijos periodu tai yra jau šešta šios kandidatės politinė laida „Demaskuoti“ nepažymėta politinė reklama. Kviestinis svečias yra*

Lietuvos centro partijos tarybos pirmininkas Naglis Puteikis. Laidos vedėja su savo partijos pirmininku aptarinėja politikus ir tuo pačiu laidos bėgyje agituoja už ką ar prieš ką balsuoti rinkimuose.“ <...> Vertinant visą laidos kontekstą, galima konstatuoti, kad kandidatė su partijos pirmininku tiesiogiai paslaugomis skatina rinkėją balsuoti už ją ir, jeigu jie tai darys, tada jie (N. Puteikis su padėjėja) „pasiųs savo sąjungininkus į teismą“ ir jie tai padarys po kovo 3 d. jeigu bus išrinkti. Akivaizdu, kad yra žadamas atlygis tam tikrai rinkėjų grupei, jeigu jie balsuos už Laurą Radzevičiūtę ir Lietuvos centro partiją kovo 3 d. rinkimuose“.

1.9. 2019 m. kovo 7 d. gautas raštas „Prašymas dėl Lauros Radzevičiūtės pažeidimų vertinimo“ (reg. Nr. 1-2560(2.10), kuriuo į VRK kreiptasi dėl politinės kampanijos metu rodytų laidų „Demaskuoti“ ir kuriame pateikiama informacija, kad „<...>Laura Radzevičiūtė nedirba etatine žurnaliste ar laidų vedėja „Dzūkijos TV“. Mano žiniomis ji yra sudariusi sutartį su VšĮ Alytaus regioninė televizija „Dzūkijos TV“ ir už kiekvieną laidą moka nustatytą 100 Eur mokestį. <...> Kandidatai, turintys pažinčių su žiniasklaidos savininkais ar žiniasklaidos priemonių paramą, sudarys sutartis ir prodiusuos bei ves laidas politinėmis temomis siekdami paveikti rinkėjų nuomonę ir mokėdami už tai simbolinius įkainius. Kiti kandidatai, neturėdami tokios galimybės turės užsakinėti brangų eterį politinės reklamos įkainiais. Tai akivaizdžiai iškraipo konkurenciją ir vienodas sąlygas visiems kandidatams. Ar prieš rinkimus netaps visi kandidatai laidų vedėjais ir prodiuseriais? <...>“.

1.10. VRK 2019 m. vasario 7 d. protokoliniu sprendimu tyrimą dėl gautų skundų pavesta atlikti VRK nariams Andriui Puksui, Viliui Semeškai ir Aistei Žilinskienei. Nebaigus laiku atlikti tyrimo, VRK 2021 m. birželio 3 d. protokoliniu sprendimu tyrimas perduotas atlikti 2021 m. gegužės 25 d. paskirtiems naujos kadencijos VRK nariams Gitanai Matiekuvienei, Ingai Milašiūtei ir A. Puksui.

2. Tyrimo metu nustatyti faktai, surinkta ir gauta informacija

2.1. 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2018 m. lapkričio 7 d.

2.2. 2018 m. lapkričio 21 d. VRK nario sprendimu Lietuvos centro partija buvo registruota savarankiška 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos dalyve. Lietuvos centro partija pirmuoju numeriu kandidatų sąrašė įrašytą L. Radzevičiūtę kėlė kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus. Kandidatės L. Radzevičiūtės anketos duomenys VRK informacinėje sistemoje pildyti 2018 m. gruodžio 12 d. VRK 2019 m. sausio 31 d. sprendimu Sp-53¹ įregistravo kandidatų sąrašus ir kandidatus į savivaldybės tarybos narius – merus. VRK nario 2019 m.

¹ Nuoroda internete <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/911e42d1257d11e9b246d9cc49389932>

vasario 12 d. sprendimu Nr. PK1-2019STR-S384 L. Radzevičiūtė įregistruota atstovaujamąja politinės kampanijos dalyve. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos VRK pateiktais duomenimis (reg. Nr. 1-1083(2.10), L. Radzevičiūtė tyrimui reikšmingu laikotarpiu, t. y. nuo 2015 m. balandžio 30 d. iki 2020 m. lapkričio 12 d., ėjo Lietuvos centro partijos pirmininko, Seimo nario Naglio Puteikio politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas. Nuo 2017 m. rugsėjo 28 d. iki 2019 m. vasario 28 d. viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai priklausančioje „Dzūkijos TV“ eteryje vedė laidą „Demaskuoti“.

2.3. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 48 straipsnio 6 dalies pagrindu Alytaus miesto savivaldybės rinkimų komisijos 25 000 vnt. tiražu išleistame ir rinkėjams išplatintame informaciniame leidinyje paskelbtos visų kandidatų į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir politinių partijų, visuomeninių rinkimų komitetų, kėlusią kandidatų į tarybos narius sąrašus, programos, iš jų tyrimui aktualios:

2.3.1. Lietuvos centro partijos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės rinkimų programa:

2019 M. KOVO 3 D. SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ NARIŲ IR
TARYBŲ NARIŲ – MERŲ RINKIMAI ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖJE

ALYTAUS
MIESTO
SAVIVALDYBĖ

LAURA RADZEVIČIŪTĖ

LIETUVOS CENTRO PARTIJA

LIETUVOS
CENTRO
PARTIJA

Už teisingą Alytų!

Gerbiami alytiškiai,

asmeninė patirtis – kad už teisybę reikia kovoti, o neliečiami vietos karaliukai nėra tokie jau nebaudžiami, lėmė, kad savo patirtimi ir žiniomis nusprendžiau dalintis su Jumis, todėl visuomeninių tyrimų laidoje „DEMASKUOTI“, drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas ir eilinių žmonių dėl to patiriamas neteisybes, patčias.

Siekti Alytaus miesto mero posto ir su savo bendražygių komanda imtis atsakomybės už Dzūkijos sostinės ateitį – tai ne deklaratyvus valdžios siekimas, o ryžtas prisiminti atsakomybę už ateitį miesto, kuriame auga mano sūnus. Teisinės žinios, patirtis leido pamatyti, kas yra blogai mūsų mieste – biurokratija, piktnaudžiavimai, dvigubi standartai, abejingas ir net nusikalstamas valdininkų požiūris į eilinio žmogaus problemas. Garsiai deklaravę, kad išgyvendins „švogerezizmą“ ir korupciją, buvusios ir dabartinės miesto valdžios jai leido tik dar labiau

subujoti. Nepotizmas, nebaudžiamumas, jūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste. Alytaus miesto biudžetė pinigų tikrai yra, tik reikia juos teisingai paskirstyti ir kontroliuoti. Balsuodami už mane ir mano komandą, kuri atstovauja Naglio Puteikio vadovaujamą Lietuvos centro partiją, Jūs renkatės:

- sąžiningai Jus atstovausiantį politiką savivaldybės taryboje;
- drąsų, išsilavinusį, turintį politinės patirties miesto vadovą;
- nepakantumą kyšiams, nepotizmui, garantiją, kad prasižengęs ir įstatymus paėmynės net ir aukščiausias pareigas einantis valdžios atstovas neliks nenubaustas;
- biurokratijos išgyvendinimą iš miesto įstaigų, pagarbą ir kompetenciją miesto valdyme;
- asmeninę valdininko ir politiko atsakomybę už padarytą žalą, jei tokia atsirastų dėl politiko ar valdininko veiklos ar neveikimo;
- atvirą, skaidrų, demokratiją ir tarimusi su visuomene paremtą mano ir miesto tarybos darbą.

Visada su Jumis – **Laura Radzevičiūtė**

Už rinkimų programas turinį atsako ją pateikusi kandidatė

11

2.3.2. Lietuvos centro partijos, iškėlusios L. Radzevičiūtę į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir kandidate į tarybos narius 1 numeriu kandidatų sąrašė, rinkimų programa informaciniame leidinyje Alytaus miestui²:

ALYTAUS
MIESTO
SAVIVALDYBĖ

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
RINKIMŲ KOMISIJOS NR. 2 INFORMACINIS LEIDINYS

18. LIETUVOS CENTRO PARTIJA

Programa

Lietuvos centro partijos keliamų kandidatų Alytaus miesto savivaldybės tarybos rinkimuose pagrindinis tikslas – visiems lygiai teisingas Alytus!

Jeigu mums suteiksite galimybę tiesiogiai dalyvauti Alytaus miesto valdyme, pažadame kad:

- mes visomis išgalėmis ginsime visuomenės – visų Jūsų, interesus,
- mes niekada netylėsime, jeigu valdžia, tyčiosis iš žmonių ir žemins eilinio žmogaus orumą,
- mes visada sieksime, kad visi kyšininkai vagiantys ne tik alytiškių, bet ir visos Lietuvos žmonių pinigus gautų tai ko nusipelnė,
- mes niekada netoleruosime ir nepakęsimė miesto valdyme patyčių ir biurokratizmo, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai,
- mes niekada netoleruosime situacijų, kai

LIETUVOS
CENTRO
PARTIJA

valdininkai tyčia vilkina priimti sprendimus ar netinkamai atlieka savo pareigas,

- mes visada reikalausime asmeninės valdininkų atsakomybės ir padarytos žalos atlyginimo ne iš miesto biudžeto sąskaitos, kaip įprasta lig šiol, bet iš tokio valdininko ar net politiko asmeninių lėšų,
- mes tarsimės su miesto gyventojais ir išgirsime kiekvieną besikreipiantį eilinį žmogų.

Kartu su Lietuvos centro partijos ginamomis vertybėmis mes kviečiame ir Jus stoti į bendrą kovą už visiems lygiai teisingą Lietuvą!

Pagarbiai,

Lietuvos centro partijos pirmininkas –
Naglis Puteikis

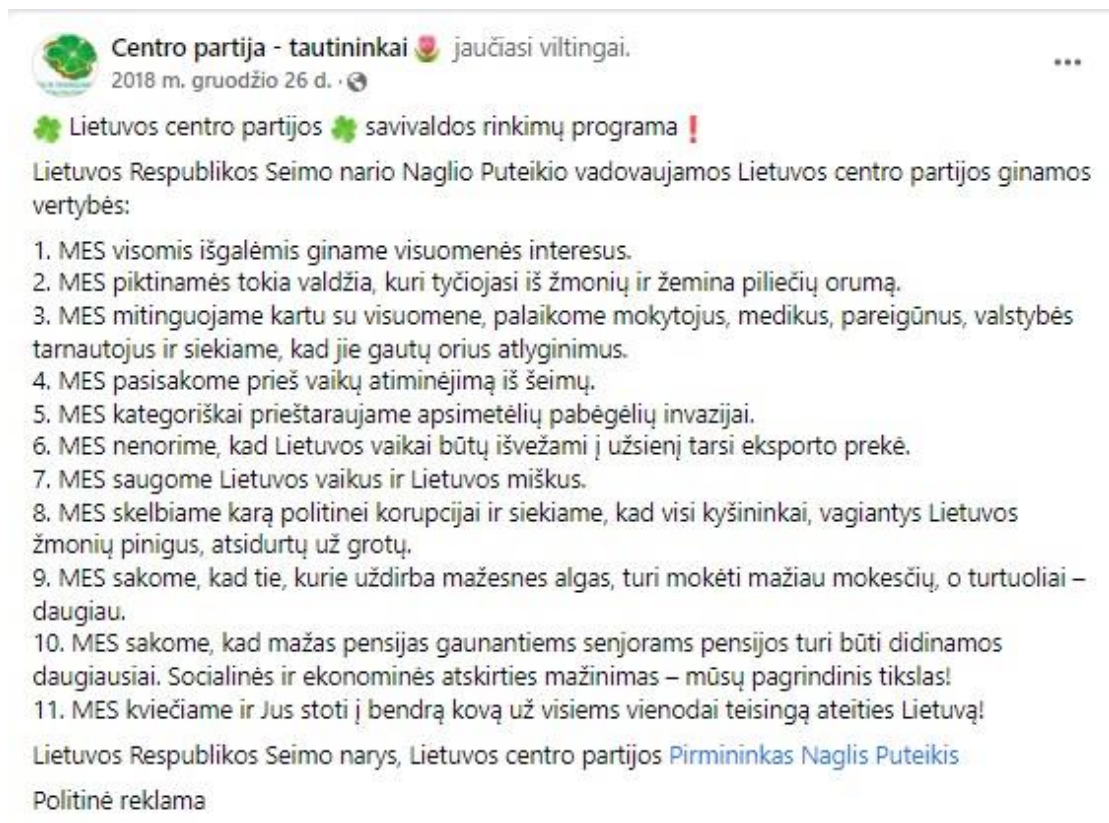
Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės merus –
Laura Radzevičiūtė

22

Už rinkimų programos turinį atsako ją pateikusi partija

² Nuoroda internete <https://www.vrk.lt/documents/10180/681497/Alytaus+m/4cb33108-80f3-4921-ae42-1fcc3e75546c>

2.4. Lietuvos centro partijos rinkimų programa socialinio interneto puslapio „Facebook“ partijos paskyroje³:

Centro partija - tautininkai 🍀 jaučiasi viltingai.
2018 m. gruodžio 26 d. · 🌐

🍀 Lietuvos centro partijos 🍀 savivaldos rinkimų programa !

Lietuvos Respublikos Seimo nario Naglio Puteikio vadovaujamos Lietuvos centro partijos ginamos vertybės:

1. MES visomis išgalėmis giname visuomenės interesus.
2. MES piktinamės tokia valdžia, kuri tyčiojasi iš žmonių ir žemina piliečių orumą.
3. MES mitinguojame kartu su visuomene, palaikome mokytojus, medikus, pareigūnus, valstybės tarnautojus ir siekiame, kad jie gautų orių atlyginimus.
4. MES pasisakome prieš vaikų atiminėjimą iš šeimų.
5. MES kategoriškai prieštaraujame apsimetėlių pabėgėlių invazijai.
6. MES nenorime, kad Lietuvos vaikai būtų išvežami į užsienį tarsi eksporto prekė.
7. MES saugome Lietuvos vaikus ir Lietuvos miškus.
8. MES skelbiame karą politinei korupcijai ir siekiame, kad visi kyšininkai, vagiantys Lietuvos žmonių pinigus, atsidurtų už grotų.
9. MES sakome, kad tie, kurie uždirba mažesnes algas, turi mokėti mažiau mokesčių, o turtuoliai – daugiau.
10. MES sakome, kad mažas pensijas gaunantiems senjorams pensijos turi būti didinamos daugiausiai. Socialinės ir ekonominės atskirties mažinimas – mūsų pagrindinis tikslas!
11. MES kviečiame ir Jus stoti į bendrą kovą už visiems vienodai teisingą ateitį Lietuvai!

Lietuvos Respublikos Seimo narys, Lietuvos centro partijos Pirmininkas Naglis Puteikis

Politinė reklama

2.5. Lietuvos centro partijos išleistoje politinėje reklamoje (dalijamų lankstinukų forma ir lauko stenduose), skirtoje iškeltai kandidatei į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtei ir partijos iškeltiems kandidatams į Alytaus miesto tarybos narius propaguoti politinės kampanijos metu, skleista ši informacija:

³ Nuoroda internete https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2240697915981583&id=102161476501915 (partijos pavadinimas keitėsi: nuo 2019 m. gruodžio 18 d. – Centro partija „Gerovės Lietuva“, nuo 2020 m. rugpjūčio 24 d. – Centro partija-tautininkai, nuo 2021 m. rugsėjo 29 d. – Tautos ir teisingumo sąjunga (centristai, tautininkai)).

171

Asta Visockienė

Andrius Vasilevas

Aras Kvederavičius

Povlas Vadeika

Alvaras Viskokas

Gedrė Laurutienė

Regina Urbenienė

Gerbiami alytiskiai, asmeninė patirtis – kad už teisybę reikia kovoti, o neliečiami vietos karaliukai nėra tokie jau nebudžiami, lėmė, kad savo patirtimi ir žiniomis nusprendžiau dalintis su Jumis, todėl visuomeninių tyrimų laidoje „DEMASKUOTI“, drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas ir eilinių žmonių dėl to patiriamas neteises patyčias.

Garsiai deklaruojau, kad išgyvendins švogerizmą ir korupciją buvusios ir dabartinės miesto valdžios jai leido tik dar labiau subjoti. Nepotizmas, nebudžiamumas, jūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste. Alytaus miesto biudžetą pinigų tikrai yra, tik reikia juos teisingai paskirstyti ir kontroliuoti. Balsuodami už mane ir Lietuvos centro partijos komandą, jūs renkatės:

- ✓ sąžiningai jus atstovausianti politiką savivaldybės taryboje;
- ✓ drąsų, išsilavinusį, turintį politinės patirties miesto vadovą;
- ✓ nepakantumą kysiams, nepotizmui, garantiją, kad prasižengęs ir įstatymus pamiršęs net ir aukščiausias pareigas einantis valdžios atstovas neliks nubaustas;
- ✓ biurokratijos išgyvendinimą iš miesto įstaigų, pagarbą ir kompetenciją miesto valdyme;
- ✓ asmeninę valdininko ir politiko atsakomybę už padarytą žalą, jei tokia atsirastų dėl politiko ar valdininko veiklos ar neveikimo;
- ✓ atvirą, skaidrų, demokratiją ir tarimusi su visuomene paremtą mano ir miesto tarybos darbą.

Balsuokite už Lietuvos centro partiją ir gausite daugiau TEISINGUMO!

Visada su Jumis – Laura Radzevičiūtė

lradzev@lta.lt

PAŽYMĖKITE KURIĄ SAŖSĄ, UŽ KURIĄ BALSUOJATE

☒ ŽYMĖJIMO PAVYZYS

☒ 18 Lietuvos centro partija

PAVYZIO BALSAI

1 4 6 7 10

Lietuvos centro partijos keliama kandidatų Alytaus miesto savivaldybės tarybos rinkimuose pagrindinis tikslas – visiems lygiai teisingas Alytus!

Daugiau teisingumo – štai ką gausite balsuodami už Laurą Radzevičiūtę, Lietuvos centro partijos kandidatę į Alytaus merus!

Daugiau sąžiningumo – štai ką į Alytaus miesto savivaldybės darbą atneš Laura Radzevičiūtė ir Lietuvos centro partijos komanda!

Daugiau pagarbos – štai ką garantuoja Laura Radzevičiūtė ir Lietuvos centro partija visiems alytiskiams!

Daugiau skaidrumo – štai ko šiuo metu tikrai labiausiai reikia Alytaus miesto valdžiai!

Tarnaus žmonėms, o ne valdys – štai kuo Laura Radzevičiūtė ir Lietuvos centro partijos komanda skiriasi nuo kitų politikų!

Už vertybinius pokyčius!

Už teisingą Alytų!

Už teisingą požiūrį į žmogų!

Kartu su Lietuvos centro partijos ginamomis vertybėmis mes kviečiame ir jus stoti į bendrą kovą už visiems lygiai teisingą Lietuvą!

Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto merus Laura Radzevičiūtė

Lietuvos centro partijos pirmnickas Naglis Putelis

Visi kartu mes stipresni!

Politinė reklama. Bus apmokėta iš Lietuvos centro partijos rinkimų sąskaitos. Spausdinti: Diza, UAB: ULS Nr. 129. Tiržas 10000 vnt.

Ateiname tarnauti žmonėms, o ne valdyti!

LIETUVOS
CENTRO
PARTIJA

SARŠO NR.
18

Laura Radzevičiūtė
kandidatė į Alytaus miesto merus. LCP sąrašas Nr. 1

Balsuokite už Lietuvos centro partijos komandą ir visi kartu siekiame, kad Alytuje būtų gera gyventi VISIEMS, o ne tik išrinktiesiems!

Už teisingą Alytų!

Laura Radzevičiūtė

Valdemaras Chomicius

Dalia Cibulskienė

Rolandas Balkauskas

Liudvika Vasileviene

Petras Mazaliauskas

Kazimieras Butrimas

Prima Garbenienė

Violeta Bliukevičienė

Darius Staugaitis

Asta Pilypaitė

Vytautas Šmidtas

Dailė Klimaitienė

Jurgita Geceviene

Aušrinė Cibulskaitė

Daina Ceikuvienė

Gintarė Nedzinskienė

Andrius Jušauskas

Daiva Gudžinevičienė

Algimantas Norkevičius

Ramunė Aleknavičienė

Aldas Popovas

Laima Velickienė

Laura Šmidtienė

Rita Jušauskienė

Rokas Marcinkevičius

Zita Ausukevičienė

Zdydras Rauličius

Iveta Paškauskaitė

Domas Mickevičius

Daiva Aleksandravičienė

Karolis Ščerbacho

Brigita Arasimavičiūtė

Virginija Lingevičienė

Jolanta Lingevičiūtė

Laima Rimokaitienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

Zita Ausukevičienė

LCP Alytus standai – 10 vnt.

2.6. 2019 m. vasario 11 d. VRK gautas Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos raštas „Dėl gauto kreipimosi“ (reg. Nr. 1-1080(2.10) (atsakymas į 2019 m. vasario 5 d. LVŽS kreipimąsi „Dėl Lauros Radzevičiūtės daromų tęstinių akivaizdžiai teisei priešingų veiksmų“). Tarnybos rašte nurodoma, jog „Atlikęs pirminį kreipimesi nurodytų televizijos laidų vertinimą Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų laikymosi požiūriu, žurnalistų etikos inspektorius šio įstatymo pažeidimo požymių neįžvelgia. Laidose keliami diskusiniai klausimai, tenkinantys viešąjį visuomenės interesą, reiškiami viešųjų asmenų veiklos kritika. Pažymėtina, kad pristatant laidos dalyvius, nurodoma, jog buvo kviečiami dalyvauti ir laidoje kritikos sulaukę asmenys, jų atstovai arba kiti su tema susiję ir kitokią poziciją galintys turėti asmenys. Jie į laidą neatvyko“. Rašte taip pat nurodyta, kad „žurnalistų etikos inspektorius neturi

įgaliojimų taikyti Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso ir Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo nuostatų“.

2.7. 2019 m. vasario 11 d. VRK susipažinti persiųstas Mariaus Grišmanausko „Paneigimas“ (reg. Nr. 1-988(2.10), adresuotas viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai („Dzūkijos TV“). Paneigime pateikiami faktai, kad 2019 m. vasario 7 d. laidoje „Demaskuoti“ „<...> buvo paskleista tikrovės neatitinkanti, asmens garbę ir orumą žeminanti informacija ir teiginiai.“ Kreipimesi išdėstomi laidoje pasakyti 15 teiginių, į kuriuos M. Grišmanauskas rašte nurodo paneigimus, ir prašoma juos „įgarsinti toje pačioje laidoje<...>“ ir „<...> paskelbti tokį patį paneigimą „Facebook“ „Dzūkijos TV“ profilyje, „Dzūkijos TV“ youtube kanale, „Dzūkijos TV“ tinklapyje. Tuose pačiuose įrašuose, kuriuose yra patalpinta 2019-02-07 laida „Demaskuoti“.“ Duomenų apie tokio paneigimo paskelbimą nėra.

2.8. VRK 2019 m. sausio 17 d. raštu (reg. Nr. 2-140(2.10) kreipėsi į Visuomenės informavimo etikos komisiją (toliau – VIEK) dėl 2019 m. sausio 2, 9, 11 dienomis pranešimų autorių įvardytų keturių viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos „Dzūkijos TV“ transliuotos laidos „Demaskuoti“, kurią veda kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, įrašų vertinimo.

2.8.1. 2019 m. balandžio 8 d. gautas VIEK atsakymas (reg. Nr. 1-3393(2.10). Atsakyme informuojama, jog VIEK 2019 m. kovo 26 d. posėdyje nagrinėjo VRK prašymą įvertinti laidą „Demaskuoti“ ir žurnalistės L. Radzevičiūtės veiksmus visuomenės informavimo etikos požiūriu ir priėmė sprendimą (VIEK sprendimo Nr. EKS-11/19⁴), kuriuo konstatavo, kad aptariamose laidose buvo pažeisti Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 3, 23 ir 29 straipsnių reikalavimai:

„1) Programoje „Demaskuoti“ („Dzūkijos TV“, 2018-11-08) buvo pažeistas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 29 straipsnis, nustatantis, jog žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir sklaidėjai, rengiantys informaciją apie įmones ir organizacijas, skelbiamoje informacijoje privalo atskleisti savo ryšius su jomis ir aplinkybes, kurių nutylėjimas gali sumažinti teikiamos informacijos objektyvumą;

2) Programoje „Demaskuoti“ („Dzūkijos TV“, 2018-11-29) buvo pažeistas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 23 straipsnis, nustatantis, jog, dalyvaudami visuomeninėje veikloje žurnalistai, kurdami kūrinį, turi vengti interesų konflikto arba informuoti auditoriją apie sąsajas su tokia veikla;

3) Programoje „Demaskuoti“ („Dzūkijos TV“, 2018-12-20) buvo pažeistas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 3 straipsnis, nustatantis, jog, gerbdami žmogaus teisę gauti teisingą

⁴ <https://www.etikoskomisija.lt/veikla/nutarimai/2019>

informaciją, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi skelbti tiksliai, teisingas žinias bei įvairias nuomones, ir 23 straipsnis, nustatantis, jog, dalyvaudami visuomeninėje veikloje žurnalistai, kurdami kūrinį, turi vengti interesų konflikto arba informuoti auditoriją apie sąsajas su tokia veikla;

4) Programoje „Demaskuoti“ („Dzūkijos TV“, 2019-01-10) buvo pažeistas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 23 straipsnis, nustatantis, jog, dalyvaudami visuomeninėje veikloje žurnalistai, kurdami kūrinį, turi vengti interesų konflikto arba informuoti auditoriją apie sąsajas su tokia veikla“.

2.8.2. VIEK sprendime nurodoma, kad L. Radzevičiūtė, vedama šios išvados 2.8.1 papunktyje nurodytas laidas, kuriose dalyvavo 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos dalyviai, žiūrovams nepranešė, kad kandidatuoja į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus. Be to, VIEK konstatavo, kad L. Radzevičiūtė, vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis, yra laikytina VšĮ Alytaus regioninės televizijos žurnaliste ir pagal šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalį – Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso nuostatų laikymasis yra privalomos ne tik žurnalistams, bet ir visiems kitiems viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams.

2.9. 2019 m. balandžio 12 d. VRK dėl laidos „Demaskuoti“ kreipėsi į VšĮ Alytaus regioninę televiziją (reg. Nr. 2-1068(2.10)) ir L. Radzevičiūtę (reg. Nr. 2-1067(2.10)).

2.9.1. 2019 m. balandžio 17 d. VRK gautame L. Radzevičiūtės atsakyme (reg. Nr. 1-3743(2.10)) nurodoma, kad į laidą „Demaskuoti“ „visada yra kviečiami Alytaus miesto savivaldybės vadovai bei valdininkai, tačiau jie šias laidas ignoruoja, į jas neatvyksta, kad gali sulaukti jiems nepatinkančių klausimų, susijusių su **Alytaus valdžios korupcija, gyventojų patiriama neteisybė dėl valdžios neveiklumo (biurokratizmo), dvigubų standartų taikymo, valdininkų abuojuoju paprastam eiliniam žmogui ir kt.**“. Pažymėta, kad „<...> laida „Demaskuoti“ kuriama aktyvių, pilietiškų žmonių iniciatyva, o laidose keliamos problemos yra dažniausiai būtent **dėl valdžioje esančių asmenų neveiklumo, neleistino (apgailėtino) biurokratizmo arba nepotizmo, korupcijos apraiškų** <...>“. Taip pat nurodyta, kad „Visuomeninių tyrimų laida „Demaskuoti“ Dzūkijos TV eterijoje transliuojama 2017 m. rugsėjo 26 d. eterio pirkimo–pardavimo sutarties sudarytos tarp Lauros Radzevičiūtės ir VšĮ „Alytaus regioninė televizija“ pagrindu (prašytos sutarties kopija nepateikta). Niekada nebuvo nei samdoma laidos vedėja, nei samdoma reporterė laidai „Demaskuoti“. <...> laidos „Demaskuoti“ nebuvo pažymėtos kaip politinė reklama, nes jose niekada nebuvo jokios politinės reklamos. Priešingai, laidos „Demaskuoti“ yra visuomeninių tyrimų diskusinio pobūdžio laidos, užtikrinančios viešojo intereso gynimą, ką patvirtino ir Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnyba (pridėtas Tarnybos raštas). Visuomeninių tyrimų

laidose „Demaskuoti“ eteris niekada nebuvo parduodamas nei vienam subjektui. Priešingai, į visuomeninių tyrimų laidas „Demaskuoti“ rinkimų laikotarpiu buvo kviečiami visi kandidatai ir (arba) jų atstovai lygiomis teisėmis ir vienodomis sąlygomis diskusijoms ir savo nuomonės aktualiomis temomis išsakymui. Nuo 2018 m. lapkričio mėn. iki 2019 m. kovo mėn. iš viso buvo transliuota 10 visuomeninių tyrimų laidų „Demaskuoti“. <...> niekada nekritikavau jokių savo oponentų ar kitų kandidatų į savivaldybės narius - merus. <...> galiu pateikti aibes pavyzdžių, kai Alytaus miesto valdžiai neparanki informacija tiesiog slepiama ir neviešinama, jau nekalbant apie korupcijos atvejus, kurie visuomeninių tyrimų laidų „Demaskuoti“ pagalba buvo išviešinti ir atitinkamų institucijų svarstyti bei pripažinti, kaip pažeidžiantys teisės aktus“.

2.9.2. 2019 m. balandžio 17 d. VRK gautame viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos atsakyme (1-5632(2.10), kurį pasirašė Laima Pačėsienė, nurodoma, kad *„Visuomeninių tyrimų laidos „Demaskuoti“ nebuvo pažymėtos kaip politinė reklama politinės kampanijos laikotarpiu, nes jose niekada nebuvo jokios politinės reklamos. Visuomeninių tyrimų laidose „Demaskuoti“ eteris niekada nebuvo parduodamas nei vienam subjektui, išskyrus L. Radzevičiūtę 2017 m. rugsėjo 26 d. eterio pirkimo – pardavimo sutarties pagrindu. <...> informuojame, kad mums yra žinoma, kad Visuomenės informavimo etikos komisija sprendimu yra konstatavusi, kad „Laura Radzevičiūtė yra pažeidusi Visuomenės informavimo etikos kodekso 23 str. nuostatas, kurios sako, jog žurnalistai, vykdydami savo profesinę veiklą neturi teisės prisiimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos skleidėjui ir rengėjui, ir kad žurnalisto profesinė veikla nesuderinama su darbu valstybės ir vietos valdžios institucijose, dalyvavimu politinių partijų veikloje“, tačiau, kiek mums žinoma, L. Radzevičiūtė su šiuo sprendimu nesutinka, laiko jį neteisėtu, todėl teisės aktų nustatyta tvarka jį yra apskundusi teismui“.*

2.9.2.1. 2019 m. birželio 14 d. Vilniaus apygardos administracinis teismas (toliau – VAAT) byloje Nr. eI-1682-596/2019⁵ priėmė sprendimą pareiškėjos L. Radzevičiūtės skundą atmesti ir palikti galioti VIEK 2018 m. lapkričio 14 d. sprendimą Nr. EKS-52/18, pagal kurį pripažinta, kad laidoje „Demaskuoti“ buvo pažeisti Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 3, 7 ir 23 straipsniai. Teismo sprendime konstatuota, kad pagal sutartį, sudarytą tarp L. Radzevičiūtės ir viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos, L. Radzevičiūtė *„tik perka televizijos eterio laiką, ja pareiškėja nėra įsipareigojusi VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“ surinkti, parengti ir pateikti medžiagą, todėl nelaikytina žurnaliste Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 91 punkto prasme [žurnalistas – fizinis asmuo, kuris profesionaliai renka, rengia ir teikia medžiagą viešosios informacijos rengėjui ir*

⁵ Nuoroda internete <https://eteismai.lt/byla/167683071309611/eI-1682-596/2019>

(ar) skleidėjui pagal sutartį su juo ir (ar) yra žurnalistų profesinės organizacijos narys (įstatymo redakcija nuo 2019-05-08 iki 2019-06-30)]. <...> Kadangi pareiškėja renka ir skleidžia viešąją informaciją visuomenei, ji laikytina viešosios informacijos rengėja ir skleidėja“.

2.10. 2021 m. liepos 21 d. (reg. Nr. 2-598(7.9) VRK pakartotinai kreipėsi į viešąją įstaigą Alytaus regioninę televiziją dėl 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos metu „Dzūkijos TV“ eterįje transliuotų laidų „Demaskuoti“.

2.10.1. 2021 m. liepos 26 d. gautame viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos direktorės L. Pačėsienės atsakyme (reg. Nr. 1-1092(7.9) nurodoma, kad tarp viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos, atstovaujamos direktorės L. Pačėsienės, veikiančios pagal bendrovės įstatų, ir L. Radzevičiūtės, veikiančios pagal individualios veiklos pažymą, 2017 m. rugsėjo 26 d. sudarytos sutarties objektas yra: „<...> nustatyta tvarka ir sąlygomis parduoti pirkėjui televizijos eterio laiką, o pirkėjas įsipareigoja už suteiktą eterį sumokėti pardavėjui sutartą atlygį“. Atsakyme nurodoma, kad nustatyta televizijos eterio laiko pardavimo kaina pagal sutartį – 100 Eur, o už eterio laiką mokėjo L. Radzevičiūtė. Pagal redakcijos pateiktus duomenis, laikotarpiu nuo sutarties pasirašymo iki 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos pradžios (2018 m. lapkričio 7 d.) L. Radzevičiūtė viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai sumokėjo 800 Eur, politinės kampanijos metu (nenurodydama konkrečių laidų datų ar sąskaitų faktūrų numerių) – 200 Eur. Iš pateiktų duomenų ir to, kad nuo minėtos sutarties pasirašymo iki politinės kampanijos pradžios buvo transliuota 15 laidų (žr. šios išvados 2.11 papunktį), nėra pagrindo teigti, kad L. Radzevičiūtė yra apmokėjusi bent už vieną politinės kampanijos metu transliuotos laidos „Demaskuoti“ eterio laiką. Be to, atsakyme nurodoma, kad L. Radzevičiūtė parinkdavo savo laidų temas, tarėsi su dalyviais, siuntė jiems pakvietimus į laidas.

2.10.2. Paminėtina, jog laida „Demaskuoti“ rodoma per „Dzūkijos TV“, priklausančią viešajai įstaigai Alytaus regiono televizijai, jos direktorė ir savininkė⁶ L. Pačėsienė yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvio visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidato T. Pačeso sutuoktinė.

2.11. 2022 m. sausio 27 d. (reg. Nr. 2-60(1.20) VRK pakartotinai kreipėsi į viešąją įstaigą Alytaus regioninę televiziją. 2022 m. kovo 1 d. gautas viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos direktorės L. Pačėsienės atsakymas (reg. Nr. 1-212(1.20) į VRK klausimus:

2.11.1. Atsakant į VRK prašymą „nurodyti konkretų asmenį, kuris minėtu laikotarpiu buvo atsakingas už „Dzūkijos TV“ eterįje skleistą turinį, kaip tai yra suprantama pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 22 straipsnio 10 dalį ir 24 straipsnio 1 dalies 6 punktą“, nurodyta, kad

⁶ Viešoji įstaiga Alytaus regiono televizija priklauso UAB ALTORŪNA, kurios 100 proc. akcijų valdo L. Pačėsienė. Nuoroda internete <http://old.lrkmlt.lt/leidb/lt/ldb.html>

„pagal 2017-09-26 Televizijos eterio laiko pirkimo – pardavimo sutarties tarp VšĮ „Alytaus regioninė televizija“ ir Lauros Radzevičiūtės 4.7 punktą, „pirkėjas asmeniškai pilna apimtimi atsako pardavėjui ir / ar tretiesiems asmenims, jei televizijos eteriu transliuojama informacija koku nors būdu pažeis pardavėjo ar kitų trečiųjų asmenų bet kokias teises ir teisėtus interesus. Pirkėjas taip pat yra atsakingas pardavėjui už bet kokias baudas, kurias kontroliuojančios institucijos skirtų pardavėjui už pirkėjo eteriui perduotą netinkamą informacijos turinį“.

2.11.2. Pateikta 2017 m. rugsėjo 26 d. viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos sudarytos sutarties su L. Radzevičiūte kopija.

2.11.3. Atsakant į VRK klausimą, *„kaip buvo taikytas Jūsų atsakyme nurodytas 100 Eur už valandos eterio laiką įkainis, jei laida buvo trumpesnė nei 1 valanda? Ar įkainis buvo proporcingai mažinamas? Prašome pateikti už visas minėtu laikotarpiu transliuotų 10 laidų „Demaskuoti“ L. Radzevičiūtei išrašytų sąskaitų kopijas“*, nurodyta, kad pagal minėtos 2017 m. rugsėjo 26 d. sutarties 3.2 papunktį, *„šalys sutaria, kad televizijos eteryje šioje sutartyje sutartu laiku (su pakartojimais) transliuojamos visuomeninių tyrimų laidos „Demaskuoti“ kaina yra 100 Eur įskaitant PVM“*. Pateiktos L. Radzevičiūtei išrašytų sąskaitų faktūrų kopijos.

2.11.4. Atsakant į VRK klausimą, *„ar už visas minėtu laikotarpiu transliuotas laidas buvo atsiskaityta, kieno vardu ir iš kokių sąskaitų? Pateikti sąskaitų apmokėjimą patvirtinančių dokumentų kopijas. Jei atsiskaityta nebuvo, kiek L. Radzevičiūtė liko skolinga?“*, nurodyta, kad *„atsiskaityta ne už visas minėtu laikotarpiu transliuotas laidas. Atsiskaitymus atliko pati Laura Radzevičiūtė, L. Radzevičiūtė liko skolinga 1 600 Eur“*. Pateiktos apmokėjimą patvirtinančių dokumentų kopijos.

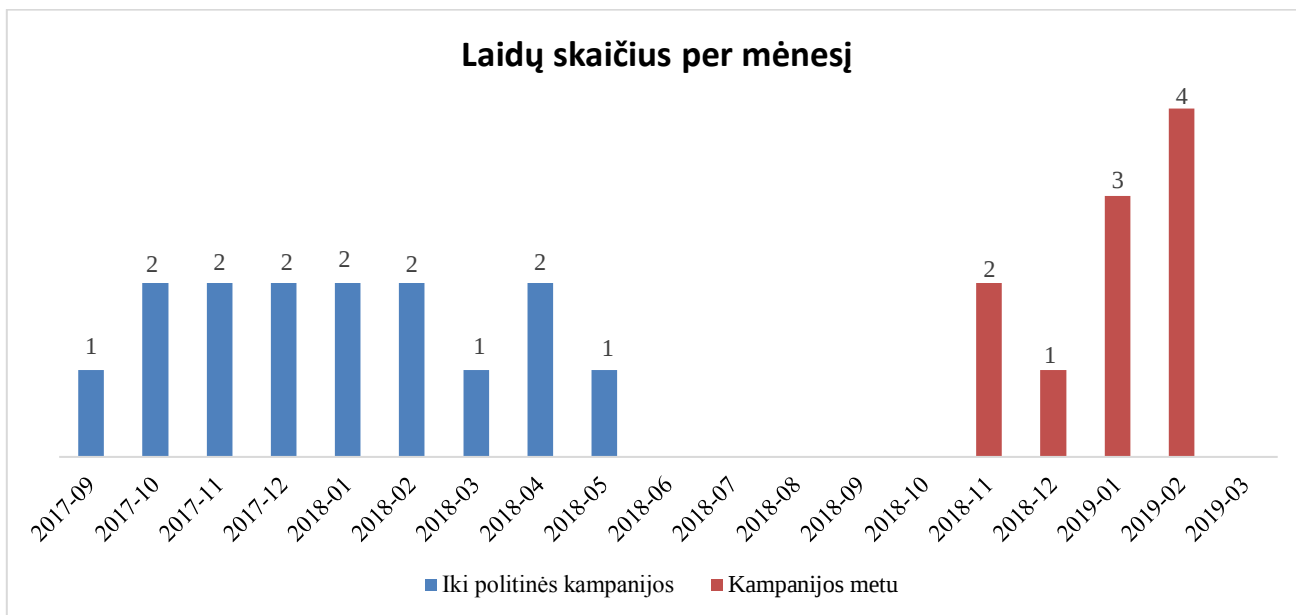
2.11.5. Nurodyta, kad laidų metu komercinė reklama nerodyta.

2.11.6. Pažymėtina, kad pagal 2017 m. rugsėjo 26 d. sutarties 3.1 papunktį sutarties šalys susitarė, kad *„televizijos eteryje visuomeninių tyrimų laida „Demaskuoti“ bus transliuojama ketvirtadieniais 19.19 val. (su pakartojimais)“*. Turimais duomenimis, aptariamam laikotarpiui tai buvo laikas prieš *„Dzūkijos TV“* transliuojamą žinių programą.

2.12. Tyrimo metu iš viešai prieinamų šaltinių (<https://dzukijostv.lt/dzukijos-tv/demaskuoti/>; <https://www.facebook.com/demaskuoti>; <https://www.youtube.com>, <https://www.tvprograma.lt/>) nustatyta, jog *„Dzūkijos TV“* eteryje laida *„Demaskuoti“* 2017– 2019 m. viso buvo rodoma 25 kartus. Pateiktame **1 grafike** matyti, kad, 2018 m. lapkričio 7 d. paskelbus 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinę kampaniją, laida, nerodyta nuo 2018 m. gegužės 18 d., grąžinta į *„Dzūkijos TV“* eterį nuo 2018 m. lapkričio 8 d. ir politinės kampanijos laikotarpiu rodyta 10 kartų vakarais nuo 19.25 val. iki

20.00 val., taip pat kitomis dienomis kartota nuo 18.00 val. iki 19.00 val., o paskutinį mėnesį (2019 m. vasario mėn.) prieš rinkimus laida transliuota kiekvieną savaitę.

1 grafikas

3. 10 laidų „Demaskuoti“ turinio aprašymas ir vertinimas

3.1. Pateikiami 10 „Demaskuoti“ laidų, „Dzūkijos TV“ eteryje rodytų rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu, t. y. nuo 2018 m. lapkričio 7 d. (2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų pradžios) iki rinkimų dienos 2019 m. kovo 3 d., aprašymai ir vertinimai politinės reklamos požymiams nustatyti.

Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Kampanijų finansavimo įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa. Pagal to paties straipsnio 19 dalį, rinkimų (referendumo) agitacija – rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu politinei reklamai skleisti skirta veikla, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume.*

Pagal Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 3 punktą, *politine reklama nelaikoma politinės kampanijos laikotarpiu per visuomenės informavimo priemonės neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas.*

3.2. 2018 m. lapkričio 8 d. laida „Demaskuoti“ (trukmė 36 min. 35 sek.)⁷.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius, Seimo nario N. Puteikio padėjėja (politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoja). Apie ketinimus kandidatuoti laidoje **neminėta**.

Naglis Puteikis – Seimo narys, Lietuvos centro partijos pirmininkas, kandidatas į Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, iškeltas Lietuvos centro partijos. Apie ketinimus kandidatuoti⁸ laidoje **neminėta**.

Valerijus Simulik – Seimo narys, kandidatas į Šiaulių miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Valerijaus Simulik judėjimas „Už Šiaulius“, sąraše 1 numeriu. Apie ketinimus kandidatuoti⁹ laidoje **neminėta**.

3.2.1. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė pristato laidos dalyvius, tuometinius Seimo narius N. Puteikį ir V. Simuliką. Seimo narius pristato kaip *aktyvius, pilietiškus*.

3.2.2. Laidos pradžioje L. Radzevičiūtė pateikia informaciją, kad laida ilgai neišėjo, nes Alytaus miesto meras Vytautas Grigaravičius yra *„kiek įmanoma visur apskundęs, tiek mane, tiek televiziją, visais įmanomais būdais siekia mane užčiaupti, net sakyčiau šiek tiek ir persekioja naudodamas savo valdžios autoritetą, o štai Vytautas Jastremskas, netgi, po jam nepatikusių laidų, leidžia sau svaitytis tokiais grasinimais kaip – ta Laura, jį pakast maža, aš jai galvą norėčiau nurauti“*, toliau L. Radzevičiūtė reziumuoja, kad *„Tie kas žiūri, kas domisi, kas šiuo atveju, kam yra ne vis vien, patikinu, kad kol sveikata leis, ši laida bus ir mes tikrai skirsim būtent šį sezoną Alytuje įsigalėjusių šeimų klanų demaskavimui“*.

3.2.3. Po L. Radzevičiūtės pasisakymo įsiterpia N. Puteikis, klausdamas, kur tie grasinimai nuskambėjo, *„čia tokie grasinimai buvo Vilniuj, kai Rubikono laikais grasinama, kad plauks Nerim“*, pateikia informaciją, kad ponas Jastremskas dirbo Rubikone, kuris dabar vadinasi Icor, *„tai čia tokios*

⁷ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=QLCE3tTkwkU>

⁸ Viešai paskelbta apie kandidatavimą 2018-12-12 <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/n-puteikis-sieks-ir-prezidento-ir-vilniaus-mero-posto-56-1073576>

⁹ Viešai paskelbta apie kandidatavimą 2019-01-14 <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/meru-postu-savivaldybese-sieks-14-seimo-nariu-56-1087438>

gerosios kabutės tradicijos iš Vilniaus Rubikono laikų atkeliavo pas jus į Alytų“, L. Radzevičiūtė pritaria šiam pasakymui. N. Puteikis pasisako, kad: „*noriu palinkėti, kad kaip Vilnių išgyvendino, taip ir Alytų būtų išgyvendinti. Tai mes padėsime išgyvendinti tokius grasintojus*“, L. Radzevičiūtė atsako – „*ačiū jums labai, ir tikiu, kad ir su gyventojų pagalba mes tuos grasintojus atlaikysim.*“ N. Puteikio pasisakymas, kuriam pritaria L. Radzevičiūtė, yra nukreiptas į tuometį Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorių Vytautą Jastremską, kalbama apie pasikeitimus miesto administracijoje, kuriuos galima sieti su artėjančiais rinkimais. Lietuvos centro partijos kandidatės L. Radzevičiūtės ir partijos pirmininko N. Puteikio bendras dalyvavimas laidoje galėjo būti pagrįstai susietas su 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimais, kurių kampanijai buvo skirtas Lietuvos centro partijos politinės reklamos lankstinukas Alytaus miestui ir jame viena šalia kitos esančios L. Radzevičiūtės ir N. Puteikio nuotraukos (žr. šios išvados 2.5 papunktį).

3.2.4. Toliau L. Radzevičiūtė pakviečia grįžti prie temos ir kalbėti apie klanus, kurie užvaldė Alytų. Kreipiasi į V. Simuliką, prašo priminti istoriją apie įmonės „Alita“ privatizavimą, kurioje, pasak laidos vedėjos, aktyviai veikė meras V. Grigaravičius.

3.2.5. V. Simulikas pasakoja apie įmonės privatizavimo sąlygas ir atliktą tyrimą, kalba, kad sąlygos buvo sudarytos artimam V. Grigaravičiaus bendražygiui V. Junevičiui. V. Grigaravičius kaltinamas korupcija ir neteisėtais susitarimais, minima, kad dėl neskaidrių susitarimų Alytaus nepasiekė didelės pinigų sumos. Laidos vedėja „Alitos“ privatizavimą vadina *afera*.

3.2.6. Į V. Simuliko pasakojimą nuolat įsitraukia N. Puteikis, kuris pažymi korupciją, valstybės institucijas vadina korumpuotomis, institucijų pažymas *pasakomis*, o Lietuvą *bananų respublika*. N. Puteikis klausia, prie kokio *Alitos butelio ar statinės* miegojo Lietuvos generalinis prokuroras, o L. Radzevičiūtė pasakojimą pildo asmeniniais vertinimais ir papildoma informacija, daugiausia susijusia su asmenimis, veikusiais „Alitos“ privatizavimo istorijoje ir bylose. Šiais pasisakymais N. Puteikis menkina Lietuvos institucijų reputaciją, pabrėžia galimą korupciją, o L. Radzevičiūtė pritaria ir papildo informacija, kuri susieja su Alytumi ir tuometiniais rajono valdžios atstovais. Pažymėtina, kad **Lietuvos centro partijos rinkimų programos vienas pagrindinių tikslų – kova su korupcija: „MES skelbiame karą politinei korupcijai ir siekiame, kad visi kyšininkai, vagiantys Lietuvos žmonių pinigus, atsidurtų už grotų“ (žr. 2.3.2 papunktį).**

3.2.7. Režiumuojant „Alitos“ privatizavimo istoriją, N. Puteikis kalba: „*policijos galimai sukurpta pasaka, išsirutuliojo iki to, kad parduota su didžiuliais nuostoliais, laimi tas, kuris negalėjo laimėti, laimi Junevičius, ane, visi sako, kad jis negalėjo laimėti, kad viskas neteisėta, bet niekas jokių ieškinių iki šiol nepradėjo*“. Laidos dalyviai sutaria, kad galimai prezidentas Paksas dėl to buvo

patrauktas. N. Puteikis, baigiant analizuoti „Alitos“ privatizavimo istorijos pasakojimą, klausia: „<...> kur generalinis prokuroras buvo, kokiam, atsiprašau kambarį, ar prie kokio Alitos butelio ar statinės miegojo“. Toliau kalba, kad *čia būtų gerai prie šito sugrįžt, L. Radzevičiūtė pritaria aš labai tikiuosi, kad sugrįšim.* **Darytina išvada, kad L. Radzevičiūtė galimai duoda pažadą „Alitos“ privatizavimo klausimą nagrinėti iš naujo.** L. Radzevičiūtės rinkimų programoje buvo šūkiai apie teisingumą; vienas iš šūkių – *Kartu su Lietuvos centro partijos ginamomis vertybėmis kviečiame Jus stoti į bendrą kovą už visiems lygiai teisingą Lietuvą.* Taigi, **laidoje, dalyvaujant Lietuvos centro partijos pirmininkui, L. Radzevičiūtės galimai duotas pažadas vėliau yra atspindėtas ir kampanijos metu platintame L. Radzevičiūtės lankstinuke.**

3.2.8. Toliau laidoje kalbama apie V. Junevičiaus paskyrimą vadovauti kitai Alytaus įmonei „Dzūkijos vandenys“. N. Puteikiui paklausus, ar dabar reikia laukti dar vienos įmonės bankroto, L. Radzevičiūtė sako: *„<...> aš tikiuosi, kad ponas Vytautas Grigaravičius toliau nebemeraus ateinančiuose rinkimuose ir to nebus“*, taip darydama nuorodą į artėjančius vietos savivaldos rinkimus ir nurodydama, kas neturėtų jų laimėti. Dar kartą išsakoma neigiama informacija apie V. Grigaravičių.

3.2.9. Toliau L. Radzevičiūtė laidos pašnekovų klausia, ar tuose miestuose, kuriuose jie yra išrinkti, yra *normalu*, kad savivaldybės įmonei vadovauja merui artimas žmogus (kalbama apie V. Junevičių), kuris subankrotino tiek įmonių. N. Puteikis į tai atsako: *„tai belieka palinkėt alytiškiams kuo greičiau išrinkti naujus politikus, nes jeigu paliks tie patys, tai baigsis „Dzūkijos“ bankrotas, kaip baigėsi ir jūsų paminėtų įmonių bankrotas“.* **N. Puteikis šiuo pasisakymu ragina laidos žiūrovus rinkti kitus politikus, išsako kritišką neigiamą nuomonę apie tuo metu miesto valdžioje buvusius politikus.**

3.2.10. Toliau laidoje N. Puteikis nagrinėja V. Grigaravičiaus ir V. Junevičiaus tarpusavio ryšius bei neteisėtą veiklą, L. Radzevičiūtė pritaria pašnekovui. N. Puteikis ragina V. Simuliką laidoje aptartos medžiagos dalį perduoti Seime veikiančiai komisijai.

3.2.11. L. Radzevičiūtė pakeičia laidos temą ir pradeda pasakoti apie Alytaus krepšinio klubą: *„Prie šitų afiorų, Jus tiesiog informuoju, kad taip pat prisidėjo ir tuo metu, kai buvo „Alita“, visa kita, veikė Alytaus, Alitos Alytaus, krepšinio klubas, kuriam, be kita ko, vadovavo Junevičiaus svainis, kuris lygiai taip pat, padarė taip <...> subankrotino realiai. Negana to, tas svainis Linas Jakštonis, yra šito viso Alytaus pilietinio judėjimo Grigaravičiaus steigėjas <...>“.* N. Puteikis sako: *„Grigaravičiui anksti džiaugtis, nuvarys ir jo judėjimą į bankrotą“.* L. Radzevičiūtė pritaria: *„Tai visko gali būti, gal reikės steigti nauju pavadinimu komitetą, nes jau šitas nebepaveiks sąžiningai, atvirai, garbingai <...>“.* Pažymėtina, kad 2015 m. savivaldybių tarybų rinkimuose Vytauto Grigaravičiaus, visuomeninio rinkimų

komiteto „Alytaus piliečiai“ kandidato į merus, rinkimų programoje buvo naudojamas šūkis „Atvirai, sąžiningai, garbingai“¹⁰. Tokiu pačiu pavadinimu komitetas dalyvavo ir 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose, todėl buvo kritiškai neigiamai pasisakyta apie rinkimuose dalyvaujantį rinkimų komitetą.

3.2.12. Pasisakiusi apie krepšinio klubą, L. Radzevičiūtė pristato reportažą iš žinių laidos, kurioje kalbama apie „Alitos“ krepšinio klubo finansinės apskaitos pažeidimus ir pinigų iššvaistymą, kurie siejami su L. Jakštoniu ir mero V. Grigaravičiaus visuomeninio rinkimų komiteto veikla. Po reportažo pateikiama vaizdinė medžiaga su V. Grigaravičiaus ir kitų asmenų atvaizdais, kurioje L. Radzevičiūtė pristato V. Grigaravičiaus *klaną*, kaip švaistomi mokesčių mokėtojų pinigai V. Grigaravičiaus *bičiuliams* įdarbinti.

3.2.13. N. Puteikis iškelia klausimą, ar nereikėtų kreiptis dėl STT padalinių peržiūrėjimo (galima suprasti Alytuje – aut. pastaba), nes darant išvadas iš L. Radzevičiūtės pristatytos medžiagos Alytuje teisėsauga yra neveiksni. N. Puteikis reaguoja – „<...> aš užjaučiu Alytaus piliečius <...> bet mes padėsime, mes padėsime“, kreipiasi į V. Simuliką. L. Radzevičiūtė, reaguodama į N. Puteikio pasakymą, kreipiasi į V. Simuliką, sakydama, kad tikisi, kad ir jis padės. **Šiais pasakymais yra tiesiogiai duodamas pažadas Alytaus miesto gyventojams padėti spręsti teisėsaugos problemas, kurios, pasak pašnekovų, egzistuoja Alytuje.**

3.2.14. V. Simulikas grįžta prie „Alitos“ privatizavimo klausimo, vėl pamini valstybei padarytą žalą, pamini 15 milijonų litų investiciją, kuri iš ankstesnio pokalbio suprantama kaip buvusi galima investicija į Alytų. N. Puteikis siūlo kreiptis į prokuratūrą, į Seimo komisiją, „nes priešingu atveju *dzūkai gali likti be vandens*“. Šiuo pasisakymu N. Puteikis dar kartą duoda pažadą spręsti Alytaus problemas, netiesiogiai kaltina esamą Alytaus miesto valdžią, kad ji paliks gyventojus be vandens.

3.2.15. Galiausiai L. Radzevičiūtė pristato, kad, Alytuje lankantis Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkui Vytautui Bakui, turėjo drąsos atsistoti ir mero V. Grigaravičiaus paklausti, ar bus priimti įstatymai, kurie pakeis situaciją Alytuje. **Pristatydama savo klausimą, dar kartą pabrėžia savo siekį kovoti su korupcija.** Klausia, ar bus statomi komisariatai, ir užduoda kitus klausimus. N. Puteikis pažada *padaryti pasikreipimus*, kurių nepadarė V. Bakas. Dar kartą L. Radzevičiūtė pakartoja, dėl ko kreipėsi į V. Baką, kalba apie žalą, kurią galimai patyrė Alytaus miestas. **N. Puteikis pažada – „aš padėsiu“.**

3.2.16. Laidos pabaigoje pristatomas VIEK 2018 m. lapkričio 14 d. sprendimas, kurį žada skųsti, dar kartą neigiamai pasisako apie merą V. Grigaravičių ir V. Jastremską. Pažymėtina, kad V. Jastremskas

¹⁰Nuoroda internete

https://www.vrk.lt/statiniai/puslapiai/rinkimai/440_lt/Kandidatai/Kandidatas78705/KandidatoPrograma1000000319.pdf

2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“ buvo iškeltas kandidatu į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius.

3.2.17. L. Radzevičiūtė laidos filmavimo metu ėjo Seimo nario Naglio Puteikio politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojos pareigas. Ši informacija laidoje nebuvo paviešinta.

3.2.18. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.2.19. Atsižvelgiant į tai, kad 2018 m. lapkričio 8 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją kūrė, vedė ir už ją išpareigojo apmokėti 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė; laidoje dalyvavo Seimo narys N. Puteikis, tuo metu ėjęs ir Lietuvos centro partijos pirmininko pareigas; laidos metu buvo kritikuojami Alytaus miesto savivaldybės atstovai, raginama balsuoti, akcentuojama kova su korupcija miesto savivaldoje (ši nuostata atsispindėjo ir Lietuvos centro partijos rinkimų programoje), laikytina, kad 2018 m. lapkričio 8 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo ir Lietuvos centro partijos keltos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.3. 2018 m. lapkričio 29 d. laida „Demaskuoti“ (trukmė 36 min. 7 sek.)¹¹.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius, Seimo nario N. Puteikio padėjėja (politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoja). Apie jos ketinimus kandidatuoti rinkimuose laidoje **neminėta**.

Gediminas Daukšys – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatų sąrašo 1-u numeriu. Taip kandidatą pristato L. Radzevičiūtė laidos pradžioje, tą patį pakartoja ir laidos metu.

Dalia Cibulskienė – kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškelta Lietuvos centro partijos kandidatų sąrašo 3-iu numeriu. Apie jos ketinimus kandidatuoti rinkimuose laidoje **neminėta**.

Juozas Skestenis – kandidatas į Alytaus rajono savivaldybės tarybos narius merus, iškeltas Lietuvos socialdemokratų darbo partijos. Apie jo ketinimus kandidatuoti rinkimuose laidoje **neminėta**.

Papildomai (ne laidos studijoje):

¹¹ Nuoroda internete <https://dzukijostv.lt/dzukijos-tv/demaskuoti/v/640-demaskuoti-2018-11-29>

Viename iš rodomų reportažų pasisako **Naglis Puteikis** Seimo narys, Lietuvos centro partijos kandidatas į Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, Lietuvos centro partijos pirmininkas. Apie jo ketinimus kandidatuoti rinkimuose laidoje neminėta (2018 m. liepos mėn. archyvinis įrašas).

3.3.1. Laidos pradžioje vedėja L. Radzevičiūtė pristato laidos dalyvius: *„Šiandien pas mus studijoje svečiuojasi kandidatas į Alytaus miesto merus **Gediminas Daukšys** <...>, aktyviai besidominti miesto aktualijomis alytiškė **Dalia Cibulskienė** <...> bei buvęs ilgametis Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys, administracijos direktorius, kovojantis už teisybę ir padedantis iš tikrųjų „biedniems“, kaip sakoma, gyventojams, **Juozas Skestenis**“*. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad visi pakviesti – būsimi kandidatai (dalis Alytaus mieste, Juozas Skestenis – Alytaus rajone).

3.3.2. Pristačiusi laidos dalyvius, vedėja L. Radzevičiūtė vardija tuos, kurie buvo kviesti į laidą: *„Alytaus miesto meras Vytautas Grigaravičius, vicemeras Tautvydas Tamulevičius, taip pat pasiskelbę kandidatais į merus Kęstutis Ažuolas, Saulius Bitinas, Nerijus Cesiulis, Šarūnas Klėgeris ir Nijolė Makštutienė, bet, deja, neatvyko, gal pabijojo parodyti savo akeles ir parodyti Jums savo dūšią, gerbiami žiūrovai“*.

3.3.3. Laidos vedėja informuoja, kad laida yra ypatinga – bus analizuojamas **Alytaus vicemero Tautvydo Tamulevičiaus atvejis, jam žadama surengti „prisiminimų vakarėlį“**. Žiūrovai kviečiami įvertinti šio asmens nuveiktus „ypatingus darbus“. Rodomi archyviniai vaizdai (2018 m. kovas) – kalbama apie tai, kad T. Tamulevičiaus Sporto rūmuose ne kartą buvo fiksuotas (stebėjimas vyko maždaug 3 mėn.) sportuojantis kartu su Sporto rūmų (tikėtina, kad kalbama apie VšĮ „Alytaus sporto ir rekreacijos centrą“) vadovu Tomu Stupuriu. L. Radzevičiūtė pastebi, kad po 3 mėn. stebėjimo buvo pasidomėta, kokių pagrindų sportuojama ir ar sumokama už tai Sporto rūmams. Vyksta L. Radzevičiūtės ir T. Tamulevičiaus ginčas dėl minėtų klausimų (fone girdimas L. Radzevičiūtės klausimus atkartojantis moteriškas balsas – tikėtina, kad filmavusio asmens¹²). T. Tamulevičius pabėga nuo klausimų, tačiau yra pasivejamas kitoje vietoje stovintis su treneriu. Pastarajam užduodamas klausimas, kokių pagrindų vicemeras yra treniruojamas. Treneris teigia, kad treniruoja „laisvanoriškai“, „asmeniniu pagrindu“, yra spaudžiamas L. Radzevičiūtės (ir tikėtina filmavusio asmens moteriškos lyties¹³). Treneris patvirtina, kad T. Tamulevičius treniruojamas nemokamai, tačiau vėliau pakeičia atsakymą, jog jam yra mokama pavedimu (nors darbą atlieka darbo metu ir yra samdomas darbuotojas).

3.3.4. Rodomas kitas archyvinis įrašas (2018 m. rugsėjis). Kalbama apie Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (VTEK) svarstyta T. Tamulevičiaus klausimą (dėl viešųjų ir privačiųjų interesų

¹² Laidos pabaigoje paaiškėja, kad tai buvo Dalia Cibulskienė.

¹³ Laidos pabaigoje paaiškėja, kad tai buvo Dalia Cibulskienė.

supainiojimo bei pasinaudojimo tarnybine padėtimi sportuojant Sporto rūmuose). Reportaže kalba pati svarstyme dalyvavusi L. Radzevičiūtė, komentuoja sprendimą pratęsti tyrimą iki 2018 m. gruodžio mėn. dėl pateiktos medžiagos kiekio. L. Radzevičiūtė mini, kad dalis pateiktos medžiagos galimai neatitinka tikrovės, galimai klastoti dokumentai (pvz., T. Tamulevičiaus pateikta medžiaga), melagingai liudyta, yra neatitikimų byloje. Anot L. Radzevičiūtės: *„Apsisunkino visiems dėl melo, tendencingo melo Tautvydo Tamulevičiaus apsisunkino visiems darbą, ir tam, kad neginčijamai būtų įrodyta tai, kas yra akivaizdu akiai, pratęstas yra tyrimas“*. Rodoma T. Tamulevičiaus nuotrauka, kalbama apie jo atleidimą iš pareigų „dėl nepasitikėjimo“, neigiamus pasisakymus „<...>pasisako ne vienas aktyvus alytiškis<...>“, taip pat apie Seimo nario N. Puteikio atvykimą į posėdį. Rodomas archyvinis 2018 m. liepos mėn. įrašas, kuriame N. Puteikis kalba: *„Esu Seimo Antikorupcijos komisijos narys, trečią kadenciją dirbu, bet tokių skandalingų žemės grobimų kaip Alytaus centre mūsų komisija dar nėra patyrusi. Aš atvažiavau pirmą kartą ir pamačiau eksmuitininko giminaičių grobiamą žemę gražiausioje Nemuno pakrantėje, kada griaujami žmonių sandėliukai, kertami storiausi sveikiausi medžiai ir po to, kai pamačiau kitą sklypą, kur kitiems panašioms nesąžiningiems žmonėms yra grąžinama žemė vidury daugiabučio kiemo, ir jie reikalauja, kad gyventojai mokėtų už stovėjimą. Tai čia reikia vežioti ekskursijas Lietuvos politikų, rodyti, kaip nereikia dirbti. Ir Alytaus tarybos nariai, kurie nėra piršto..., atvirkščiai, kurie nieko nedarydami padeda tiems nesąžiningiems verslininkams grobti žmonių žemę, tai tarybos nariai iš tikrųjų verti visi atstatydinimo, visi verti interpelacijos, visa valdanti dauguma turėtų būti atleista, na, bet gera pradžia – pusė darbo. Aš labai džiaugiuosi, kad abu vicemerai, ypač tas, kuris buvo atsakingas už tai, kad negynė žmonių, yra atstatydinti, ir linkiu tai valdančiai koalicijai arba pasidarykit išvadas, arba atsistatydinkit patys, nelaukdami rinkimų“*. Pastebėtina, kad Lietuvos centro partijos programoje nurodyta: *„mes niekada netoleruosime situacijų, kai valdininkai tyčia vilkina priimti sprendimus ar netinkamai atlieka savo pareigas“*.

3.3.5. Rodomas reportažas (archyvinis 2018 m. liepos mėn. įrašas), kuriame viešai kalba pranešėjai. Už jų nugarų tarpusavyje kalbasi L. Radzevičiūtė ir N. Puteikis. Pranešėjai kalba apie merą ir vicemerus, pvz., kad šiuo metu meras nukreipia pas vicemerus, o pas pastaruosius nėra ko eiti, arba, kad vicemerai nesidomi svarbiais klausimais ir pan. Vienas pranešėjas: *„Vicemere, Jūs absoliučiai nieko nedarot nei dėl tranzito procedūrų, nei dėl muitinės, kuri rūpi mūsų žmonėms ir vežėjams, ir verslui, tai Jūs susimąstykite, nes Jūs ne vienas toks protingas yra, mačiau, dar keletas, kurie pradeda, čia kažkokius Vasiukus sugalvoja, kad iš Alytaus eis greitieji traukiniai, tačiau, kai va tokie tarybos nariai valdo šitą, tai yra baisu. Tai aš Jums noriu pasakyti, kad Jūs transporte neturite jokios kompetencijos, niekada su niekuo nesate konsultavęsis, niekada nesate sušaukę jokio posėdžio – nei su vietiniais vežėjais, nei su*

niekuo, nei su tarptautininkais. Tai Jūs, jeigu norit sužinot ką nors, išsikvieskit, mes Jums viską išdėstysim. Ir šiandien diena apie šitą naują gatvę, kur čia žmonės skundžiasi, Jūs sugalvokit galbūt pralaidumą tada, yra daug variantų – vienos krypties eismą palikti, kad galėtų dirbti žmonės, kad nebūtų kažkoks užsikišimas“.

3.3.6. Toliau rodomas Alytaus pilietinio judėjimo įrašas, su karve, su euro ženklu ir užrašais „#MarazmaiUps Alegorinė satyra* DĖJAU***** ANT ALYTAUS...“, kalbama apie tai, kad Alytaus miesto merui V. Grigaravičiui žinia apie vicemero T. Tamulevičiaus atleidimą buvo „ypač netikėta“. Pastarajam į pagalbą atskubėjo jo tėvelis Kęstutis Tamulevičius, Alytaus pilietinio judėjimo aktyvistai, kurie „užsiimdami visokia propaganda“, pasisakiusius už T. Tamulevičiaus atleidimą, „išvadino pučistais, miesto griovėjais, inicijavo neaiškios teisinės galios peticiją, po kuria pasirašė net ir neegzistuojančios sielos“ (rodoma nuotrauka, kurioje yra ir V. Grigaravičius, ir T. Tamulevičius). Toliau kalbama, jog po mėnesio V. Grigaravičius, tikėtina, įtakotas Tamulevičių ir Ramanauskų „giminėlės“, teikė to paties T. Tamulevičiaus kandidatūrą į vicemerus (teigdamas per žiniasklaidos kanalus, jog be T. Tamulevičiaus „miestas sugrius“). Rodomas archyvinis 2018 m. rugpjūčio mėn. įrašas su atitinkamu turiniu (V. Grigaravičius ragina pamiršti nesutarimus, atlikti suplanuotus darbus iki kitų, 2019 m. tarybos rinkimų, ir išreikšti pasitikėjimą T. Tamulevičiumi ir Vale Gibiene). Toliau įrašė kalba T. Tamulevičių palaikantys asmenys.

3.3.7. Toliau L. Radzevičiūtė kalba apie tai, jog grįžęs į pareigas, T. Tamulevičius „atskleidžia tikruosius savo planus“ – iškart išėjo mėnesiui tikslinių atostogų, o vėliau persikėlė į Vidaus reikalų ministeriją. Skamba muzikinis intarpas „Ar nori tu gyventi kaip ponaitis?“.

3.3.8. Grįžtama į studiją. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė kreipiasi į G. Daukšį (primenama, kad jis ilgametis tarybos narys, kandidatas į tarybos narius – merus), klausia jo nuomonės apie matytus vaizdus: „Ar tai teisinga alytiškių atžvilgiu?“ G. Daukšys atkreipia dėmesį į tai, kad iš T. Tamulevičiaus pasigedo patirties tam tikrais klausimais, atkreipė dėmesį į blaškymąsi. Atkreiptas dėmesys į tai, kad laidos rengimo metu Alytus neturi patvirtinto vientiso investicinio plano. G. Daukšys pažymi, kad dabartinei komandai pritruko darbo su investicijomis patirties. L. Radzevičiūtė atkreipia dėmesį į tai, kad dėl investicijų buvo daug pažadų, tačiau jau miesto tarybos kadencija eina į pabaigą. Žodis suteikiamas Juozui Skesteniui. Pastarasis pasiūlė prisiminti, ką eidami į rinkimus žadėjo V. Grigaravičius bei T. Tamulevičius (išvardija kelis pažadus) bei apibendrina: „**Niekas neišpildyta. Nulis. Projektų irgi nulis užsukta** <...>“. L. Radzevičiūtė klausia G. Daukšio, ar vicemero vieta yra vieta praktikai už mokesčių mokėtojų pinigų. G. Daukšys pabrėžia, kad ne visada viskas pavyksta, kaip suplanuota, ir gali atrodyti, jog šios kadencijos taryba daugiau dėmesio skiria procesui, ne rezultatui. Todėl negalima kaltinti vien

vicemero (dirbo komanda). Pateikiamas nesėkmingos veiklos pavyzdys (sklypo išdurpinimas): „Čia iš tiesų kažkokio racionalumo trūksta. Kažkokio tai... **Daug pinigų, visų mūsų pinigų, išleidžiama kažkokiems tai procesų parodymams, pastangų pademonstravimui, tačiau pačio rezultato vis tik nepasiekama**“.

3.3.9. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė užsimena apie keliones (daug keliauta, parvežta vizitinių kortelių) ir užduoda klausimą D. Cibulskienei. D. Cibulskienė: „*Iš tikrųjų taip, skaitau, domiuosi, žiūriu televiziją ir ką, 2017 metais kelionė Tamulevičiaus į Japoniją, 2018 – į Kiniją*“ (L. Radzevičiūtė pabrėžia, kad kiekvieną kartą būta po mėnesį). D. Cibulskienė tęsia toliau: „*Iš tikrųjų jisai prabūna tenai, sakykim, po visą mėnesį. Pasigendu, kaip alytiškė, projektų, investitorių, tiesiog iš tų šalių, kuriose jisai lankėsi*“. L. Radzevičiūtė kalba apie keliavimą už svetimų pinigų ir „neaiškių vizitinių kortelių“ surinkimą. J. Skestenis pajuokauja apie šias keliones, jų trukmę, neva, dabar žlugs kinai, nes išeina toks specialistas (apie T. Tamulevičiaus perėjimą į Vidaus reikalų ministeriją). J. Skestenis ir Dalia Cibulskienė pasigenda kelionių ataskaitų. L. Radzevičiūtė pakomentuoja situaciją taryboje ir reikalavimą ataskaitų: „**Kai savi taryboje, taigi matėm su balsavimu, balsus ar pirkę, ar pažadėjo kažką, kas gi ten pareikalaus. O gyventojai šiuo atveju, kaip sakoma..., tokia yra tiesa**“.

3.3.10. G. Daukšys paliečia kitą klausimo kampą – neišnaudojamos galimybės pasiūlyti Alytų įmonėms, kurios ieško, kur išsikelti iš brangesnių miestų (pvz., Vilniaus, Kauno). L. Radzevičiūtė daro prielaidą, kad T. Tamulevičiaus kelionės – atostogos (tam pritaria J. Skestenis ir D. Cibulskienė). D. Cibulskienė atkreipia dėmesį į tai, kaip motyvuotas T. Tamulevičiaus paskyrimas vidaus reikalų viceministru (pabendravus pasirodė patrauklus ministrui). Juokaujama šia tema. L. Radzevičiūtė: „*Gal visi nusiunčiam savo CV*“. J. Skestenis: „*Reikia pripažinti, jaunas vaikinai, kalbą gerą turi, iškalbus, makaronus kabinti moka ir alytiškiams yra prikabinęs, visi vaikščiojom su porcijom (L. Radzevičiūtė įsiterpia: „<...> nu, tėvelis turi savo svetainę“), bėda, kad rezultatų nėra, nemoka dirbti. Ir antra, mane labai žeidžia, kad dvi moteriškes atleidžia iš pareigų, kad nuvažiavo pietaut su mašina ar kas. Vandentiekio naujas vadovas priima įsakymą, ar 80, ar 70 kilometrų spinduliu darbuotojai į darbą gali ... na, apmokėti išlaidas į darbą, benziną, padangas ir t. t. Kas čia dabar? Mes už vandenį mokam, o įmonė ... ir tokias privilegijas duodam miesto įmonei*“. Įsiterpia laidos vedėja Laura Radzevičiūtė: „*Ponas Juozai, bet Jūs kaip iš medžio iškritę. Argi nežinot, kad „Dzūkijos vandenų“ valdybos pirmininkas yra artimas pono Grigaravičiaus bičiulis Vytautas Junevičius*“. J. Skestenis patvirtina, kad tą žino, bet klausia: „*Kur logika?*“. L. Radzevičiūtė atsako: „*Tai logika turbūt kišenėj*“. J. Skestenis vėl kartuoja – už važiavimą pietauti atleidžia, o kiti važinėja už mokesčių mokėtojų pinigų. G. Daukšys mini, kad

Lietuvoje nepotizmas, pažintys, pažintys pagal partiškumą – didelė problema. Kalbama apie tai, kad reikia vertinti realius darbus, o ne kalbas.

3.3.11. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė sureaguoja: „Jūs, gerbiamas Gediminai, iš tikrųjų, kaip ir išrišot visą veislę, sakot, nepotizmas, visa kita. **Akivaizdu, kad net ir ministerijoj ministras, šiuo atveju, nu kuriuo aš šiek tiek iš tikro kaip ir žavėjau iki šito akibrokšto, aš taip suprantu, kad nesivadovauja darbais. Gal alytiškiams priminsim. Ponia Dalia, kas viceministru yra VRM‘e?**“. D. Cibulskienė atsako: „**Be abejo, kas, buvęs komisaras, tikriausiai, Mulma**“. L. Radzevičiūtė: „**Taip, Česlovas Mulma**“ (laidos dalyviai juokiasi). L. Radzevičiūtė po trumpų komentarų tęsia: „**Iš tikrųjų situacija yra tokia, kad VRM‘e, kaip sakoma, yra nuo pat kadencijos pradžios artimas taip pat ponui Vytautui Grigaravičiui jo bičiulis Česlovas Mulma, ir kas paneigs tą teoriją, kad šiuo atveju, matydamas, kad ateities Tamulevičius čia kaip jau ir nebeturi, surado jam šiltą vietelę ir jau nebelieka ir niekam nebereikia tų vizitinių kortelių, 50-ties, iš Kinijos ir Japonijos, nes jos turbūt – arba jų išvis nėra, nes jų nieks nematė, arba projektai – misija neįmanoma**“. G. Daukšys išreiškia viltį, kad Vilniuje T. Tamulevičius nuveiks kažką daugiau nei pavyko nuveikti Alytui. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė ironiškai klausia J. Skestenio: „**Ponas Juozai, ar Jūs sutinkate būti tuo, kaip sakoma, finansuotoju vicemero dabartinio Tautvydo Tamulevičiaus praktikos ministerijoj**“. J. Skestenis: „**Oi, bėda Lietuvai, kai šitokie specialistai užima tokias pareigas. Jeigu ministras, aišku pasišaukė pas jį, gal patiko. Nu, patikt gali mergaitė. Nuves į restoraną. Bet kai specialistą renka, reikia pažiūrėti, ką jisai padarė**“. D. Cibulskienė ir L. Radzevičiūtė atkreipė dėmesį į tai, kad Vyriausybė akcentavo viešą ir skaidrų valdymą. D. Cibulskienė tęsia, kad kartu su L. Radzevičiūte fiksavo, kad vicemeras už mokesčių mokėtojų pinigus naudoja sporto salėmis: „**Mes kartu fiksavom, kaip vicemeras už mūsų visų mokėtojų pinigus naudoja salėmis**“¹⁴. J. Skestenis: „**Išėtinės pašalpos ir taip toliau, žiūrėkit, konkursai. Arba šilumos ūkis, rėkia, šaukia, mes čia atsiėmėm supuvusius vamzdžius, o katilinė tai lieka „Litesko“. Ten pinigai. Jau „Rubikono“ svajonę išpildė. Ir pamatysit, kaip pakils kainos. Čia tiktai laiko klausimas**“.

3.3.12. Laidos vedėja Laura Radzevičiūtė informuoja apie laidos pabaigą: „**Na, šiuo atveju mūsų laida, gaila, bet baigiasi, ir gaila, kad šioje laidoje akyčių savo neparodė ypatingai Nijolė Makštutienė ir Kęstutis Ažuolas, nes būtent jų, niekam ne paslaptis auksiniais balsais, kažką pažadant, tikėtina, buvo grąžintas Tautvydas Tamulevičius į vicemero pareigas su viltim, lūkesčiu, kad bus nutiesti tie tiltai į Japoniją ar Kiniją ar dar kažkur tai, kad atvyks čia didelės įmonės tarptautinio lygmens, tačiau, deja, deja, bet dar labiau man gaila tų, kurie už Tautvydo Tamulevičiaus grąžinimą į vicemero pareigas galvas guldė, po neteisėtai inicijuota peticija parašus dėjo, ne vieną ir ne du, buvo neegzistuojančių sielų vardai**

¹⁴ Reportažą filmavo D. Cibulskienė.

ir pavardės, ir visa gerkle rėkė, kad negrąžinus Tautvydo Tamulevičiaus į vicemero pareigas Alytus sugrius. Pasirodo, auksinis berniukas tamulevičiukas geresnę lesyklą sostinėje susirado, spjovė į visus juo tikėjusius ir su pusšimčiu niekam neparodytų, gal net mistiškų, kinietišκών vizitinių kortelių purpt ir išskrido. Štai va, toks tas neregėtas Alytus“.

3.3.13. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.3.14. Atsižvelgiant į tai, kad 2018 m. lapkričio 29 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją įsipareigojo apmokėti 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, laidos metu buvo kritikuojamas Alytaus miesto savivaldybės vicemeras, akcentuojamas Lietuvos centro partijos rinkimų programoje numatytas neteisėtų valdininkų veiksmų netoleravimas, laikytina, kad 2018 m. lapkričio 29 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo ir Lietuvos centro partijos keltos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.4. 2018 m. gruodžio 20 d. laida „Demaskuoti“ (trukmė 31 min. 45 sek.)¹⁵.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius. Apie ketinimus kandidatuoti laidoje **neminėta**.

Renata Kantaravičienė – kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškelta visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatų sąrašė 17-u numeriu. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Daiva Gudzinevičienė – kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškelta Lietuvos centro partijos kandidatų sąrašė 7-u numeriu. Apie ketinimus kandidatuoti laidoje **neminėta**.

3.4.1. Laidos vedėja abi pašnekoves pristato kaip *aktyvias alytiškes, aktyvias visuomenininkes*. Kad R. Kantaravičienė yra ir kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybą, **neminima**.

3.4.2. L. Radzevičiūtė informuoja, kad į laidą buvo kviesta Alytaus miesto savivaldybės tarybos narė Nijolė Makštutienė. Kaip kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, iškelta Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio, N. Makštutienė nėra įvardijama. L. Radzevičiūtė pristato, kad **laida skirta tarybos narei Nijolei Makštutienei, nes šio sezono laidos skirtos žmonėms, kurie valdo miestą**. Kalbama apie N. Makštutienės veiklą. L. Radzevičiūtės rinkimų programoje nurodyta, kad

¹⁵ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=i1rox8mYAEI> [žiūrėta 2021-12-29].

„Garsiai deklaruoję, kad išgyvendins „švogerizmą“ ir korupciją, buvusios ir dabartinė miesto valdžios jai leido tik dar labiau subijoti. Nepotizmas, nebaudžiamumas, įžūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste“ (žr. 2.3.1 papunktį).

3.4.3. Rodomas reportažas apie N. Makštutienės „dvylika metų valdžioje“, kuriame pateikiama vaizdinė medžiaga – nubraižyta schema – atvaizduojanti N. Makštutienės ryšius su kitais politikais, jos eitas ir einamas pareigas, pajamas. Laidos vedėja pasako, kad N. Makštutienė yra įtakinga *ponia*, tarybos narę įvardija kaip „*Makštutienė – karalienė*“. **Laidos vedėjos pasisakymai ir epitetai vertinti kaip nepagarbūs ir menkinantys N. Makštutienę, kuri yra tiesioginės laidos vedėjos L. Radzevičiūtės, neprisistačiusios kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, konkurentė savivaldybių tarybų rinkimuose.**

3.4.4. L. Radzevičiūtė kreipiasi į laidos viešias, klausia jų nuomonės apie N. Makštutienės veiklą. Kreipiasi į R. Kantaravičienę, nes ji susijusi su sportu, o N. Makštutienės veikla taip pat susijusi su sportu, kultūra, švietimu. R. Kantaravičienė pristato savo turimą medžiagą, pasako, kad „<...> *net nepagalvojau, jūs tik ką pasakėt, kad jinai dvylika metų yra valdžioje. Ir pasidomėjau, už ką turėtų net kultūros ir sporto komiteto pirmininkė būti atsakinga <...> mūsų sporto sistema yra likus kaip prieš 30 metų*“. L. Radzevičiūtė pertraukia pašnekovę ir pasako, kad, jos nuomone, Alytaus sporto ir rekreacijos centras yra likęs *lesyklėle*, kurioje įdarbinami tie, kurių baigėsi karjera, o šiuo atveju ir N. Makštutienės vyras. L. Radzevičiūtės pasisakymas vertintinas kaip galimai N. Makštutienę kompromituojanti informacija.

3.4.5. R. Kantaravičienė kalba apie sporto veiklos finansavimą Alytuje, apie projektus, teikiamas ataskaitas. Juos vertina neigiamai, pateikia galimai faktus. N. Makštutienės veiklą vertina neigiamai.

3.4.6. L. Radzevičiūtė pateikia medžiagą, kad *aktyvus alytiškis* kreipėsi į teisėsaugą su įrodymais apie N. Makštutienės vyro veiklą, kad jis tuo pačiu metu dirba treneriu dviejuose skirtinguose įstaigose.

3.4.7. L. Radzevičiūtė kreipiasi į D. Gudzinevičienę, prašydama pakomentuoti jos pateiktą informaciją. D. Gudzinevičienė pritaria L. Radzevičiūtei, kad sporto įstaigose įdarbinami šeimos nariai ar kiti artimi asmenys. Kalba apie Alytaus sporto rūmus, sako, kad N. Makštutienė nesirūpina sporto veikla, yra nušalinamas jaunimas. Lietuvos centro partijos rinkimų programoje nurodyta, kad „*mes niekada netoleruosime situacijų, kai valdininkai tyčia vilkina priimti sprendimus ar netinkamai atlieka savo pareigas*“ (žr. 2.3.2 papunktį).

3.4.8. L. Radzevičiūtė pateikia informaciją, kad N. Makštutienė, kandidatuo dama į Seimą, sakė, kad padės jaunimui įstoti į Sporto universitetą. Visos pašnekovės juokiasi, svarsto, kokiais būdais tai planavo padaryti. L. Radzevičiūtė: „<...> *Labai gaila, kad Nijolė Makštutienė neatvyko į laidą, nes kas*

jau kas, bet ji tikrai garsėja tais kabinetiniais sprendimais su šampano taurelėmis, ką ir užfiksavo KK2 žurnalistai, dar kadencijos pradžioje, jeigu pamenate tą visą situaciją“. Šiuo pasisakymu dar kartą pabrėžiama, kad N. Makštutienė neatvyko į laidą, apie ją pateikiama galimai kompromituojanti informacija dėl *kabinetinių sprendimų*.

3.4.9. Toliau laidos vedėja plėtoja temą apie sporto reikalus Alytuje ir apie N. Makštutienės veiklą, apie jos vyro ir jai artimų asmenų interesus, sakoma, kad pasigendama jos atsakomybės prisiėmimo už alytiškius, kad po 12 metų nėra rezultato. Laidos dalyvės ir vedėja kalba apie tai, kad ne kiekvienam alytiškiui atsiveria tokios galimybės (kaip N. Makštutienės vyrui).

3.4.10. L. Radzevičiūtė pateikia informaciją, kad N. Makštutienė pasirūpino sau Jotvingių gimnazijos direktoriaus pavaduotojo postą. Tai vadina „*akibroksčiu, šlapiu skudru per veidą*“. Situaciją apibūdina kaip „*kabinetinį susitarimą*“, pasako, kad faktų nėra, bet priduria – „*mes tai nekvaili*“. Vėl pavadina N. Makštutienę „*karaliene*“.

3.4.11. R. Kantaravičienė toliau pateikia informaciją ir savo įžvalgas apie tai, kaip Alytuje turėtų būti organizuojama sporto veikla, kaip sporto veiklą organizuoja N. Makštutienės vyras, kuris dirba treneriu. L. Radzevičiūtė kalba apie komisiją, kurioje dalyvauja N. Makštutienė, jos nusišalinimus vadina formaliais.

3.4.12. L. Radzevičiūtė kreipiasi į D. Gudzinevičienę: „***Kaip jūs, kaip aktyvi alytiškė, besidominti tiek kultūra, tiek socialine politika, švietimu, tiesiog kokių, va, gal įžvalgų esate pastebėjus?***“. D. Gudzinevičienė, atsakydama į klausimą, kalba apie miesto tarybą, kritikuoja N. Makštutienę. L. Radzevičiūtė, klausdama D. Gudzinevičienės, pabrėžia jos teigiamas savybes – aktyvi, kokiomis sritimis domisi – ***taip galimai propaguodama pašnekovę – būsimą Lietuvos centro partijos kandidatę į Alytaus miesto savivaldybės tarybą.***

3.4.13. Laidos vedėja, klausdama R. Kantaravičienės, pabrėžia, kad R. Kantaravičienė kovojo dėl mokyklos neuždarymo. N. Makštutienė laidos vedėjos pateikiama kaip asmuo, norėjęs uždaryti mokyklą. Toks situacijos pateikimas vertintinas kaip R. Kantaravičienės teigiamas darbas Alytaus gyventojams, pateikiama, kad viena kovojo už mokyklos išsaugojimą, kita (N. Makštutienė) – prieš.

3.4.14. L. Radzevičiūtė, baigdama laidą, reziuumuoja (rodydama į N. Makštutienės nuotrauką, padėtą studijoje ant stato): „*Nuomonės neturėjimas ir buvimas visą laiką gražiai, žaviai, tai yra aiškiai moteriai privalumas, bet politikoj turbūt reikia turėti stuburą, nuomonę ir konkrečių kryptį, nes iš tikrųjų, ypatingai tais atvejais, kai tu esi atsakinguose postuose <..> už pokyčius, už atvirumą <...>.*“ L. Radzevičiūtė dar kartą pabrėžia, kad norėjo pakalbinti N. Makštutienę, o ne *apkalbėti už nugaros*. Neneigia, kad N. Makštutienė padarė ir gerų darbų, dabar dalija Maltiečių sriubą.

3.4.15. L. Radzevičiūtė pamini, kad dar ne viską aptarė, atskiros laidos yra vertas N. Makštutienės žentas. Dar kartą pristato laidos dalyvės, tačiau apie kandidatavimą neminima.

3.4.16. L. Radzevičiūtė baigia palinkėjimu: „<...> *pradėkime naujus metus kitaip – su aiškia kryptim, aiškiom idėjom ir galbūt, duok, Dieve, skaidrumu ir naujovėm*“.

3.4.17. Nuo 26 min. 10 sek. prasideda antra laidos dalis, kurioje L. Radzevičiūtė supažindina su VIEK sprendimu. Pasisako, kad yra Seimo nario N. Puteikio padėjėja. Pristatydamą pažeidimą, kodėl kviečia N. Puteikį į laidas, teigia, kad jam vienam iš Seimo narių rūpi Alytaus problemos. Pristatydamą kitą pažeidimą, L. Radzevičiūtė komentuoja: „*Aš, gerbiami žiūrovai, jums pasakysiu, ką aš atsakiau Visuomenės informavimo etikos komisijai – dėl viešo intereso, dėl teisybės, jeigu reiks, aš ir po ratais griūsiu, ir niekas manęs nesustabdys, nes toks yra mano charakteris*“. Apibendrindama laidą, L. Radzevičiūtė teigiamai pristatė pašnekoves. Apie jų kandidatavimą rinkimuose neminėjo.

3.4.18. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.4.19. Atsižvelgiant į tai, kad 2018 m. gruodžio 20 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją įsipareigojo apmokėti 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, laida buvo skirta kandidatės į Alytaus miesto merus N. Makštutienės kritikai, kuri buvo tiesioginė L. Radzevičiūtės konkurentė rinkimuose, laidoje paskleista galimai kompromituojanti informacija apie N. Makštutienę, akcentuojami Lietuvos centro partijos ir L. Radzevičiūtės rinkimų programose numatyti netinkamo valdininkų pareigų atlikimo netoleravimas, kova prieš nepotizmą, laikytina, kad 2018 m. gruodžio 20 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo ir Lietuvos centro partijos keltos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.5. 2019 m. sausio 10 d. laida „Demaskuoti“ (trukmė 47 min. 49 sek.)¹⁶.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Gediminas Daukšys – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir kandidatas į tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatų sąrašė 1-u numeriu. Apie kandidatavimą laidoje **minima**.

¹⁶ Nuoroda internete <https://dzukijostv.lt/dzukijos-tv/demaskuoti/v/690-demaskuoti-2019-01-10> [žiūrėta 2021-12-30].

Česlovas Daugėla – kandidatas į Alytaus miesto tarybos narius – merus ir kandidatas į tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Žinau ir galiu – Česlovas Daugėla“ kandidatų sąrašė 1-u numeriu. Apie kandidatavimą laidoje **minima**.

3.5.1. L. Radzevičiūtė pradeda laidą pristatydama laidos dalyvius „<...> *kandidatus į Alytaus miesto merus* <...>“ Č. Daugėlą ir G. Daukšį. Pabrėžtinai informuoja, kad į laidą *tikrai* buvo kviesti visi kandidatai į tarybos narius – merus ir vardijamos jų pavardės, tarp išvardintųjų nėra minimas pačios laidos vedėjos kandidatavimas į šias pareigas. Laidos vedėja nurodo: „*Nors nežinau priežasčių, gal kažkas negalėjo, gal kažkas bijo.*“ Ir tęsia Seimo nario Roberto Šarknicko pavyzdžiu: „<...> *kai prieš praėjusius Seimo rinkimus ir Robertas Šarknickas niekur nevaikščiojo, turbūt bijojo atskleisti savo tikrąjį veidą, kurį išrinktas į Seimą, parodė visu gražumu.*“ **Laidos vedėja galimai siekia laidos žiūrovams sudaryti įspūdį, jog laidoje nedalyvaujantys ir kažko bijantys kandidatai į tarybos narius – merus po rinkimų, priešingai nei į laidą drąsiai atėjusieji kandidatai, parodys „tikrąjį veidą“.**

3.5.2. Laidos vedėja pristato, jog ši laida bus skirta „<...> *korupcijai ir nepotizmui* <...>“ ir joje bus aptarti atvejai „<...> *kur jau lyg nėra kur pagriebti tų kelių tūkstantėlių, tačiau, deja, deja, Alytaus miesto savivaldybėje atsiranda tokių minties galiūnų, kai atviru tekstu demonstruoja patyčias iš mūsų visų, pirkimus organizuodami, kaip sakoma, saviems*“. Taigi, laidoje, transliuotoje „Dzūkijos TV“ eteryje politinės kampanijos metu, neprisistačiusi kaip kandidatė į Alytaus miesto tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, pristatydama laidą, ją įgarsina savo rinkimų programoje vartojamais teiginiais: „<...> *laidoje „Demaskuoti“ drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas ir eilinių žmonių dėl to patiriamas neteisybes, patyčias*“ ir kalba apie „*suvešėjusią korupciją*“, kurią savo rinkimų programoje ir laidoje priskiria dabartinei miesto valdžiai.

3.5.3. Toliau vedėja kreipiasi į laidos pašnekovus, dėstydamą savo nuomonę, jog savivaldybės administracijos vadovo postas yra nepaneigiamai vienas iš svarbiausių postų visoje savivaldybėje, anot vedėjos, „<...> *Taryba ir meras diktuoja politiką, tačiau visus sprendimus, visus pirkimus, visą tą ūkinį darbą administruoja direktorius*“. Vedėja prašo pašnekovų įvertinti atvejį, kai savivaldybės administracijos direktorius „*viešojoje erdvėje pasigiria*“, jog jo sutuoktinė už gerus darbo rezultatus gauna 1 500 Eur premiją, ir šį atvejį sulygina su „*liberalų pinigų paėmimu brendžio dėžutėje*“, teigdama, jog šis „Alytaus pilietininkų“, t. y. visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“ atstovų atvejis yra dar įžūlesnis. Toliau kalbama apie savivaldybės vykdytą mobiliojo ryšio pirkimo konkursą, kurį laimėjo įmonė, kurioje dirba minimo administracijos direktoriaus sutuoktinė, o laidos vedėjai pasidomėjus sužinota, jog pirkimas įvyko pažeidžiant reikalavimus. **L. Radzevičiūtės rinkimų programoje nurodyta, kad „Garsiai deklaruoję, kad išgyvendins „švogerizmą“ ir korupciją, buvusios ir dabartinės**

miesto valdžios jai leido tik dar labiau subujoti. Nepotizmas, nebaudžiamumas, išūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste“ (žr. 2.3.1 papunktį).

3.5.4. Laidos vedėjai pakvietus pašnekovus įvertinti šį „*korupcijos atvejį*“, pašnekovai dėsto savo įžvalgas apie „*visų miesto žmonių į biudžetą sunešamus pinigus, kurie sudaro pusę kas mėnesį gaunamo atlyginimo ir kurie atiduodami valdžiai*“, bei tikėjamą, kaip teigia laidos vedėja, jog valdžia bus „*sąžininga ir skaidri*“. Laidos vedėja, rodydama į laidos studijoje esančią vizualią informaciją, kalba apie „*neva, administracijos direktoriaus sukuriamą pirkimų komisiją*“, „*skaidomą pirkimą už mažesnę vertę*“ ir konstatuoja, jog „*ir štai laimėtojas savas*“.

3.5.5. Toliau laidoje girdimas L. Radzevičiūtės pristatyto „*<...> alytiškio, buvusio viešųjų pirkimų vadovo*“, kaip teigta, *ekspertinis situacijos vertinimas*. Žiūrovai ekrane mato buvusio Viešųjų pirkimų tarnybos vadovo Žydrūno Plytniko nuotrauką, girdimas vyriškas balsas (kurio autentiškumo nustatyti nėra galimybių). Kalbama apie mobiliojo ryšio paslaugų įsigijimo reikalavimus. Pašnekovas apgailestauja, jog „*<...> labai gaila, kad vėl Alytus tokius dalykus daro, nes teko ir tarnyboje dirbant susidurti su viešųjų pirkimų problemomis Alytuje, ir žiūriu, kad tęstinumas vyksta ir toliau*“. Pašnekovas tokį atvejį pavadina „*labai keistu pirkimu*“ ir konstatuoja, jog pirkimas atliktas ne pagal keliamus reikalavimus ir tai kelia „*<...> daug įtarimų ir klausimų, kodėl taip buvo padaryta*“ ir kad pirkimu „*<...> labai turėtų susidomėti Viešųjų pirkimų tarnyba <...> ir bausti tokias įstaigas*“. Laidos vedėja kreipiasi į pašnekovą, jog, kaip ji supažindino jį su Specialiųjų tyrimų tarnybos raštu, kur „*formaliai lyg viskas teisingai*“, tačiau galbūt tai yra atvejis „*<...> kur visio zakono, formalumas atliktas, tačiau slypi tikroji ta korupcija, kuri įsikerojusi mūsų valstybėje*“. Pašnekovas kalba apie naudojamas „*pirkimų išskaidymo praktikas, kad ateitų savi susitarant iš anksto*“, tačiau konstatuoja, jog padaryta didelė klaida pirkime ir teigia, kad „*<...> kiek matau medžiagoje iš tiesų buvo pažeidimas, bent preliminariai galėčiau taip teigti*“.

3.5.6. Laidos vedėja grįžta į studiją, apibendrina telefonu įvykusį pokalbį ir kreipiasi į laidos dalyvį Č. Daugėlą kaip buvusį merą: „*<...> kurio vadovavimo laikotarpiu laimėdavo pirkimus ir konkursus pakankamai didelius jums ar jūsų šeimai priklausančias verslas. Ar jums ir toliau tai normalu? <...> nesvarbu, kokia kadencija, ar jūs meras, ar Grigaravičius, ar ateis kita kadencija, vis ta pati istorija tęsiasi*“. Laidos vedėja, paprašyta sukonkretinti klausimą, jį pakartoja ir klausia, ar Č. Daugėla, esantis vėl kandidatu į merus, ir toliau vadovausis tokia politika? **Laidos eigoje ryškėja L. Radzevičiūtės siekis pozicionuoti save vienoje, jos rinkimų programą atitinkančioje „nepakantumo kyšiams ir nepotizmui“, pusėje. Laidos metu žiūrovams vedama aiški takoskyra tarp laidos dalyvio ir**

kandidato į tarybos narius – merus, konkurento Č. Daugėlos, pozicionuojančio kitoje „*korupcijos ir nepotizmo*“ pusėje.

3.5.7. Č. Daugėla kalba apie „*galbūt išgirstą tiesą*“ Ž. Plytniko pasisakymuose apie vykdytus pirkimus bei siūlo tai palikti teisėsaugai. Tuomet grįžta prie vedėjos užduoto klausimo, teigdamas, jog per jo vadovavimo laikotarpį savivaldybė *pritraukė* daugiau nei 350 mln. litų investicijų, o iš šių *pritrauktų* investicijų „<...> su Česlovo Daugėlos šeima susijusios įmonės laimėjo 11 mln. litų“. Kalba apie turėtus pokalbius šeimoje ir su *kompanionais* dėl šeimos ir susijusių įmonių dalyvavimo konkursuose, tačiau buvo atsakyta, jog: „<...> įmonėse dirba 800 alytiškių, ir kaip į tavo žiūrės 800 rinkėjų, jeigu mūsų įmonės nedalyvaus viešuosiuose pirkimuose“. Pripažįsta galbūt padaryta klaida „*neatstovėjus savo pozicijos*“ ir teigia, jog situacija parodė, jog „*laimi geriausi, o ne savi*“. Tačiau grįžta prie L. Radzevičiūtės iškeltos atvejo: „*O šičia tai visai kiti dalykai. Aš manyčiau, kad galėtų pasidomėti Laura, juk moka užvesti teisėsaugą.*“ Laidos vedėja, pamini, jog teisėsauga „<...> *jau šiek tiek užkurta, bet ryžto, kaip visada, pritrūksta.*“ Vardijamos institucijos, į kurias buvo kreiptasi, ir pradėti tyrimai. Toks laidos vedėjos pozicionavimasis atitinka jos rinkimų programos teiginius ir pažadus, jog balsuodami už L. Radzevičiūtę rinkėjai pasirinks: <...> *nepakantumą kyšiams, nepotizmui, garantiją, kad prasižengę ir įstatymus pamynę net ir aukščiausias pareigas einantis valdžios atstovas neliks nenubaustas*“.

3.5.8. G. Daukšys įsiterpia į pokalbį ir tęsia apie tai, kokią žalą daro alytiškiams „*korupcijos mechanizmai*“, kurie, anot pašnekovo, yra kelių rūšių, juos detalčiai aptaria. Kalbama apie nepakankamą viešųjų pirkimų viešinimą ir kaip per tokius prikimus „*apvogiami piliečiai*“.

3.5.9. Tuomet vedėja pokalbį nukreipia į Alytaus miesto savivaldybėje veikiančią Antikorupcijos komisiją, kuri „<...> *turi būti tas skaidruolis, kuris baksnotų, tame tarpe ir merui, tame tarpe ir tarybos nariams* <...>“, nurodydama, kur yra negerai, ir kelia klausimą, ar šiuo metu ši komisija atitinka rinkėjų lūkestį. Ekrane rodoma šios Alytaus miesto savivaldybės komisijos, kuri, anot laidos vedėjos, „*neįžvelgus korupcinių veiksmų*“ nutraukė ir laidos pradžioje minėto atvejo tyrimą, sudėtis, o laidos vedėja pasako visų ekrane rodomų Alytaus miesto savivaldybės tarybos narių ir „*ale visuomenės paskirtų atstovų*“ pavardes, kadencijų taryboje skaičių, priklausimą politinei partijai ar visuomeniniam rinkimų komitetui bei apie kandidatavimą artėjančiuose rinkimuose, nurodydama eilės numerį kandidatų į savivaldybės tarybą sąraše. **Pradedama nuo komisijos pirmininko: „Pirmininkas Nerijus Cesiulis – trečia kadencija, 12 metų miesto valdžioje, po socialdemokratų partijos vėliava, 1 sąraše, kandidatuoja į merus**“. Toliau vardijami ekrane rodomi asmenys, juos apibūdinant kaip „*buvęs Jurgio Krasnicko patarėjas, tad jo vertybės aiškios visiems*“, „*beje, žmonės kalba, kad šis kandidatas autobusiukais*

žmones veža į rinkimus balsuoti, kas yra neteisėta“, „pagarsėjęs baudžiamojame byloje“. Baigia: „Štai tokia ta mūsų Alytaus Antikorupcijos komisijos sudėtis. Iš 8 narių 3 socialdemokratai, prisidengę atstovavimu visuomenei, o visi kiti irgi spalvingos asmenybės. Drįsiu teigti, vienaip ar kitaip susiję su dabartine miesto valdžia“. Laidoje pateikiamos nuorodos į artėjančius rinkimus, kandidatų eilės numerius partijos kandidatų sąraše bei jų atstovaujamas partijas, neigiamai atsiliepiama apie konkurentą rinkimuose į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus N. Cesiulį. Pasirinktos laidos temos kontekstas aiškiai susijęs su artėjančiais rinkimais ir šiuo laikotarpiu vertintinas kaip politinė reklama.

3.5.10. „Na ką gi, gerbiami kandidatai, taip į jus turbūt reikėtų kreiptis <...>“ vedėja kreipiasi į pašnekovus studijoje ir klausia: „Kaip jums toks vaizdelis?“. Č. Daugėla pateikia savo nuomonę apie „prastai surinktą komandą, kuri neatlieka savo funkcijų“ ir sako, kad „antikorupcijos filtras užsinešęs, todėl neveikia“. Į tai laidos vedėja replikuoja „**Socialdemokratai!**“ ir juokdamasi kreipiasi į G. Daukšį, kuris atsako, jog: „Niekam ne paslaptis, kad korupcija išplaukia iš pačių partijų, ir ta jūsų dėžutė, minėta, mes viską suprantam, kaip viskas vyksta. Tai, kaip aš matau, kad saugot nuo korupcijos turi partijos atstovai, kurie dažnai ir organizuoja tas korupcijos schemas <...>“. Toliau laidos pašnekovas dalijasi įžvalgomis apie „smulkiąją korupciją“, su kuria reikia „tvarkytis vietoje“, todėl tokia Antikorupcijos komisija turi būti sudaroma iš „sąžiningų miestiečių“, ir daroma prielaida, jog aptariamoms komisijoms nariai „gali būti įtakojami“. G. Daukšys tęsia, kalbėdamas apie korupciją, „<...> įsteigiant perteklinius etatus giminaičiams ar partijų bičiuliams“, kalbama apie tęstinę tokios korupcijos formos žalą, apie „stogą turinčius darbuotojus“ tokiuose etatuose bei dėl to kenčiančius „eilinius žmones“.

3.5.11. Č. Daugėla tęsia temą, paminėdamas, kad toks pokalbis yra „<...> nepilnavertis, kadangi nėra šitų žmonių. Jūs juos kvietėte, jie neatvyko, labai man gaila, jie turėtų tarti pagrindinį žodį“. Į tai laidos vedėja replikuoja, jog „<...> pagrindinis žodis buvo šios Antikorupcijos komisijos pirmininko Nerijaus Cesiulio tartas, kur aiškiai buvo pasakyta – nutraukti šio pranešimo nagrinėjimą, nežvelgus korupcinių veiksmų. Tai, manau, šitas atsakymas viską atsako, <...> o dar įdomiau pasakysiu, gerbiamas Cesiulis, Antikorupcijos komisijos pirmininkas, tris kadencijas yra valdžioje. Ir prieš tai buvo, kaip sakoma, ne opozicijoje. Tai tikėtis iš jo to objektyvumo gal jau ir nebeverta. Džiugu tik tai, kad po visų šitų mano paknibinėjimų ir pranešimų Alytaus miesto savivaldybė pagaliau, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, atliko mobilaus ryšio pirkimą taip, kaip reikalauja įstatymai. Ir jau naujai sudarė sutartį ir jau su kitu operatoriumi ir ne su įmone, kurioje dirba Jastremsko žmona“. Toks laidos naratyvas, priešpastatant dviejų tariamai skirtingų vertybių politikus, kuriems priskiriama „korupcija“, „nepotizmas“, „nebaudžiamumas“, ir laidos vedėją, kuriai priskiriamas „sąžiningumas“, „kova už teisybę“, atitinka laidos vedėjos, kandidatės

L. Radzevičiūtės rinkimų programos turinio logiką: Jie „<...> deklaravę, kad išgyvendins švogerizmą ir korupciją, buvusios ir dabartinė miesto valdžios leido jai tik subujoti“ ir ji „balsuodami už mane <...>, jūs renkatės nepakantumą kyšiams, nepotizmui, garantiją, kad prasižengęs ir įstatymus pamynęs, ne tik aukščiausias pareigas einantis valdžios atstovas neliks nenubaustas“, ir šiam naratyvui skleisti suteikiamas išskirtinis „Dzūkijos TV eterio laikas.“

3.5.12. Toliau laidos vedėja tęsia laidą dar vienu aspektu „apie ekonominiu rodiklius“ ir šią temą siūlo paanalizuoti „šiek tiek kitu kampu“, pateikdama informaciją, kiek galimai miesto biudžetui „šioje kadencijoje kainavo Alytaus miesto administracija, šiuo atveju administracijos vadovas Jastremskas“, kuris pasižymėjo „<...> teisminiais ginčais dėl <...> asmeninių ambicijų nutempė mus, visus alytiškius, į teismą, nes mokame juk mes už advokatus“. Vardijamos savivaldybės administracijos advokatams sumokėtos pinigų sumos, taip pat bylos, kurių viena „Litesko byla“. Toliau laidoje apie tai rodomas vedėjos įgarsintas reportažas, keliamos korupcijos versijos.

3.5.13. Pasibaigus reportažui ir vedėjai paklausus, „Kaip jums toks vaizdelis?“, G. Daukšys baisesi sužinota informacija. Aiškinamasi, kiek nuo „Česlovo Daugėlos laikų“ išsiplėtė savivaldybės Teisės skyrius, kuriame, anot G. Daukšio, „<...> turbūt rastumėm kelių partijų atstovus“, bei dėsto, kaip turėtų veikti savivaldybėje dirbančių teisininkų atsakomybės sistema už jų vizuojamus ir vėliau priimamus neteisėtus sprendimus. **Keliamas „asmeninės valdininko atsakomybės klausimas“. Pasisakymas baigiamas: „Kol nebus asmeninės valdininkų atsakomybės, tol tvarkos Alytuje ir Lietuvoje nebus.“ Toks pasisakymas laidos „Demaskuoti“ eteryje atitinka kandidatės L. Radzevičiūtės rinkimų programos pažadą ir skleidžiamą idėją dėl „asmeninės valdininko ir politiko atsakomybės už padarytą žalą, jei tokia atsirastų dėl politiko ar valdininko veiklos ar neveikimo“.**

3.5.14. Toliau kalbama apie Č. Daugėlos „laikais“ priimtus sprendimus, apie kuriuos laidos vedėja kalba kaip „apie padarytas klaidas“. Č. Daugėla į tai atsako vardindamas pasiektų investicijų sumas į šilumos ūkį, o laidos vedėja į tai replikuoja: „Čia turite omenyje tą sutartį, kurią Konkurencijos tarnyba pripažino neteisėta?“. Č. Daugėla neigia korupciją aptariamame Alytaus „Šilumos ūkyje“ ir „Litesko“ atveju bei kreipiasi į G. Daukšį patvirtinimo. Tačiau G. Daukšys teigia, jog jo nuomonė su Č. Daugėlos, dirbant taryboje, dažnai nesutapdavo ir kreipiasi į Č. Daugėlą, sakydamas, jog: „<...> jūs pykdavote ant manęs ir, kaip vėliau pasirodė, kad aš dažnai buvau teisus, ir jei jūs būtumėt manęs dažniau paklausęs, tai turbūt nebūtume turėję tokių nemalonių įvykių ir tų įvykių, apie kuriuos dabar kalbam“ ir teigia, jog „Savivaldybės turtu turime disponuoti labai atsakingai ir skaidriai ir tik taip, kaip nurodyta įstatymuose <...>“. Toliau nagrinėjama šilumos tinklų byla, jos galima baigtis teismuose. Vedėja vėl grįžta prie laidos temos apie dabartinės valdžios korupciją ir kelia klausimą: „O gal dabartinis administracijos direktorius

Jastremskas ruošia pagrindą tam savo draugeliui <...> kurį matėm nuotraukose“. Č. Daugėla kalba, jog iš susidariusios padėties išeities būdų yra daug, tik „dabartinė Alytaus miesto administracija jų tiesiog nebeieško, ir čia yra problema“.

3.5.15. Laidos vedėja kreipiasi į žiūrovus, teigdama, kad: „*Taip, gerbiami žiūrovai, aš priminsiu, kad vienoje laidoje, po kurios beprotiškai supyko Vytautas Jastremskas, man grasino mane užkasti, pakasti ir nutraukti galvą, būtent tada ir diskutavom <...> kai savivaldybė padaro klaidas, turėtų nusiimti tą karūną ir kalbėtis*“, ir priduria: „*<...> ir pasidžiaugsiu, kad gerbiamo Česlovo sąraše, mačiau, yra Gintaras Šiurkus, kuris tada ir rėkė visa gerkle ir šitą problemą iškėlė*“. Tam antrina ir Č. Daugėla. G. Daukšys kalba apie būtinybę girdėti visų miestiečių nuomonę, į ją atsižvelgti, kalba apie, jo žiniomis, grįžusius emigrantus, kurie norėdami įsitvirtinti „*atsimušė į nekompetenciją, nenorą spręsti problemas. <...> mums tikrai reikia kompetentingų ir problemas gebančių spręsti specialistų. O juos priiminėja nepotizmo principu <...> tada jie dirba ne žmonėms, o tam, kuris juos priėmė*“. G. Daukšys toliau kalba, jog alytiškių mažėja tūkstančiais, o „*savivaldybės aparatas plečiasi*“, toliau grįžta prie asmeninės valdininkų atsakomybės klausimo.

3.5.16. Č. Daugėla įsiterpia sakydamas: „*Aš atsimenu, kai buvo praeita rinkiminė kampanija ir buvo viešai kalbama, kad savivaldybėje yra 30 proc. per daug darbuotojų. Buvo būtent iš dabartinės valdančiosios valdžios šitie žodžiai pasakyti. Dabar aš atkreipiu dėmesį, man dirbant savivaldybėje buvo nei daug, nei mažai 175 darbuotojai. Šiandien aš matau: nė kiek nesumažėjo, tik dar vienas kitas padidėjo. Čia yra įdomūs klausimai, apie ką mes galim diskutuoti*“.

3.5.17. L. Radzevičiūtė, baigdama laidą, teigia: „*<...> gerbiami žiūrovai, dabar atėjo tokia mada, ne tik samdytis brangius advokatus, bet dar ir konsultantus, dar šioms paslaugoms išleisti iš tikrųjų milžiniškus pinigus <...> ir jūs visiškai, Gediminai, esate teisus, nes atlikti tyrimai rodo, kad trečioje vietoje, kas erzina visus Lietuvos žmones, tai yra socialinio neteisingumo jausmas, kuris tikrai, tikrai susijęs su korupcija ir nepotizmu. <...> Linkiu, gerbiami alytiškiai, kuo greičiau pasveikti nuo šios išsikerojusios korupcijos ir nepotizmo apraiškų*“. Toks vedėjos palinkėjimas visos laidos kontekste laikytinas rinkėjų skatinimu artėjančiuose rinkimuose pasirinkti ne tuos, kurie laidoje buvo siejami su „korupcija“ ir „nepotizmu“.

3.5.18. Laida, kurioje prieš rinkimus suteikiamas išskirtinis laidos eterio laikas ne tik pačiai laidos vedėjai kandidatei į Alytaus miesto tarybos narius – merus L. Radzevičiūtei nagrinėti jos rinkimų programą atitinkančias temas, rinkėjams perduoti jos norimą informaciją, tačiau sudaroma galimybė ir kitiems kandidatams kalbėti apie savo vizijas miestui bei pasisakyti apie dabartinės valdžios sprendimus,

kurie turi būti keičiami pagal pašnekovų siūlymus, vertintina pagal rinkimų politinės reklamos skleidimą politinės kampanijos metu reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

3.5.19. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.5.20. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. sausio 10 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją įsipareigojo apmokėti 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, laidoje buvo kritikuojami aktualios Alytaus miesto savivaldybės tarybos kadencijos nariai, iš jų – N. Cesiulis, kuris buvo tiesioginis L. Radzevičiūtės konkurentas rinkimuose į merus, akcentuojami Lietuvos centro partijos kandidatės L. Radzevičiūtės rinkimų programoje numatyti netinkamo valdininkų pareigų atlikimo netoleravimas, kova prieš nepotizmą, laikytina, kad 2019 m sausio 10 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.6. 2019 m. sausio 24 d. laida „Demaskuoti“ (trukmė 37 min. 10 sek.)¹⁷.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Dalia Cibulskienė – kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškelta Lietuvos centro partijos kandidatų sąrašė 3-iu numeriu. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Gintaras Šiurkus – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Žinau ir galiu – Česlovas Daugėla“ kandidatų sąrašė 12-tu numeriu. Apie kandidatavimą rinkimuose laidoje **paminėta**.

3.6.1. Laidos pradžioje vedėja L. Radzevičiūtė, visos laidos metu nepaminėjusi, jog yra kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus bei tarybos narius, pristato laidos dalyvius pašnekovus: G. Šiurkų „*kandidato į Alytaus miesto merus Česlovo Daugėlos atstovą*“ ir **D. Cibulskienę**, **apibūdindama kaip „aktyvią, visuomenišką, pilietišką alytiškę“**, taip šias pašnekovei priskirtas teigiamai apibūdinančias savybes priešindama laidos temai, kurią iškart ir įgarsina taip: „*Šiandien laidą skirsime atvejų analizei, kai formaliai sutvarkomi reikalai, formalumai taip, kaip lyg viskas būtų teisėta, bet turint galios būnant valdžioje, užimant tam tikrą postą, įvyksta susitarimai, vienoki ar kitoki saviems ar artimųjų interesams patenkinti, <...> šiandien, gerbiami svečiai, apie postaličius*

¹⁷ Nuoroda internete <http://www.dzukijostv.lt/index.php/dzukijos-tv/demaskuoti/v/705-demaskuoti-2019-01-24>

susitarimus“. Toks pašnekovei priskiriamų teigiamų savybių priešinimas nagrinėjamai temai yra vyksta visos laidos metu.

3.6.2. Laidos vedėja informuoja, kad į laidą „<...> buvo kviesti visi kandidatai į tarybos merus <...>“ ir vardija jų pavardes, tačiau nėra argumentuojama, kodėl būtent kandidatai į Alytaus miesto merus buvo kviečiami į šią laidą bei koku tikslu.

3.6.3. Pasirinkta laidos tema ir joje plėtojamas turinys koreliuoja su kandidatės į savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės viešinamos rinkimų programos šūkiais, tokiais kaip „<...> visuomeninių tyrimų laidoje „Demaskuoti“, drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas <...>“, „Nepotizmas, nebaudžiamumas, įžūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste“, taip pat D. Cibulskienę kandidate į savivaldybės tarybos narius iškėlusios Lietuvos centro partijos skleista rinkimų programa, t. y. žadančia „*sąžiningai jus atstovausiantį politiką savivaldybės taryboje. <...> Nepakantumą kyšiams, nepotizmui <...>*“ (žr. 2.3.2 papunktį). D. Cibulskienės kandidatavimas į tarybos narius Lietuvos centro partijos sąraše visos laidos metu **neminimas**.

3.6.4. Laidos vedėja laidos temos nagrinėjimą pradeda užduodama D. Cibulskienei klausimą apie jos „*užfiksuotą faktą*“, kaip „<...> Alytaus miesto tarybos narys, beje, kandidatas į Alytaus miesto merus, Alytaus rekreacijos centro darbuotojas Kęstutis Ažuolas sau leidžia baigti darbą 15 val., kai tuo tarpu darbo pabaiga yra 17 val.“. D. Cibulskienė su laidos vedėjos patikslinimais ir papildomais paklausimais kalba apie jos stebimus K. Ažuolo ir „*jo tiesioginio vadovo*“ Tomo Stupurio bei „*jo sekretoriato*“ Alytaus rekreacijos centre darbo laiko režimo pažeidimus ir teigia, kad „<...> *kaip yra žinoma visiems, toliau pas mus Alytuje nebaudžiamumas tikriausiai klesti*“. Toks atvejo apibūdinimas tiesiogiai sietinas su vienu iš kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės ir Lietuvos centro partijos, kurios kandidatų sąraše 3 numeriu yra D. Cibulskienė, skleistos politinės programos teiginių, jog *nebaudžiamumo neturi likti mieste*. Į D. Cibulskienės pasakymą, jog „*Pamatę, kad aš lūkuriuoju savo vaikų, jie, neva, kažką užmiršo, grįžta į savo kabinetą sulaukti 5 valandos darbo pabaigos*“, laidos vedėja sureaguoja pagirdama pašnekovę „<...> *Galiu jus pasveikinti, jūs toks, kaip sakoma, kaip koks laikrodukas, kada reikia pabaigti darbą <...>*“, taip akcentuodama pašnekovei priskirtas teigiamai apibūdinančias savybes, priešindama jas stebimiems „*nebaudžiamumo atvejams*“ ir savybėms, pasakojimo metu priskirtoms minimiems asmenims, kurių vienas iš jų (K. Ažuolas) yra kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus.

3.6.5. Toliau laidoje L. Radzevičiūtė ir D. Cibulskienė tęsia kalbą apie K. Ažuolo galimus darbo laiko grafiko pažeidimus, rodoma filmuota medžiaga, kaip K. Ažuolas grįžta į namus galimai anksčiau

nustatyto darbo laiko pabaigos. Laidos vedėja skambina Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui V. Jastremskui dėl K. Ažuolo pažeidžiamo darbo laiko grafiko. Po pokalbio laidos vedėja L. Radzevičiūtė reiškia „atsikirtimus“ į jai išsakytą direktoriaus kritiką dėl „nelaikymu patikimu informacijos šaltiniu“, „perlenkiamos lazdos kurpiančios istorijas ir kaltinimus nebūtais dalykais“. **Reiškiamame atsikirtime laidos vedėja ir kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė teigia, jog „<...>Priešingai, nei teigia ponas Vytautas Jastremskas, mano pateikiama informacija nepasitvirtina tik kai tas pats Vytautas Jastremskas sudaro iš savivaldybės darbuotojų komisiją ir kuri niekada lig šiol nemato pažeidimų. Tačiau, kai mano pateikta informacija pasiekia aukštesnes instancijas, ji dažnai būna patvirtinta. <...>“,** taip sudarydama sau išskirtines galimybes naudoti laidos eterį savo rinkimų programoje skleidžiamų teiginių, jog „<...> laidoje „Demaskuoti“ drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas <...>“, „<...> garsiai deklaruojau, kad išgyvendins „švogerizmą“ ir korupciją, buvusios ir dabartinė miesto valdžios jai leido tik dar labiau subujoti“, ir pažadų, tokių kaip sąžiningumas, atvirumas, skaidrumas, nepakantumas kyšiams ir nepotizmui, priešinimui su laidoje pateikiamais „piktnaudžiavimo ir korupcijos“ atvejais ir savo programos propagavimui.

3.6.6. Laidos vedėjai dar kartą paklausus D. Cibulskienės apie jos „pilietiškas iniciatyvas“, ir D. Cibulskienei atsakius, jog jaučiasi „atlikusi pilietišką pareigą“ ir apgailestavus, kad „<...> akivaizdžiai matome, kad yra dangstomi darbuotojai ir tiesiog niekas nesikeičia“, L. Radzevičiūtė kreipiasi į G. Šiurkų, prašydama pratęsti temą „dėl galimų atkātų“, „specialiai sukurto etato“, „dangstymų“ ir „numatomo padidinto biudžeto Sporto rekreacijos centrui miesto biudžeto projekte“. Pokalbio su G. Šiurkumi metu vedėja kreipiasi į pašnekovą: „Jūs iš patirties, jūs esate buvęs ilgametis tarybos narys, nu galų gale ir dabar, ne paslaptis, kandidatuojate į šį postą, tarybos nario postą, tai ar yra, ar buvo anksčiau tokie susitarimai“.

3.6.7. G. Šiurkus ir L. Radzevičiūtė diskutuoja apie „susitarimus politikoje“, „tuos, kurie sudaromi laimėjus rinkimus ir pasirašomi oficialiai“. Laidos vedėja grįžta prie „postalinių susitarimų“. Rodoma K. Ažuolo straipsnio „Alytaus naujienose“ citata bei Centro direktoriaus T. Stupurio įsakymo dėl Centro pareigybių sąrašo tvirtinimo kopija, tai, laidos vedėjos manymu, pagrindžia faktą apie K. Ažuolo susikurtą vietą Sporto ir rekreacijos centre dar būnant savivaldybės administracijos direktoriumi.

3.6.8. Laidos eteris toliau suteikiamas G. Šiurkui kalbėti apie tai, jog jis žino „Ažuolo istorijas“, kai buvo tarybos narys, ir teigti, jog „<...> tai tikrai buvo tokių atvejų, kai <...> užimdamas administracijos direktoriaus pareigas, tuomet akivaizdžiai jisai dirbo vardan susitarimų prieš sveiką

protą ir prieš sąžinę. Tokių faktų aš žinau.“ L. Radzevičiūtė savo laidos eterį toliau naudoja savo rinkimų programoje įvirtintų temų – „*valdininkų piktnaudžiavimo*“, „*korupcinėms aferoms*“ – „*demaksavimui*“, kalbėdama apie K. Ažuolą, kuris „*už gavimą Darbo partijai priklausančių administracijos direktoriaus postą, net tapo Darbo partijos nariu*“, bei kreipiasi į G. Šiurkų klausdama, ar jis susikūrė sau darbo vietą nepasisėkus rinkimams. Į tokį klausimą pašnekovas, kandidatuojantis į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, atsako: „*Ką reiškia, nepasisėkė rinkimai? Aš manau, kad Alytaus miestui nepasisėkė, kad manęs neišrinko į tarybą, todėl aš save vertinu kaip praeitoj kadencijoj tarybos narį, nuveikusį didžiausius, naudingiausius darbus Alytaus miestui. <...> man nereikia jokios šiltos vietos, jokios tarnybos <...>, aš tik paprasčiausiai, kadangi man liko galiukas gyvenimo, norėčiau jį kaip nors įprasminti. Ir jeigu aš turiu patirtį ir žinių ir galiu ką nors padaryt vardan to Alytaus, tai aš norėčiau savo laiką tam skirti. O čia jau rinkėjai spręs*“.

3.6.9. Tęsdama laidą, laidos vedėja kreipiasi į „*pilietišką žmogų*“, į D. Cibulskienę, kaip teigiama, stebinčią kiekvieną Tarybos posėdį ir besidominčią vykstančiais procesais, kuri tęsia pokalbį apie „*sau dėl naudos perstumdomus balsus*“, t. y. korupcijos apraiškas. Laidos vedėja įsiterpia papildydama pašnekovę ir sukonkretindama atvejus, apie kuriuos kalbama, t. y. už balsavimus, kai „*prafinansuota papildomai Dailiųjų amatų mokykla*“, „*buvusio vicemero mama gavo buhalterės vietą*“. Vedėja toliau laidos eterį skiria Dailiųjų amatų mokyklai, „*kaip, formuojant naują daugumą, įdarbinta vicemero Tautvydo Tamulevičiaus mama*“. Kalbinamas mokyklos vadovas ir Tarybos narys Arvydas Švirmickas. Rodoma susijusi vaizdinė medžiaga, jog mokyklos vadovas nuo 2011 m. yra Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys, teigiant, jog „*paklaustas apie postalinis susitarimus, kurie yra mieste vieša paslaptis, teigia, kad jis ne prie ko <...>*“, bei pateikiant laidos vedėjos paskaičiavimus, kiek „*per šią kadenciją kaip Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys alytiškiams kainavo*“.

3.6.10. Toliau laidos vedėja, reziumuodama laidos temą, kuri yra pagrindinis kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir ją iškėlusios Lietuvos centro partijos rinkimų programos motyvas, „*vaizdžiai*“ kalba apie buvusį Alytaus miesto merą Jurgį Krasnicką, buvusį savivaldybės administracijos direktorių K. Ažuolą ir mero pavaduotoją N. Makštutienę, kurie yra L. Radzevičiūtės konkurentai rinkimuose ir kandidatai į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir kurie, anot laidos vedėjos, „*ypatingai švytėjo ir švietė Jurgio Krasnicko kaip Alytaus miesto mero vadovavimo laikotarpiu*“. Toliau tęsiama tema apie „*pasirūpintas šiltas vieteles*“ pasikeitus valdžiai ir „*atrastą užuovėją ir dabartinio mero Vytauto Grigaravičiaus pašonėje už lojalumą merui ir balsus taryboje gautą po komiteto pirmininko postą*“. Skelbiamos

N. Makštutienės ir K. Ažuolo, kaip tarybos narių, veiklos išlaidos miestui, įvardijamos konkrečios sumos.

3.6.11. Toliau vedėja po komentaro apie sunkiai įrodomus „postalinius susitarimus“ kreipiasi į G. Šiurkų dėl „paskutinių akcentų“ šia tema. G. Šiurkus pasinaudoja laidos eteriu prisiminti savo tarybos nario veiklą; ją apibūdindamas savo elgesį tarybos posėdžių metu priešpastato laidoje aptariamuose korupciniuose atvejuose minimų asmenų elgesiui: *„Nu ką aš galiu pasakyti apie tai, kas vyko. Aš tų faktų nežinau, aš su įdomumu klausiau, ką jūs įdėsit. Negaliu nei patvirtinti, nei nuneigti. Bet kai buvau tarybos narys, iš savo prisiminimų galiu papasakoti tokią istoriją ir jinai kartoja ne vieną kartą. Kai akivaizdžiai yra daromos nesąmonės ir tarybos nariai, kai kalba, jie kalba į mikrofoną, o aš turėjau tokį įprotį: atsistoju, kad mane visi matytų, nes toj salėje, ten gerai girdėti ir be mikrofonų, ir, žiūrėdamas visiems į akis, išdėstau savo argumentus, kurie paremti logika, faktais ir t. t. Ir matau, kaip visi tarybos nariai linksi galva, kad teisingai tu šneki, taip yra. Ir tik kai balsavimas, tai visi, kurie linksėjo galva, kelia ranką ir balsuoja, kaip susitarta iš anksto. Tokius faktus aš prisimenu ir ne kartą, todėl tai, ką jūs nagrinėjote, pasakojote, yra, tikėtina, yra didelė dalis tiesos“.*

3.6.12. Laidos vedėja, reaguodama į pasisakymą, teigia: *„<...> patvirtinti arba paneigti gali tik patys sugautieji arba demaskuoti, jeigu jų sąžinė kada nors prabiltų. Nemanau, kad šiuo atveju bus jie tokie sąžiningi ir atviri prieš alytiškius, prieš savo rinkėjus, šiuo atveju pripažintų patys tuos savo pilkuosius susitarimus“.* Taip pagarsindama dar vieną savo ir partijos rinkimų programoje akcentuojamą pažadą už juos balsuosiantiems rinkėjams: *„Daugiau sąžiningumo – štai ką į Alytaus miesto savivaldybės darbą atneš Laura Radzevičiūtė ir Lietuvos centro partijos komanda!“.*

3.6.13. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė reziumuoja: *„Štai va toks mūsų miesto valdymo vaizdelis – išsivešėję valdininkai, politikai, puikiai išmanydami, kaip Jurgis Krasnickas mėgsta sakyti, „mechanizmus“, pasitvarko reikaliukus taip, kaip reikia. Formaliai kaip ir viskas gerai, viskas teisėta, atitinka įstatymo raidę, bet mums, žmonėms, juk aišku, kad už formalumų slypi ir tie pilkieji slaptieji susitarimai, <...> kuriuos demaskavus, randamos aibės istorijų ir paaiškinimų, siekiant vienas kitą pridengti ir išsisukti iš pričiupto atvejo. Ir tam, kad parodytum būdama valdžioje tarnystę eiliniam žmogui, netenka ant savo fotonuotraukos užsirašyti „aš – pilietis“, visų pirma reikia būti pilietiškai aktyviam ir daryti viską, kad viešasis interesas būtų pirmoj vietoj, o asmeniniai interesai būtų tik namuose <...>. Ponia Dalia, ačiū jums už pilietiškumą, gerbiamas Gintarai, ačiū jums už prisiminimus ir įžvalgas“.*

3.6.14. Laidos vedėjai sutikus, G. Šiurkus laidą baigia palinkėjimu, kuriame laidos metu paties kandidato sau prisiskirtos savybės yra nurodomas kaip elgesio standartas visiems

politikams: „Jeigu leisite visiems politikams palinkėjimą norėčiau: kai darysite ateity susitarimus, galvokit ne apie savo naudą, bet Alytaus miestą“.

3.6.15. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.6.16. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. rugsėjo 30 d. sprendime¹⁸ yra konstatavęs, kad aptariamoje laidoje *„dalyvavo partijos kandidatė į Alytaus m. savivaldybės tarybą D. C., tačiau žiūrovams ji buvo pristatyta tik kaip aktyvi, visuomeniška ir pilietiška alytiškė. Pareiškėja [L. Radzevičiūtė] taip pat kandidatavo į Alytaus miesto savivaldybės tarybą partijos sąraše, tačiau žiūrovai tiek apie jos kandidatavimą, tiek ir apie jos sąsajas su partija ir programoje dalyvaujančia kita šios partijos kandidate informuoti nebuvo, todėl galėjo nežinoti apie galimą jos interesų konfliktą ir (ar) šališkumą šios programos dalyvės atžvilgiu“*. Taip pat sprendime pažymėta, kad *„aplinkybės, kad pareiškėja dalyvavo rinkimuose (Oficialų sutikimą būti iškeltu kandidatu pareiškėja pateikė 2018 m. gruodžio 12 d. <...>), nutylėjimas galėjo sumažinti teikiamos informacijos objektyvumą“*.

3.6.17. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. sausio 24 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją išpareigojo apmokėti 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, laidoje buvo kritikuojamas K. Ažuolas, kuris buvo tiesioginis L. Radzevičiūtės konkurentas rinkimuose į merus, akcentuojami Lietuvos centro partijos ir jos kandidatės L. Radzevičiūtės rinkimų programose numatyti netinkamo valdininkų pareigų atlikimo, politinės korupcijos netoleravimas, kova prieš nepotizmą, laikytina, kad 2019 m sausio 24 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo ir Lietuvos centro partijos keltos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.7. 2019 m. sausio 31 d. laida „Demaskuoti“ (laidos trukmė 28 min. 55 sek.)¹⁹.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Tomas Pačėsas – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatų sąraše 2-u numeriu. Apie jo paties kandidatavimą laidoje **tiesiogiai neminėta**.

¹⁸ Nuoroda internete <https://eteismai.lt/byla/57742639784129/eI-3998-815/2019#>

¹⁹ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=DOL-DM4EweI>

3.7.1. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė pristato visuomeninių tyrimų laidą „Demaskuoti“. Laidą pradeda kalbėdama apie policinę valstybę, kas ji yra, pateikia apibūdinimus, kad tai sistema, kai jėgos struktūros, kaip policija ir kitos, turi didelę įtaką valstybės valdymui, bei kad policinė valstybė yra *„valdžios ir visuomenės santykis, grindžiamas kontrole, tiesioginiu ir netiesioginiu bauginimu <...> žmogaus teisių pažeidimais“*.

3.7.2. L. Radzevičiūtė klausia T. Pačeso, kurie iš jos išvardytų požymių matomi Alytuje. T. Pačesą pristato kaip *Alytaus miesto savivaldybės narį, alytiškį, olimpinį prizininką, krepšininką, politiką, verslininką, visuomenininką*, taip **pabrėždama T. Pačeso pasiekimus ir nuopelnus**.

3.7.3. Pamini, kad **į laidą dar buvo kviestas Alytaus meras V. Grigaravičius**, buvęs generalinis komisaras, dabar valdantis miestą. Buvusio generalinio komisaro paminėjimas galimas sieti su laidoje planuojama nagrinėti tema – policine valstybe, kuri pateikiama kaip neigiama, išvardijant neigiamas tokios sistemos pasekmes piliečiams. Pastebėtina, kad V. Grigaravičius nebuvo kandidatu 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose ir nėra duomenų, kad, be jo ir kandidato T. Pačeso, į L. Radzevičiūtės lėšomis rengtą laidą būtų kviesti kiti kandidatai, todėl laida laikytina ne diskusijų laida, bet selektyviai parinkto rinkimų kandidato dialogu su laidos vedėja L. Radzevičiūte – Lietuvos centro partijos kandidate į Alytaus miesto merus.

3.7.4. L. Radzevičiūtė kalba apie Alytaus pilietinį judėjimą, kuris dalyvauja rinkimuose bei dalyvavo prieš ketverius metus. Pristato jį pavišintą reportažą, kuriame neigiamai parodomas T. Pačesas.

3.7.5. T. Pačesas, pradėdamas pasisakymą, pasako, kad niekada negalvojo, kad reikės ateiti į laidą ir ginti save bei visuomenines teises. Jis atsiprašo policininkų, kurie dirba sąžiningai ir kuriuos jis gerbia, toliau pasako, kad buvusius *milicininkus* toliau laidoje vadins *mentais*. Toliau kalba apie Alytaus pilietinio judėjimo pavišintą reportažą, sako, kad savaitę laukė atsirašymo, bet nesulaukė. Taip pat išsako, kad prieš jį renkami *kompromatai*, jį seka, klauso. Tokius veiksmus vadina graudžiais ir kad tai parodo *mentų darbą*. Taip galimai daroma aliuzija į policinę valstybę ir jo, kaip kandidato rinkimuose, kompromitavimą.

3.7.6. T. Pačesas, kalbėdamas apie reportažą, trumpai pristato save kaip paprastą jaunuolį, kuris kadaise buvo jaunas studentas, gyveno pas tėvus. Sako, kad tas *iškarpytas* filmukas, *„patekęs į Alytaus piliečių mento vadovaujamo piliečių judėjimo rankas, stengiamasi mane šmeižti, stengiamasi jau ne pirmą kartą <...>“*, toliau kalba apie šmeižtą. Kalba, kad įvykdytas nusikaltimas dėl filmuko pavišinamo, bus bandoma išsiaiškinti, *kokiu užsakymu* tai padaryta, svarsto *„gal to paties Grigaravičiaus sūnelis, dirbantis šiai dienai policijos komisariate“*. Pažymėtina, kad tame pačiame

pasakyme T. Pačėsas kaltina Alytaus pilietinį judėjimą reportažo sukūrimu ir paviešinimu bei kartu sako besikreipsiantis į teisėsaugą dėl kaltų nustatymo.

3.7.7. Toliau T. Pačėsas pamini, kad V. Grigaravičius neigiamai atsiliepia apie to laiko policijos darbą, tai įvardija, kaip „*žeminančius*“ pasisakymus. Rodomas trumpas reportažas iš TV laidos, kur V. Grigaravičius neigiamai pasisako apie policiją, kad ten ateina dirbti tie, kurie nepritapo kažkur kitur.

3.7.8. T. Pačėsas žada kreiptis į teisėsaugą dėl paviešinto reportažo apie jį, nes jis nieko nepadarė, neturi ko slėpti, nėra teistas. Tą padarys dėl to, kad: „*mentai daugiau nešantažuotų, neterorizuotų <...> tai bus gero apsivalymo ir Alytaus mieste pradžia*“.

3.7.9. L. Radzevičiūtė patikslina, kad po minimo reportažo *pilietininkai* ne tik kad neatsiprašė, bet ir plačiu mastu paviešino minimą reportažą, kuriame minimas T. Pačėsas. Rodoma reportažo ištrauka, kurioje T. Pačėsas klūpi prie automobilio, prašomas prisistatyti, pasako savo vardą pavardę.

3.7.10. L. Radzevičiūtė po reportažo ištraukos pasako: „*akivaizdu, kad jūsų nėra net kuo kaltinti*“. Sako, kad tas video aktyviai pradėtas siuntinėti po T. Tamulevičiaus paskyrimo viceministru. Klausia T. Pačėso, kokią, jo nuomone, įtaką turėjo šio žmogaus paskyrimas.

3.7.11. T. Pačėsas komentuoja reportažą, sako, kad jam žurnalistai iš Vilniaus sakė, kad tą filmuką V. Grigaravičiaus judėjimas siuntinėja jau seniai, bando jį kompromituoti. Dar kartą pabrėžia, kad kreipsis į vidaus reikalų ministrą, klaus, kaip „*Grigaravičiaus, šito mento, parankinis vicemerar tapo viceministru vidaus reikalų <...>. Jis yra labiausiai nevykęs vicemerar visų laikų Alytuje, tampa viceministru. Tai kuo, kuo jis čia nusipelnęs, kuo nusipelnęs žmogus, kurio tėvas galimai bendradarbiavo su KGB struktūrom, tampa mūsų ministerijos kažkokiu atstovu <...>*“. Šiuo pasisakymu T. Pačėsas neigiamai pasisako apie T. Tamulevičių (jis 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose nekandidavo).

3.7.12. L. Radzevičiūtė toliau kalba apie V. Grigaravičiaus buvusias bendražygius, apie Anykščių rajono merą Kęstutį Tubį, klausia T. Pačėso apie „*Grigaravičiaus gaujos demaskavimąsi*“.

3.7.13. T. Pačėsas kritikuoja V. Grigaravičių, jo turimo galimai nedeklaruoto turto kilmę. Sako, kreipsis ir į V. Baką, *naują Tada Blindą Lietuvos*, kad jis padėtų visuomenei išsiaiškinti V. Grigaravičiaus veiklą.

3.7.14. L. Radzevičiūtė primena, kad kai V. Bakas lankėsi Alytuje, ji turėjo *milžiniškos drąsos* prie V. Grigaravičiaus paklausti, ar bus ieškoma atsakomybės už valstybei padarytą žalą, taip pabrėždama, kad ji irgi siekia teisingumo. Rodoma „Dzūkijos TV“ ištrauka su V. Baku ir L. Radzevičiūtės klausimu V. Bakui, ji kritikuoja V. Grigaravičių. Reportaže L. Radzevičiūtė kelia klausimą dėl V. Grigaravičiaus turto kilmės ir atsakomybės, „*ar civilinė atsakomybė bus taikoma tokio lygio politikams?*“. Atsakomybės tema sutampa su L. Radzevičiūtės rinkimų programos nuostata: „nepakantumą kyšiams, nepotizmui,

garantiją, kad prasižengęs ir įstatymus pamynęs net ir aukščiausias pareigas einantis valdžios atstovas neliks nenubaustas“. Po reportažo **L. Radzevičiūtė pateikia įžvalgas apie valstybės turto grobstymą ir toliau kritikuoja V. Grigaravičių.**

3.7.15. T. Pačėsas antrina ir kritikuoja V. Grigaravičių ir jo sūnų, kaltina valstybės pinigų grobstymu ir nebaudžiamumu. Kalba apie V. Junevičių, kuriam buvo sukurta darbo vieta „Dzūkijos vandenys“, kaltina korupcija. L. Radzevičiūtė jam pritaria ir papildo įvairiais faktais bei vaizdine medžiaga.

3.7.16. T. Pačėsas pasako, kad kelia minimus klausimus miesto taryboje, bet, pasak jo, žinant kokia įbauginta yra taryba šito *buvusio mento*, sunku patikėti, kad taryba vadovaujasi sąžine. T. Pačėsas kalba apie tai, kad V. Grigaravičius planavo kandidatuoti į Lietuvos Respublikos Prezidentus, bet Lietuva „išsigelbėjo“, kad jis nesiryžo kandidatuoti. Toliau kalba apie miesto tarybą ir savivaldybės administraciją, kalba apie tai, kad reikia viską keisti.

3.7.17. T. Pačėsas: „*Čia ne savivaldybė, čia mentinė, yra padaryta, žodžiu, mum reikia miestą iš tos okupacijos išgelbėti, išlaisvinti, mes dėl to einame į rinkimus, mes esame stiprūs, kiek purvo besipiltų, mes jį atlaikysim ir nešim garbingai tą sunkią dalį*“. Pasisakymą galima sieti su agitacija ir kvietimu rinktis kitus politikus – ne policininkus ir sąžiningus. Kadangi T. Pačėsas buvo kandidatas, prisistatė kaip kovojantis už visuomeninį interesą, šią agitaciją galima sieti ir su juo, ir su laidos vedėja.

3.7.18. L. Radzevičiūtė klausia T. Pačėso, ko palinkės alytiškiams, „*kaip jiems nepasiklysti tarp tų cukrinių avinėlių, beiėskant juodos duonos trupinių, šitam sudėtingam kely?*“.

3.7.19. T. Pačėsas atsako: „*Matot, apsigauti galima visą laiką, bet aš manau pagal darbus, pagal veiklą, pagal tą visuomeninį darbą ir pagal patikimumo jausmą, manau, kad kiekvienas alytiškis yra pajėgus atsirinkti ir tuo labiau vertinti padarytą kažkokį darbą šitos, va buvusios, daugumos ir kas dabar vat vyksta, absoliučiai baisu, kaip priiminėjami sprendimai, kaip priiminėjamas biudžetas, kur nukreipiami pinigai – remontam, ten savo draugeliams ir panašiai. Mes visą tą išsiaiškinsim, tikrai išsiaiškinsim, gerbiame mieli alytiškiai, jei jūs mums suteiksit mandatą. Mes tikrai visą šitą organizuotą šaikelę demaskuosim ir parodysim visai Lietuvai, kaip tai galim, nes Alytus seniai negali ištrūkti iš to <...>*“ – šis pasisakymas vertintinas kaip tiesioginis agitavimas ir pakartotinis skatinimas rinktis kitus politikus, pakeisti šiuo metu miestą valdančius politikus.

3.7.20. L. Radzevičiūtė pritaria T. Pačėsei, kalba apie tai, kad alytiškiai yra bauginami, jiems yra sunku apsiginti. Kalba apie tai, kad Alytaus apylinkės teismas yra šališkas, pateikia tai kaip drąsą sakyti tiesą, „*mieli alytiškiai, nenuleiskime rankų, vienykimės, siųskite medžiagą, pasitikėkite <...>*“.

3.7.21. Apibendrintai galima teigti, kad Alytaus miesto valdžia lyginama su policine valstybe, kurioje žmonės yra terorizuojami, nesulaukia teisingumo. Daug kalbama apie merą V. Grigaravičių. Kalbama apie galimus mero padarytus pažeidimus ir nusikalstamą veiklą, asmeninį gyvenimą, jo vaikus. Laidos vedėja nepasako, kad už laidos dalyvių išsakomas mintis ir pateikiama informaciją neatsako. T. Pačėsas, L. Radzevičiūtė vartoja nepagarbius epitetus kaip „*mentas*“, „*tėvelis*“, „*sūnelis*“, jie kuria neigiamą kontekstą. Laidoje pateikiama ne vien visuomenei aktuali informacija, bet ir subjektyvūs vertinimai, pavyzdžiui, laidos vedėjos klausimai, kas „*dangsto*“ Alytaus miesto merą. Laidoje itin kritikuojamas visuomeninis rinkimų komitetas „Alytaus piliečiai“, su kuriuo 2015 m. savivaldybių tarybų rinkimuose dalyvavo ir buvo išrinktas meru V. Grigaravičius. Be V. Grigaravičiaus, daug kritikuotas to paties komiteto narys T. Tamulevičius. Komitetas tuo pačiu pavadinimu dalyvavo ir 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose. Pagal L. Radzevičiūtės rinkimų programą, „<...> *Garsiai deklaruojame, kad išgyvendins švogerizmą ir korupciją, buvusios ir dabartinės miesto valdžios jai leido tik dar labiau subijoti valdžios. Nepotizmas, nebaudžiamumas, įžūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste*“.

3.7.22. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.7.23. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. rugsėjo 30 d. sprendime²⁰ yra konstatavęs, kad aptariamoje laidoje „*dalyvavęs T. P. yra televizijos programą rengiančios ir transliuojančios VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“ savininkės L. P. sutuoktinis, tačiau žiūrovai apie tai informuoti nebuvo, todėl galėjo nežinoti apie galimą VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“ bei programos rengėjos ir vedėjos pareiškėjos interesų konfliktą ir (ar) šališkumą šio programos dalyvio atžvilgiu*“. Taip pat sprendime pažymėta, kad „<...> *teismo vertinimu, aplinkybės apie pareiškėjos ryšius su VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“, T. P. nutylėjimas galėjo sumažinti teikiamos informacijos objektyvumą*“.

3.7.24. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. sausio 31 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją įsipareigojo apmokėti 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė; laidos vedėja kartu su visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatu T. Pačėsu neigiamai atsiliepė ir kritikavo Alytaus miesto savivaldybės merą V. Grigaravičių, vicemerą T. Tamulevičių; akcentuoti L. Radzevičiūtės rinkimų programoje numatyti neteisėtų valdininkų veiksmų netoleravimas, atsakomybės klausimas; T. Pačėsas agitavo žiūrovus balsuoti, laikytina, kad 2019 m. sausio 31 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų kandidatės L. Radzevičiūtės politinė reklama.

²⁰ Nuoroda internete <https://eteismai.lt/byla/57742639784129/eI-3998-815/2019#>

3.8. 2019 m. vasario 7 d. laida „Demaskuoti“ (laidos trukmė 54 min. 47 sek.)²¹.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvė Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius, Seimo nario N. Puteikio padėjėja (politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoja). Apie kandidatavimą laidoje tiesiogiai **neminėta**.

Naglis Puteikis – Lietuvos Respublikos Seimo narys, kandidatas į Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, iškeltas Lietuvos centro partijos. Lietuvos centro partijos pirmininkas. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Mindaugas Puidokas – Lietuvos Respublikos Seimo narys.

Gintautas Andriuškevičius – kandidato į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus Česlovo Daugėlos atstovas rinkimams, kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Žinau ir galiu – Česlovas Daugėla“ kandidatų sąrašė 2-u numeriu. Apie kandidatavimą laidoje **paminėta**.

3.8.1. Laidos pradžioje L. Radzevičiūtė pristato, kad ši laida, kaip ir visas šis sezonas, bus skirta **Alytaus miesto šeimų klanams išaiškinti ir demaskuoti**.

3.8.2. Laidos dalyvius Seimo narius M. Puidoką ir N. Puteikį pristato kaip ypatingai pilietiškus, aktyvius ir *kovojančius už eilinį žmogų*.

3.8.3. Vedėja L. Radzevičiūtė pristato, kad į laidą buvo kviesti kandidatai į merus, bet nė vienas neatvyko. Savęs, kaip kandidatės į merus, nepristato ir neįvardija.

3.8.4. Pažymi, kad laidas skundžia Seimo narys R. Šarknickas. „*Ponas Seimo narys Robertas Šarknickas turbūt labai bijo, kad bus parodytas jo keliamas ir remiamas kandidatas į merus ponas Bitinas, kuris kaip tik šį mėnesį iš savivaldybės gavo solidžią 200 000 sumelę <....>*“. R. Šarknickas pateikiamas kaip nesirūpinantis Alytaus miesto klausimais (VRK pastaba – R. Šarknickas 2016–2020 m. kadencijos Seimo narys, išrinktas Alytaus vienmandatėje rinkimų apygardoje Nr. 30).

3.8.5. Rodomas „Dzūkijos TV“ reportažas apie statybas Alytuje, apie verslo įmones, kurios prašo Alytaus miesto savivaldybės finansavimo. Reportaže kalba Alytaus miesto savivaldybės tarybos nariai (skirtingų partijų), jie nepritaria paramos prašymui. Po reportažo L. Radzevičiūtė kreipiasi į žiūrovus, klausia, ko bijo R. Šarknickas ir kodėl nesikreipia į teisėsaugos institucijas.

3.8.6. Įsiterpia N. Puteikis, pasisako, kad R. Šarknickas galėtų apskusti Alytuje automobilių aikštelės veiklą, sandėliukų nugriovimą ir kt. Pasako, kad R. Šarknickas geriau rūpintųsi Alytaus

²¹ Nuoroda internete <https://www.youtube.com/watch?v=rIqrijNyX20>

gyventojais, juos gintų, negu stengtųsi „užčiaupti gerai laidos vedėją“. Šiais pasisakymais **N. Puteikis parodo, kad žino Alytaus miesto problemas, tai leidžia žiūrovams suprasti, kad jis rūpinasi alytiškiais.**

3.8.7. L. Radzevičiūtė padėkoja N. Puteikiui: „*ačiū jums, kad jūs, skirtingai nei Seimo narys Robertas Šarknickas, naudojate savo brangų laiką būtent Alytiškių interesams ginti*“. Pateikiama informacija, kad Seimo narys N. Puteikis kreipėsi į STT ir teismą dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos sprendimo, kuriuo kandidatui į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus Sauliui Bitinui skirti 200 tūkst. eurų investicijoms. **N. Puteikio ir laidos vedėjos pateikiama informacija suponuoja, kad dabartinis Seimo narys R. Šarknickas nesirūpina alytiškiais, o N. Puteikis rūpinasi, gina jų interesus.** Primintina, kad N. Puteikis buvo Lietuvos centro partijos, kuri dalyvavo savivaldybių tarybų rinkimuose, pirmininkas, o L. Radzevičiūtė – šios partijos kelta kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus.

3.8.8. M. Puidokas taip pat neigiamai pasisako apie R. Šarknicką, kad jis nepakankamai skiria dėmesio svarbiems klausimams, kurie sprendžiami Seime. Pasisako apie korupciją, partijas, prastą politinę kultūrą šalyje.

3.8.9. L. Radzevičiūtė pritaria M. Puidoko mintims ir pasisako, kad **Alytuje ypač daug korupcijos, kad jis tapo miliciniu miestu.** Pristato skaidres, kuriose atvaizduojamas „*Alytaus miestą užvaldžiusių keleto šeimų klanas <...> kuris veikia organizuotai*“. Liudas Ramanauskas (tarybos narys) pristatomas kaip pagrindinis organizatorius. Pateikiama neigiama informacija apie Alytaus miesto merą V. Grigaravičių, V. Ramanauskienę (kandidatę į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, iškeltą visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“), M. Grišmanauską (kandidatą į tarybos narius, iškeltą visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“), jo šeimą bei kitus. Išsakoma daug kritikos V. Grigaravičiaus visuomeninio rinkimų komiteto nariams. **Pateikta informacija vertintina kaip Alytaus miesto savivaldybės tarybos rinkimuose dalyvaujančius kandidatus neigiamai apibūdinanti, galimai kompromituojanti informacija.**

3.8.10. L. Radzevičiūtė parodytas skaidres apibūdina kaip įvairių savivaldybės veiklos sričių užgrobimą, o tai alytiškiams yra nepriimtina. Kreipiasi į N. Puteikį, pamini, kad jis ne pirmą kartą yra laidosė ir jau yra nagrinėjęs šiuos klanus, nagrinėjo juos ir Seimo Antikorupcijos komisijoje. N. Puteikis pateikia informaciją, kad Antikorupcijos komisijos pirmininkas *nuleido rankas*, leisdamas suprasti, kad kalbama apie didelio masto korupciją. N. Puteikis pasako, kad Antikorupcijos komisijoje dirba nuo 2011 metų, „*<...> bet mes nematėm tokių pavyzdžių, kai šitaip grobiama žemė, šitaip įžūliai atimami kiemai iš žmonių, sandėliukai, tai tiesiog yra kažkas pasibaisėtino <...>*“, pažymi, kad tai išsakė ir Alytaus miesto

savivaldybės tarybos posėdyje, tačiau tarybos nariai jo nepalaikė, prirašė skundų. Vėl kreipiasi į R. Šarknicką, sakydamas – „*Žiūrėk, kas darosi tame Alytuje!*“.

3.8.11. Toliau laidoje visi pašnekovai kalba apie teismų sistemą, būtinumą ją keisti, teisėsaugos neveikimą ir korupciją šalyje, dažnai išskiriamas Alytus. Kalbama apie *žemės užgrobimą*, abejotiną skaidrumą grąžinant žemę Alytuje. N. Puteikis pasisako, kad alytiškiai krauna turtus miestą valdančioms šeimoms – „*<...> vargšai gyventojai ir vargšai alytiškiai visais būdais yra „gvaltavojami“ šitų klanų*“. M. Puidokas antrina N. Puteikiui, giria L. Radzevičiūtę už gerai atliktą žurnalistinį tyrimą. Iš L. Radzevičiūtės rinkimų programos: „laidoje „Demaskuoti“ drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas ir eilinių žmonių dėl to patiriamas neteisybes, patyčias“ ir kalbu apie „suvešėjusią korupciją“, kurią savo rinkimų programoje ir laidoje priskiria dabartinei miesto valdžiai“. **Lietuvos centro partijos rinkimų programoje vienas pagrindinių tikslų – kova su korupcija: „MES skelbiame karą politinei korupcijai ir siekiame, kad visi kyšininkai, vagiantys Lietuvos žmonių pinigus, atsidurtų už grotų“ (žr. 2.3.2 papunktį).**

3.8.12. L. Radzevičiūtė pristato reportažą, kuriame bus rodoma, kaip Alytaus meras sprendė (L. Radzevičiūtė pasako *kabutėse*) Grišmanauskų sklypų problemą. Pamini, kad A. Grišmanauskienė yra viena iš V. Grigaravičiaus visuomeninio rinkimo komiteto „Alytaus piliečiai“ steigėjų. Rodomas reportažas, jame A. Grišmanauskienė sako, kad jai žema kalbėti su laidos vedėja. L. Radzevičiūtė komentuoja rodomą reportažą, mini M. Grišmanauską. Reportaže rodomas V. Grigaravičius, L. Radzevičiūtė jo klausia, kodėl nebuvo imtasi jokių veiksmų dėl kiemo užtvėrimo. V. Grigaravičius pripažįsta, kad tai yra problema, jos nepavyksta išspręsti.

3.8.13. Po reportažo L. Radzevičiūtė ir N. Puteikis svarsto, kaip reikėtų gaisrinei pagalbai patekti į A. Grišmanauskienės užtvirtą daugiabučio kiemą, jei kiltų gaisras, sakoma, kad gyventojai galimai liktų be pagalbos. N. Puteikis pasisako, kad delsia kreiptis, nes: „***Jeigu aš dabar kreipsiuosi, iki rinkimų, tai anoj pusėj atsistos savivaldybės atstovas, Grigaravičiaus atstovas, šitų klanų atstovai ir kaip savivaldybės darbuotojai jie turės įgaliojimus ir jie gi kovos prieš mus. Tiesiai šviesiai pasakysiu, gerbiami alytiškiai, jeigu jūs išrinktumėt kitokius, normalius ir viešą interesą ginančius Alytaus savivaldybės tarybos narius, tai jie pasiųstų į teismą jau mūsų sąjungininkus. Tai aš būtinai kreipsiuos į teismą. Man padės mano padėjėja ir padėjėjos padės tuos ieškinius surašyti, bet mes tai padarysim po kovo 3 d., nes mes tikimės, kad jūs išrinksite sąžiningus savivaldybės tarybos narius***“. Šiuo pasisakymu N. Puteikis tiesiogiai kreipiasi į alytiškius ir kviečia ateinančiuose rinkimuose rinkti **kandidatus, pasižyminčius savybėmis kaip „normalus“, „viešą interesą ginantis“, „sąžiningas“ kandidatas**. Šie apibūdinimai sietini su L. Radzevičiūtės įvaizdžiu ir jos prisistatymais, išsakoma

pozicija bei su Lietuvos centro partijos programa. Taip pat pažymėtina, kad L. Radzevičiūtė laidos filmavimo metu ėjo Seimo nario N. Puteikio padėjėjos pareigas (politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigybė) Seime. Ši informacija yra skelbiama viešai, žiūrovai turėjo galimybę ją žinoti, taip pat L. Radzevičiūtė apie savo einamas pareigas pranešė laidos pabaigoje.

3.8.14. L. Radzevičiūtė pritaria N. Puteikiui, pateikia savo įžvalgas, kaip turėtų būti sprendžiama situacija – kalba apie teismų praktikas, sako, kad miestui reikalingas išsivalymas. M. Puidokas pagiria L. Radzevičiūtę už pasisakymą, jai pritaria bei **pažymi, kad L. Radzevičiūtė yra N. Puteikio padėjėja**, sako, kad tokiems žmonėms kaip ji bei politikams reikia viešinti problemas, kreiptis į atitinkamas institucijas, kad būtų išaiškinti pažeidimai.

3.8.15. N. Puteikis pasisako: „*Aš labai džiaugiuosi, kad Laura (rodo į laidos vedėją – aut. pastaba) atlieka visas įmanomas pareigas ne tik kaip Seimo nario padėjėja, bet ir kaip laidos vedėja, kaip žmogus, kuris padeda kitiems organizuoti tokius tyrimus, kuriuos viešina, ir ačiū, ačiū jai, kad mus kviečia, Seimo narius, kuriuos mus irgi daužo už tokius viešinimus, ir tokie žmonės turi vienyti. Gerbiami alytiškiai, jūs tiesiog rinkite tokius žmones, kurie gina viešąjį interesą, nerinkite spalvotų paveikslukų už valstybės ar oligarchų pinigus. Rinkite realius žmones, kurie savo praktika parodė, kad gina Jūsų interesus*“. N. Puteikio pasisakymas vertintinas kaip tiesioginis agitavimas balsuoti už L. Radzevičiūtę – L. Radzevičiūtė įvardijama kaip ginanti viešą interesą, atlieka įvairius darbus, viešina visuomenei svarbius klausimus. N. Puteikis kviečia balsuoti už asmenis, kurie pasižymi savybėmis, kurios priskiriamos L. Radzevičiūtei, taip ją propaguodamas.

3.8.16. L. Radzevičiūtė pasisako, kad ji yra N. Puteikio padėjėja Seime, nes, kaip išsireiškia pati, yra įpareigota komisijų sprendimų.

3.8.17. L. Radzevičiūtė laidos pabaigai paprašo Seimo narių ką nors palinkėti alytiškiams. N. Puteikis (41:30): „*Alytiškiai nebalsuokit už oligarchinius žemgrobų klanus, išrinkit padorius žmones, išrinkite žmones, kurie yra vienodai teisingi su visais, kurie rūpinasi tais rinkėjais, visais rinkėjais, kurie juos rinko, o ne savo asmenine gerove*“. N. Puteikis savo pasisakymu vėl agituoja rinkėjus balsuoti už sąžiningus kandidatus, pasakydamas nebalsuoti už žemgrobius. Atsižvelgiant į laidos kontekstą ir į tai, kad žemgrobiais buvo įvardyti net keli tuo metu savivaldybės tarybos nariai, mažiausiai vienas iš jų buvo tuometis kandidatas į tarybos narius M. Grišmanauskas, manytina, jog **buvo siekiama paveikti rinkėjų valią**. Iš L. Radzevičiūtės rinkimų programos: „*Balsuodami už mane ir mano komandą, kuri atstovauja Naglio Puteikio vadovaujamą Lietuvos centro partiją, Jūs renkatės sąžiningai Jus atstovausiantį politiką savivaldybės taryboje*“ (žr. 2.3.1 papunktį).

3.8.18. L. Radzevičiūtė, reaguodama į pašnekovų pasisakymus, irgi pasisako: „*O aš, mieli alytiškiai, jums pažadu, joks Robertas Šarknickas neuždraus šių laidų <...>, nes jūs matėte ir žinote, kas man nutiko prieš ketverius metus, kai man nebuvo svarbu darbo vieta, postas, aš paaukojau savo sveikatą, savo šeimos gerovę, vardan to, kad netapčiau sistemos dalis ir sisteminė vadovė. Dėl to užtikrinu, siųskite visą informaciją, žinau, kad ši laida yra reikalinga, nes po kiekvienos laidos iš jūsų gaunu daug laiškų, daug informacijos. Ačiū jums, kad esate, ir tiesiog priminsiu, kad valstybės veidas esate jūs, aš ir mes – visi kartu, o valstybės valdymo pagrindai prasideda būtent nuo savivaldybės*“.

L. Radzevičiūtė pasisakyme pabrėžia savo asmenines savybes: pasiaukojimą, ne sistemiškumą, sąžiningumą, patikimumą. Pažymėtina, kad sieks toliau kurti laidas, sietinas su jos politinės kampanijos metu išleista rinkimų programa. Joje L. Radzevičiūtė pristato savo vedamą laidą „Demaskuoti“, kurioje, kaip nurodo „*drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas ir eilinių žmonių dėl to patiriamas neteisības, patyčias*“.

3.8.19. Nuo 44 min. 15 sek. prasideda papildoma laidos dalis (studijoje tik L. Radzevičiūtė ir G. Andriuškevičius), kurioje pristatomas kandidato į Alytaus miesto merus Česlovo Daugėlos atstovas rinkimams Gintautas Andriuškevičius. L. Radzevičiūtė pristato, kad jis atėjo į laidos filmavimą, kurią ką tik žiūrovai matė (iki 44 min. 15 sek.), bet filmavime su kitais pašnekovais nesudalyvavo, nes G. Andriuškevičių L. Radzevičiūtė pastebėjo tik po laidos filmavimo. L. Radzevičiūtė G. Andriuškevičiui padėkoja už kantrybę, suteikia jam papildomą laiką pasisakyti.

3.8.20. L. Radzevičiūtė kreipiasi į G. Andriuškevičių, klausdama, ką jis galėtų papildyti ir pridėti prie šiandieninės temos, kurią jis girdėjo, ką gali pasakyti apie Alytaus miestą užvaldžiusius klanus.

3.8.21. G. Andriuškevičius pritaria, kad Alytuje veikia klanai, juos vertina neigiamai, pritaria L. Radzevičiūtei, ją palaiko. L. Radzevičiūtė kalba apie klanus, kartoja temą. G. Andriuškevičius kalba apie korupciją, neigiamai pasisako apie savivaldybės daugumos darbą, kalba apie tai, kad reikia, jog ateitų *nauji veidai*.

3.8.22. L. Radzevičiūtė neigiamai pasisako apie *liberalų veidą* N. Makštutienę (kandidatę į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, iškeltą Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio).

3.8.23. L. Radzevičiūtė paprašo pasakyti palinkėjimą alytiškiams. G. Andriuškevičius kalba apie ekonomiką, darbo vietas, socialinį teisingumą, klanų panaikinimą, „<...> *tad rinkite tuos žmones, iš kurių tikitės, kad jie gali padėti miestui*“. Č. Daugėlos programoje²² buvo kalbama apie šias vertybes – „<...> *savo programa noriu įtikinti, kad žinau ir galiu jums pasirinkti, nes tam reikia visai nedaug – tik lėšų*“.

²² Nuoroda internete <https://www.vrk.lt/documents/10180/681497/Alytaus+m/4cb33108-80f3-4921-ae42-1fcc3e75546c>

ir teisingų sprendimų“. Taigi, Č. Daugėlos atstovas rinkimams agitavo rinkėjus, netiesiogiai kvietė palaikyti ir kandidatą į merus Č. Daugėlą.

3.8.24. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.8.25. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. rugsėjo 30 d. sprendime²³ yra konstatavęs, kad aptariamoje laidoje „<...> teismo vertinimu, nagrinėjamu ginčo atveju aplinkybės, kad pareiškėja [L. Radzevičiūtė] dirbo Seimo nario N. P. padėjėja-sekretore, netinkamas atskleidimas galėjo sumažinti teikiamos informacijos objektyvumą“.

3.8.26. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. vasario 7 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją apmokėjo 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai laidoje buvo agituojama balsuoti rinkimuose už L. Radzevičiūtę; N. Puteikio, Lietuvos centro partijos pirmininko, pasisakymuose buvo propaguojama Lietuvos centro partija ir jos kelta kandidatė L. Radzevičiūtė; laidoje išsakyta daug neigiamos kritikos Alytaus miesto savivaldybės politiniams vadovams, konkretiems kandidatams rinkimuose į tarybą ir merus, dalis pateiktos informacijos ir galimai kompromituojančios kitus kandidatus medžiagos; L. Radzevičiūtė ne kartą pabrėžė savo teigiamas savybes, išskirdama sąžiningumą, kovą su korupcija, patikimumą, buvo duoti pažadai po rinkimų kreiptis į teisėsaugos institucijas dėl alytiškių viešojo intereso gynimo; laidoje atsispindėjo Lietuvos centro partijos ir L. Radzevičiūtės rinkimų programų nuostatos (kova su korupcija, viešinimas, laidų „Demaskuoti“ rengimas ir kt.), laikytina, kad 2019 m. vasario 7 d. laida „Demaskuoti“ yra Lietuvos centro partijos Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo ir Lietuvos centro partijos keltos kandidatės į merus L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.9. 2019 m. vasario 14 d. laida „Demaskuoti“ (laidos trukmė 36 min. 55 sek.)²⁴.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Petras Vitunskas, Justinas Padegimas – partizanas ir laisvės gynėjas, nesantys kandidatais 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose.

3.9.1. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė laidą pradeda prisistatydamą, tačiau nepaminėdamą apie savo kandidatavimą į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius Lietuvos

²³ Nuoroda internete <https://eteismai.lt/byla/106980591587723/eI-3999-815/2019#>

²⁴ Nuoroda internete <https://dzukijostv.lt/dzukijos-tv/demaskuoti/v/731-demaskuoti-2019-02-14>

centro partijos iškeltame kandidatų sąrašė: „<...> čia visuomeninių tyrimų laida „Demaskuoti“ ir aš Laura Radzevičiūtė. Į šią laidą buvo kviestas Alytaus miesto meras Vytautas Grigaravičius ir visi kandidatai į Alytaus miesto savivaldybės mero postą arba jų atstovai. Tačiau, deja, kaip matote, neatvyko“. Laidos vedėja laidos žiūrovų neinformuoja, kodėl į laidą kviesti būtent kandidatai į Alytaus miesto tarybos narius – merus ir kaip tai susiję su laidos tema.

3.9.2. Toliau laidos vedėja tęsia, jog: „Kaip įprasta po paskutiniųjų laidų sulaukiau iš Alytaus miesto mero grasinimų ir reikalavimo paneigti neva tikrovės neatitinkančią informaciją, kuri neva buvo paskleista laidoje, kai visuomeninių tyrimų laidoje „Demaskuoti“ dalyvavo Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys, alytiškis, čempionas, krepšininkas, verslininkas, politikas, visuomenininkas Tomas Pačėsas <...>“. Laidos vedėja neinformuoja, jog laidoje dalyvavęs ir taip L. Radzevičiūtės pristatytas T. Pačėsas yra kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius. Perskaitomi „<...> absurdiški Alytaus miesto mero Vytauto Grigaravičiaus reikalavimai“ keliami L. Radzevičiūtei ir T. Pačėsui.

3.9.3. Laidos vedėja skaito V. Grigaravičiaus reikalavimus, vartodama apibūdinimus tokius kaip „valstybės turto grobstytojai“, bei kreipiasi į laidos žiūrovus: „Ne, ne, gerbiami žiūrovai, priešingai, mūsų valstybėje negali būti įstatymo landų ir jokių senačių korupcijai ir valstybės turto grobstymui“, ir taip naudodamasi laidos „Demaskuoti“ eteriu viešina savo rinkimų programos vieną iš esminių teiginių, jog „<...> nebaudžiamumas – to neturi likti mūsų mieste <...>“.

3.9.4. L. Radzevičiūtė, toliau skaitydama parengtą atsiliepimo į V. Grigaravičiaus reikalavimus tekstą, žada, jog „visais įmanomais būdais toliau sieks išsiaiškinti“, iš kokių lėšų „Vytautas Grigaravičius pasistatė sau ir savo sūnui tokius ištaigingus namus“, kreipsis į atsakingas institucijas, kad išsiaiškintinų „namo Londone kilmę“ ir būtų atliktas tyrimas, „kokie aitvarai sunešė turtus visą gyvenimą valdininku, policijos pareigūnu pradirbusiam Vytautui Grigaravičiui arba jo sūnui“.

3.9.5. Toliau dėstomos V. Grigaravičiaus prašomos paneigti tezės, į kurias laidos vedėja replikuoja vartodama tokius pasisakymus kaip „ar Vytautas Grigaravičius nori, kad mes pasakytumėme, kad jo vadovavimo laikotarpiu iš komisariato nedingo kontrabandinės cigaretės ir alkoholis“, „kiek gyvenimų reikia dirbti pareigūnu ar valdininku, kad gyventum tokioje prabangoje, kokioje gyvena Grigaravičių šeima“, ir pan. L. Radzevičiūtės skleidžiamoje rinkimų programoje teigiama: „<...> visuomeninių tyrimų laidoje „Demaskuoti“ drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas <...>“, „<...> Garsiai deklaruavę, kad išgyvendins švogerizmą ir korupciją, buvusios ir dabartinės miesto valdžios jai leido tik dar labiau subijoti. Nepotizmas, nebaudžiamumas, įžūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste“, „Balsuodami už mane ir

Lietuvos centro partijos komandą, jūs renkatės: <...> nepakantumą kyšiams, nepotizmui, garantiją, kad prasižengęs ir įstatymus pamynęs net ir aukščiausias pareigas einantis valdžios atstovas neliks nenubaustas <...>“.

3.9.6. Atsižvelgiant į tai, jog politinės kampanijos metu autorinės laidos „Demaskuoti“ eterį L. Radzevičiūtė naudoja veikiančio politiko, miesto mero V. Grigaravičiaus veiklai aptarti, kuriai priskiria „korupcijos“, „nebaudžiamumo“, „nepotizmo“ požymius, bei deklaruoja savo pozicijas dėl „negalėjimo būti įstatymo landų ir jokių senačių korupcijai ir valstybės turto grobstymui“, pagrįsta teigti, jog tai atitinka kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius L. Radzevičiūtės rinkimų programos naratyvą, joje dėstomus pažadus rinkėjams ir sietina su šios programos propagavimu sudarant sau išskirtines sklaidos galimybes.

3.9.7. Toliau laidos vedėja L. Radzevičiūtė kviečia žiūrovus žiūrėti laidos tęsinį „apie Vytauto Grigaravičiaus ir Alytaus pilietinio judėjimo nuveiktus darbus“ (visuomeninis rinkimų komitetas „Alytaus piliečiai“ 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose yra iškelę kandidatę į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus bei kandidatų sąrašą į tarybos narius). Rodomas vaizdo įrašas iš Alytaus teisėsaugos ir teisėtvarkos muziejaus. L. Radzevičiūtės pristatomas „*didžiai gerbiamas Petras Vitunskas, nepriklausomybės gynėjų – Sausio 13-osios brolijos Alytaus skyriaus pirmininkas, Lietuvos savanorių kariuomenės narys, žodžiu, pilietiškas, aktyvus, visuomeniškas, didžiai gerbiamas mūsų miestietis. Mūsų pilietiškas žmogus padaręs didelį indelį į mūsų nepriklausomybės pamatus ir dabar į tą laisvę, kurią mes turime*“.

Laidos vedėjai paprašius pasidalyti prisiminimais ir papasakoti apie muziejuje esančius eksponatus, Petras Vitunskas kalba: „*Kadangi čia kai ateini tai kaip mentūra man matosi, kadangi čia yra tie „įstribiteliai“ visi, sudėta jų nuotraukos. Jų nuotraukos turi būti Grūto parke ar net sąvartyne. Kadangi čia yra visi, va pradėkim nuo Grigaravičių sribų, buvęs sribas. Kadangi tas pats ir sūnelis iš to pačio lizdo.*“ Pasakojama apie tilto pavadinimo istoriją. V. Grigaravičius apibūdinamas kaip „*Alytų valdantis „įstribitelio sūnus“, „sribas*“.

Rodant į nuotraukų stendą, kuriame tarp nuotraukų ir V. Grigaravičius, kalbama, jog reikia apsivalyti muziejuje nuo „*Lietuvos šiukšlių*“.

L. Radzevičiūtė sustoja ties „lenta „*Tėvų pėdomis*“ ir prašo pakomentuoti sakydama, jog „*mes, va, čia matome garsiąją šeimynėlę, drįsiu pasakyti, iš tikrųjų užgrobusių Alytų, nes pasiskirstę ir teismuose, ir policijoje, ir Alytaus miesto valdžioje, ir jūs, pone Petrai, pakomentuokite dar kažką*“.

3.9.8. Laidos vedėja, užduodama klausimus, siekia daryti aiškią takoskyrą tarp „pilietiško, aktyvaus, visuomeniško, didžiai gerbiamo miestiečio“ nuomonės ir apibūdinimų, taikomų dabartinę Alytaus miesto valdžią „simbolizuojančiam“ V. Grigaravičiui. Toks dabartinės valdžios

apibūdinimas atitinka kandidatės ir ją iškėlusios partijos rinkimų programoje skelbiamą teiginį apie *„dabartinę valdžią, leidusią dar labiau subujoti švogerizmui ir korupcijai“*.

3.9.9. L. Radzevičiūtė toliau veda laidą iš studijos su *„didvyriais, krašto pasididžiavimu“* pristatomu P. Vitunsku ir *„savanoriu, partizanų, gerbiamu mūsų didžiausiu pasididžiavimu“* J. Padegimu. Laidos vedėja alytiškių vardu dėkoja pašnekovams už nuopelnus ir visuomeniškumą. **Visos tolesnės laidos metu L. Radzevičiūtė veda takoskyrą tarp dabartinės valdžios, kurią rinkimų programoje apibūdina turint: „<...>net nusikalstamą valdininkų požiūrį į eilinio žmogaus problemas“, ir „garbingiems miesto gyventojams“ atstovaujančius laidos pašnekovus, o tai atitinka kandidatės rinkimų programos dėstymo logiką ir pažadą Alytaus miesto gyventojams „<...> atvirą, skaidrų, demokratiją ir tarimusi su visuomene paremtą mano ir miesto tarybos darbą“.**

3.9.10. Laidos vedėja klausia: *„Kaip jaučiasi mūsų didvyriai, kovotojai už laisvę, už tikrąsias vertybes, kai mūsų valdžia per šventes sako gražiai surašytas kalbas, tačiau visgi per 4-erius metus nesugebėjo surasti nei vietos, nei pastatyti paminklo partizanams ir savanoriams“*. P. Vitunskas į tai atsako žodžiais *„Grigaravičius stribo sūnus“, „jo tėvas žudė, šaudė laisvės kovotojus, guldė ant gatvių, tiesiog pūdė ant gatvių partizanus laisvės kovotojus“*. Aptariama, kaip siūlyta pėsčiųjų tiltą pavadinti Vaclovo Voverio-Žaibo vardu *„Grigaravičius sudarė komisiją ir atmetė“*. **Laidos vedėja rodo prašymą, kuriuo buvo kreiptasi dėl tilto pavadinimo. P. Vitunskas kreipiasi į laidos žiūrovus, akivaizdžiai kviesdamas Alytaus miesto gyventojus ir pasisakydamas dėl tuo metu Alytaus miesto „valdžioje“ esančio ir rinkimuose dalyvaujančio visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai: „Jūs pagalvokit, alytiškiai, kas mus valdo – „įstribitelio sūnus“ su savo kompanija, ten visi milicininkai ir visokių ten susidariusi gentis. Ir dabar ten jų visa ta partija, tokia komunistinė gentis sudaryta. Argi galim mes toliau šitaip leisti <...> man šlykštu žiūrėti, kai tokie stribo vaikai ateina ir ten kažką kalba tuose susirinkimuose, tėvas buvęs toks, tai todėl mes nei paminklų turim ... visi miestai turi <...>“.**

3.9.11. Svečiai kalba apie Alytuje aktyviai ir skaitlingai veikusius partizanus. J. Padegimas dalijasi prisiminimais iš partizanavimo laikų ir savo slapyvardžio „Upelis“ kilme bei piktinasi, jog dar nėra pastatytas paminklas partizanams, teigdamas: *„Kas čia yra dabar galų gale, mums reikia staigiai šitą valdžią pakeisti, kad ateitų žmogus su protu ir vadovautų gerai, ir pasirinktų į tarybą sau ne tokius „stribgalius“*. Laidos vedėja nenutraukia artėjantiems rinkimams skirtą pasisakymo, tačiau nusiima akinius ir šluostosi ašaras, sakydama, kad *„skaudu klausyti ir jūsų išgyvenimai prisiminimuose. Kaip manote, kaip visgi yra. Klausome gražias kalbas <...> kaip Jums šitas vaizdas, nes jums turbūt, kaip man, koku žiūrėti į tą apsimetinėjimą ir tokį bandymą save reklamuoti kaip labai pilietiską, bet paprastas dalykas, bet jums buvo uždarytos durys“*.

3.9.12. Laidos vedėja vėl grįžta prie „korupcijos“ temos, replikuodama į J. Padegimo kalbą, jog kartais gatvėje būna „apšaukiamas banditu“, jog *„neaišku, kuris didesnis banditas, ar tas, kuris kovojo už laisvę ir kažkam nepatiko, ar šiandien besityčiojantis iš istorijos, istorijos faktų, kurie mus turėtų įkvėpti, ar dar drįsiu pasakyti, gerbiami alytiškiai, turintys korupcijos šleifo elementų“*. Toliau kreipiasi į P. Vitunską: *„ar nereiktų kreiptis šios laidos rėmuose į Vytautą Grigaravičių, kad jis nebeitų į tokius minėjimus?“*, į tai jis atsako, *„kad milicininkas buvo ir bus milicininku, nieko nepakeis“*.

3.9.13. Laidos vedėja toliau tęsia „paminklų, gatvių ir tiltų įprasminimo“ temą, darydama akivaizdžią skirtį tarp dabartinės valdžios veiksmų ir miesto gyventojų poreikių, sakydama, jog: *„erdvės, kuriose miestų vaikučiams galėtų būti pasakojama <...> tačiau gaila, kad mūsų dabartinė valdžia, ir ankstesnės, be abejonės, to nesupranta.“*

3.9.14. Laidoje kalbama apie būsimus rinkimus, agituojama nebalsuoti už teistus kandidatus, tačiau rinktis *„sąžiningus, garbingus žmones“*. Sąžiningą atstovavimą savo rinkimų programose nurodė kandidatė L. Radzevičiūtė ir ją iškėlusį Lietuvos centro partiją. Taip pat dėstomi kandidate rinkimuose neprisistačiusios L. Radzevičiūtės pažadai miesto gyventojams, sau prisiskiriamos teigiamos savybės, leisiančios *„kuo skubiau pastatyti partizanams skirtą paminklą ir inicijuoti „Baltosios rožės“ tilto pavadinimo pakeitimą“*:

L. Radzevičiūtė: *„Ponas Petrai, aktyvus esat, neieškot žodžio kišenėje, ko palinkėtumėme alytiškiams, kad ši situacija keistųsi?“*. **P. Vitunskas:** *„Alytiškiams palinkėsiu, kad teistų, kurie turi teistumą, kurie apsivogę ir kurie nelinki Lietuvai gero. Jūs pasižiūrėkit į tuos visus biuletenius. Ar mes galim tokius žmones rinkti? Sąžiningai pamąstykite, savo sąžinėj, ar tikrai teisti mums reikalingi, apsivogę visi. Visokiausio plauko susikompromitavę žmonės, kurie vis tiek savo darys, jų siekis yra pasipelnyt, kažką pagrobt. Tai noriu visų alytiškių paprašyti, kad jie rinktų tuos žmones, kurie yra tikrai sąžiningi, garbingi. Mes Alytuje turim garbingų žmonių, kurie gali atstovauti mums ir į miestą visai kitaip žiūrėt, į visą verslą, į viską <...>.“*

3.9.15. **L. Radzevičiūtė** kreipiasi į J. Padegimą: *„Jūs esate tas didvyris, tas kovotojas, praktiškai tas žmogus, beišeinantis, pasidalinkit savo įžvalgom“*. **J. Padegimas** kalba apie būtinybę pastatyti paminklą, kalba apie gražų jaunimą, kalba apie tilto pervadinimą Žaibo vardu būtinybę.

3.9.16. **L. Radzevičiūtė:** *„Mes, alytiškiai, ir asmeniškai aš, nepriklausomai nuo to, kas kokius rinkimus laimės ir kas bus toje valdžioje, nesvarbu, kokiam statuse aš pati asmeniškai būsiu, prižadu, esu maištinga ir kovinga siela, kas mane žino ir stebi mano darbus (J. Padegimas dėkoja už juos), prižadu, kad šioje kovoje, nesvarbu, su kokia valdžia, aš tikrai būsiu jums tas ramstis ir padarysim kartu viską, kad ši valdžia, jau nueinanti, parodė savo tikrą veidą, o aš asmeniškai pažadu būti jums*

tuos ramsčius kovoje už jūsų darbų, vertybių įprasminimą, siekiant, kad kuo skubiau būtų pastatytas savanoriams, partizanams skirtas paminklas ir iš tikrųjų inicijuoti tilto „Baltosios rožės“ vardo pakeitimą“. Vertinant pastarojo L. Radzevičiūtės pasisakymo kontekstą, išskirtini L. Radzevičiūtės ketinimai būti „valdžioje“ ir pažadas padėti laidos dalyviams tolesnėje jų kovoje.

3.9.17. Laida „Dzūkijos TV“ eteryje, transliuota likus kiek daugiau nei 2 savaitėms iki savivaldybių tarybų rinkimų dienos, baigiama susikabinimu rankomis ir kalba apie „būtinybę vienytis“. Laidos pašnekovai dėkoja laidos vedėjai, kuri kreipiasi į „gerbiamus alytiškius“ su kvietimu „vienytis ir pagerbti šiuos mūsų šviesuolius drąsuolius ir labai labai gerbiamus mūsų didvyrius, nes iš tikrųjų tai yra labai svarbu, gerbiama alytiškiai, galime diskutuoti, bet istorijos faktų nepakeisi“.

3.9.18. Toliau L. Radzevičiūtė, jau pažadėjusi siekti tilto pervadinimo, kviečia visus telktis, rodo anksčiau rodytą prašymą šiuo klausimu, sakydama „alytiškiai, visa gerbiama didvyriška bendruomenė žino tą istorijos dalį ir tas tiltas turi įprasminėti tą mums labai svarbią ypatingai prasmingą istoriją. Ir Dzūkija juk nuo seno garsėja maištingų sielų didvyriais drąsuoliais revoliucionieriais. Tad susitelkime visi kartu ir realiais darbais, o ne pažadais įprasminime Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio Gynybos pajėgų vado Alfonso Ramanausko-Vanago išsakytas mintis (skaitoma citata iš A. Ramanausko-Vanago knygos „Daugel krito sūnų“)“.

3.9.19. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.9.20. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. vasario 14 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją apmokėjo 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, laidos vedėja neigiamai atsiliepė ir kritikavo Alytaus miesto savivaldybės merą V. Grigaravičių; akcentuoti L. Radzevičiūtės rinkimų programoje numatyti neteisėtų valdininkų veiksmų netoleravimas; L. Radzevičiūtė netiesiogiai agitavo žiūrovus balsuoti už ją, laikytina, kad 2019 m. vasario 14 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų kandidatės L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.10. 2019 m. vasario 21 d. laida „Demaskuoti“ (laidos trukmė 49 min. 55 sek.)²⁵.

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius. Apie kandidatavimą laidoje **neminėta**.

²⁵ Nuoroda internete <https://dzukijostv.lt/dzukijos-tv/demaskuoti/v/741-demaskuoti-2019-02-21>

Gintaras Šiurkus – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Žinau ir galiu – Česlovas Daugėla“ kandidatų sąrašė 12-tu numeriu. Apie jo paties kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Tomas Pačėsas – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatų sąrašė 2-u numeriu. Apie jo paties kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Marius Grišmanauskas – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“ kandidatų sąrašė 2-u numeriu. Pats pamini, kad atstovauja sau ir buvo kviestas dėl paneigimo.

Jurgis Krasnickas – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatų sąrašė 6-tu numeriu. Apie jo paties kandidatavimą laidoje **neminėta**.

3.10.1. Laidos pradžioje vedėja L. Radzevičiūtė, visos laidos metu nepaminėjusi, jog yra kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus bei tarybos narius, supažindino žiūrovus su laidos kontekstu – dieną prieš laidos pasirodymą „*Lietuvos padangę sudrebino žinia apie aštuonis sulaukytus teisėjus*“. Laidos vedėja atkreipia dėmesį į tai, kad ne vienas politinio ar teisės elito atstovas tai įvertino kaip siurprizą, netikėtumą. Tačiau L. Radzevičiūtė atkreipė dėmesį į tai, kad „*mes, eiliniai žmonės,*“ žinome, kad miesto valdžioje arba teismuose tikrai yra „*elitiniai*“ susitarimai, teisėjai bei politikai. „*Ne išimtis ir Alytus*“. **Laidos tema atitinka tai, kaip L. Radzevičiūtė reklamuoja visuomeninių tyrimų laidą „Demaskuoti“ ir kaip savo veiklą pristato kandidatuodama rinkimuose.**

3.10.2. Toliau laidos vedėja L. Radzevičiūtė akcentuoja, kad kvietimus dalyvauti laidoje siuntė visiems kandidatams į merus bei nurodė laidos tematiką: „*Laidos temoje bus diskutuojama apie asmenų, dalyvaujančių politikoje bei miesto valdyme, asmeninių interesų vaidmenį*“. Apibendrina, kaip buvo priimtas L. Radzevičiūtės kvietimas į laidą: „**Tačiau matome, gerbiami žiūrovai, jei į politinius debatus susirenka pilna salė kandidatų, šiandien, deja, bet vietos penkios lieka tuščios. O tai reiškia, kad tie, kurie nedalyvauja diskusijose apie rimtus klausimus, o ne rinkiminius pažadus, turi, ką slėpti, ir bijo Jums parodyti, gerbiami žiūrovai, tikruosius veidus ir akeles**“. Paniekinamai pabrėžiamas kandidatų į merus nesutikimas dalyvauti jos vedamoje laidoje – akcentuojama, jog šių asmenų nepasirodymas įrodo, kad kandidatai turi ką slėpti.

3.10.3. Toliau pristatomi atvykę į laidą dalyviai. Jie pristatomi taip: „*Šiandien pas mus studijoje svečiuojasi kandidatų į Alytaus miesto merus atstovai: ponas Gintaras Šiurkus, Česlovo Daugėlos, kandidato į merus, atstovas <...>, Tomas Pačėsas, kandidato Gedimino Daukšio į merus, atstovas <...>, Marius Grišmanauskas, ponios Vilijos Ramanauskienės, kandidatės į merus, atstovas <...>, bei Jurgis*

Krasnickas, kandidato į merus Nerijaus Cesiulio, atstovas <...>“. Visi pristatomi kaip kandidatų į merus atstovai, tačiau nekalbama apie tai, kad patys kandidatuoja į miesto savivaldybės tarybą.

3.10.4. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė pirmiausia kreipiasi į Č. Daugėlos atstovą G. Šiurkų. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad Č. Daugėla visur akcentuoja, kad mato statybas. Tačiau toliau laidos vedėja pasuka temą priešinga linkme ir pradeda kalbėti apie tai, jog gauta informacija, kad Č. Daugėlos įmonės yra paduotos į teismą (maždaug 11 bylų dėl skolų bei šešiaženklės sumos), o Č. Daugėla žada padengti skolas, kai laimės rinkimus (L. Radzevičiūtė: *„<...> kaip sakoma, nekelkit tų problemų teismuose, palaukit dar savaitėlę ir viskas bus sutvarkyta <...>“*). Iš esmės nuo statybų (t. y. perspektyvų matymas) akcentavimo L. Radzevičiūtė pereina prie realios griauamos (kontrastas statyboms) veiklos aptarimo. Leidžiama pasisakyti G. Šiurkui, kuris atkreipia dėmesį, kad Č. Daugėlos kampanijos leitmotyvas nėra statybos, o verslas. Trumpai pasinaudojama proga pristatyti Č. Daugėlos rinkimų kampanijos idėjas. G. Šiurkus teigia, kad pirmą kartą girdi apie L. Radzevičiūtės gautą informaciją bei nemato faktų. L. Radzevičiūtė į ekraną rodo informaciją apie bylas. G. Šiurkus atkreipia dėmesį, kad su medžiaga nebuvo supažindintas iš anksto. Į jo klausimą, prieš ką yra minėtos bylos, L. Radzevičiūtė atsako, jog prieš Č. Daugėlos šeimai priklausančias įmones. Kalbama apie Č. Daugėlos vaidmenį UAB „Kortas“, kad pastarasis prisistato kaip šios UAB atstovas. L. Radzevičiūtė atkreipia dėmesį, kad vedamos derybos sukelia daug minčių, nurodo šaltinius, kur galima įsitikinti, jog tos bylos tikrai yra. G. Šiurkus sureaguoja į L. Radzevičiūtės komentarą, kad yra išsisukinėjama, bei teigia, jog medžiaga yra pritempinėjama. Anot G. Šiurkaus, nuo deklaruotos temos (politikų interesų savivaldybėje) pereita prie Č. Daugėlos klausimo, nes jis yra šių Alytaus miesto mero rinkimų lyderis.

3.10.5. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė suteikia žodį J. Krasnickui. Pastarasis patvirtina, jog ir jam teko girdėti panašius gandus apie Č. Daugėlą, t. y. kad pastarasis, siekdamas nuraminti kreditorius, prašo palaukti rinkimų rezultatų, o tada atsiskaityti. L. Radzevičiūtė siūlo paskambinti Č. Daugėlai bei paklausti dėl situacijos su UAB „Kortas“. Toliau kalbama dėl šio juridinio asmens akcijų.

3.10.6. L. Radzevičiūtė kalba apie tai, kad į politiką einantys asmenys viską sutvarko (perrašymo kitiems ir pan.), kad vėliau galėtų „nepagaunami veikti“. Iš esmės kalbama apie tai, jog įprasta praktika – formalus susitvarkymas. Tada žada po laidos patikrinti informaciją apie Č. Daugėlos ir UAB „Kortas“ sąsajas ir tai pavišinti „bėgančia eilute“. G. Šiurkus ragina nepamiršti to padaryti. L. Radzevičiūtė klausia, ar **Č. Daugėlos atvejis nėra sąmoningas realių tikslų ir ketinimų slėpimas**. G. Šiurkus nepraleidžia progos kalbėti apie darbus – išrinktieji į tarybą turės kartu dirbti vardan Alytaus. Kartu jis pabrėžia, kad bandoma ieškoti intrigų, vienas kitą žeminti. Toliau G. Šiurkus kalba apie Č. Daugėlą

(požiūris, kad visi turi dirbti miesto labui, ėjimas per pozityvą). L. Radzevičiūtė atkreipia dėmesį, kad visos Lietuvos problema – nenoras veltis į temas, kurios yra skaudžios ir nemalonios.

3.10.7. Suteikiamas žodis M. Grišmanauskui. **L. Radzevičiūtė primena rinkimų šūkį „sąžiningai, atvirai, garbingai“**. Jis klausiamas apie Sigitą Stumbro atvejį (dar kartą paminint šūkį) – sukurta darbo vieta teistam asmeniui, kuris jau nebegalėjo dirbti kaip valstybės tarnautojas (pagal darbo sutartį). M. Grišmanauskas atkreipia dėmesį, kad ne dėl to buvo kviečiamas į laidą (kvieistas dėl paneigimo) ir atstovauja tik pats sau. L. Radzevičiūtė atkreipia dėmesį, kad M. Grišmanauskas atstovauja 3 šeimoms. Pats M. Grišmanauskas tai pavadino „klano“ atstovavimu. L. Radzevičiūtė atkreipė dėmesį, kad M. Grišmanauskas yra tarybos narys. Toliau kalbama dėl S. Stumbro įdarbinimo. J. Krasnickas įvertina šį įdarbinimą, atkreipdamas dėmesį, kokius sprendimus šiuo klausimu jis priimtų būdamas meras, taip pat prisimena laikus ir sprendimus, kai pats buvo meras. J. Krasnickas teigia, kad dėsto savo poziciją, bet yra suinteresuotas rūpintis atstovaujamo N. Cesiulio interesais.

3.10.8. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė suteikia žodį T. Pačėsui. Pastarasis pabrėžia, kad pats čia neturėtų būti, o turėtų dalyvauti kandidatas į merus. T. Pačėsas atkreipia dėmesį į etinę klausimo pusę, **pažymi „kandidato padorumo“ klausimą**, aptaria UAB „Kortas“ atvejį (atsinešė Kauno apygardos teismo dokumentus), aptaria dar vienos įsiskolinusios įmonės atvejį. Tokių dokumentų atnešimas įrodo, kad T. Pačėsas į studiją atėjo aiškiai žinodamas, apie ką bus kalbama laidos metu. Dokumentai perduodami L. Radzevičiūtei. T. Pačėsas kalba apie Č. Daugėlą: **„Kaip tu gali eit tvarkyti miestą, jei tu negali savo įmonių susitvarkyti? Kaip tu gali tą žadėti? Toks etinis klausimas <...>“, „Žmonės turi galų gale žinot. Išrinkom imidžo vedamą eksmilicininką, kuris suoliuką už 600 litų ar eurų pastatė, baltą, ir sėdi, ir žiūri į dangų <...>“**. G. Šiurkus atkreipia dėmesį, kad iš anksto nebuvo supažindintas su dokumentais, o dabar bandoma ne gauti atsakymus, bet „paskleisti dūmus“. Kalbama apie pasirinktas su rinkimais susijusias technologijas. L. Radzevičiūtė žada pateikti visą informaciją bei kitoje laidoje pratęsti aptarimą. Žiūrovams ir vėl rodomas kreditorių sąrašas.

3.10.9. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė leidžia T. Pačėsui tęsti. Jis aptaria investicijų klausimą, konkrečiai, arenos rekonstrukciją; kelia klausimą dėl įgyvendinimo sprendimų, kainos (Alytaus arena rekonstruota už 27 mln. litų, o šiuolaikiška Kėdainių arena pastatyta už 15 mln. litų). Atkreipiamas dėmesys, kad Č. Daugėla gyrėsi investicijų pritraukimu, tačiau darbai nebuvo atlikti kokybiškai. Retoriškai svarstoma: **„o gal prisitraukė lėšas savo asmeninėms reikmėms“**. **Atkreiptas dėmesys ir į nuopelnų prisiėmimą**. Žodis suteikiamas J. Krasnickui, kuris paantrino T. Pačėsui bei nepraleido progos pasigirti, kad tą patį yra sakęs per „Žinių laidą“. **Č. Daugėla kaltinamas svetimų nuopelnų prisiėmimu, dalies informacijos slėpimu**. L. Radzevičiūtė priminė laidos „Demaskuoti“ paskirtį (rodyti tiesą, taip

kaip yra) bei atkreipė dėmesį, **kad neatvykimas į laidą įrodo, kad kažkas slepiama**. G. Šiurkus bando ginti savo atstovaujamąjį, **kalba apie rinkimų taktiką (kandidatai save pristato iš gerosios pusės), apie pritrauktas investicijas**.

3.10.10. Toliau T. Pačėsas pateikia informaciją apie Č. Daugėlos aplinkos atliktus turto sandorius (ant valstybinės žemės esančių „garažiukų pardavimas už 2 milijonus“), atkreipia dėmesį, kad sandoriai „verti prokuratūros“, į kurią žadama kreiptis. Minimas prisidėjęs Mindaugas Matažinskas²⁶. T. Pačėsas: „**Aš tikrai nenoriu, kad toks meras būtų, kuris pagal planus prekybos centrų išsidėstymo ir veikiant galimai sutartoje schemeje <...>, nenoriu, kad toks meras atstovautų šitą mano mylimą miestą <...>“**, „mes turime tą išgyvendinti iš miesto <...>, investicijos čia pritraukiamos į savo kišenę <...>“. T. Pačėsas į G. Šiurkaus komentarą apie tai, jog su medžiaga nebuvo supažindinta iš anksto: „**Nebūkit kaip šiandieninis meras – klausimus raštu pateikti**“.

3.10.11. Atsižvelgdama į T. Pačėso pateiktą informaciją, laidos vedėja L. Radzevičiūtė G. Šiurkaus prašo pasiaiškinti su atstovaujamuoju Č. Daugėla dėl pateiktos medžiagos (detalizuojami klausimai), susijusios su valstybinės žemės nuoma ir garažų pardavimu. **Nagrinėjant datas, atkreiptas dėmesys į tai, kad dalis minėtų sandorių įvyko vadovaujant J. Krasnickui**. Pastarasis bando išsisukti (tai ne jo vadovavimo laikotarpiu, tai jam tik atėjus į valdžią, tai nežinojo ir pan.). L. Radzevičiūtė atkreipia dėmesį, kad be savivaldybės įsikišimo detalieji planai nebūtų parengti. J. Krasnickas siūlo pasikelti dokumentus ir pažiūrėti, kas pasirašė.

3.10.12. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė užkalbino M. Grišmanauską. Atkreiptas dėmesys, kad per kelias dienų jo motinos pakeisti „*sklypų visi reikalai*“ (kaltinamas savivaldybės administracijos direktorius). Atkreipiamas dėmesys į rinkiminius pažadus – laimėjus žadėta, kad konkretus asmuo nedirbs, bet jis ir toliau priima sprendimus. **L. Radzevičiūtė daro prielaidą, kad už galimybę dirbti atsilyginama**. Nagrinėjamos sąsajos tarp jo motinos sklypų paskirties keitimo ir atsakingų asmenų iš savivaldybės. Toliau kalbama dėl sklypų paskirties nustatymo ir keitimo. L. Radzevičiūtė: „*Sakykite tada, prašau, kaip čia taip atsitiko, kad kol Alytaus pilietinis judėjimas nebuvo valdžioje, nei tų paskirčių keisti reikėjo, nei mieste esančios centro aikštelės reikėjo užsitverti. Nieko nereikėjo daryti, bet štai, kai jūs tapote tarybos nariu, prasidėjo šie reveransai ir šie, kaip sakoma, susitvarkymai <...>“*, „*<...> tegul savivaldybės administracijos direktorius nepasakoja pasakų*“. L. Radzevičiūtė pabrėžia, kad nė vienam eiliniam alytiškiui per tokius terminus nėra sutvarkyti „žemės reikalai“.

²⁶ Nuoroda internete <https://www.lrvvalstybe.lt/kontaktai/architekturos-urbanistikos-ir-zemetvarkos-skyrius/mindaugas-matazinskas-2>

3.10.13. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė paima 2004 m. laikraščio „Dainavos žodis“ numerį ir cituoja juristės (M. Grišmanausko svainio kolegės) pasisakymą. Iš jo L. Radzevičiūtė daro prielaidą, kad galėjo būti tyčia padaryta klaida (M. Grišmanausko motinai grąžinta automobilių stovėjimo aikštelė). Minimi kiti atvejai, kurie traktuotini kaip „klaidos“. Kalbama apie sklypo grąžinimą natūra. M. Grišmanauskas atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, jog sklypas grąžintas teisėtai. Laidos vedėja grįžta prie informacijos, pristatytos laidos pradžioje, – atkreipia dėmesį į įvykusius teisėjų suėmimus. Taip **keliamas klausimas dėl teismų sistemos patikimumo**. L. Radzevičiūtė teigia, kad tuo metu savivaldybės atstovai gynė ne viešą interesą, o M. Grišmanausko motinos interesus. L. Radzevičiūtė kalba, kad ir teismai daro klaidas, ir teismai gali būti paperkami, o sklypų grąžinimai dažniausiai vyksta tik turint pažinčių. Atkreipiamas dėmesys, kad M. Grišmanausko svainis tuo metu savivaldybėje ėjo įtakingas pareigas. Laidos vedėja pateikia pavyzdžius, susijusius su kitų asmenų nesėkmingu bandymu susigrąžinti žemę. Klausimą pakomentavo ir T. Pačėsas, atkreipė dėmesį, kad taip teisėtai įvykti negalėjo (nuoroda į Seimo Antikorupcijos komisijos vertinimą). Taip pat pažymi, kad atsakingi pareigūnai turi atstovauti viešajam interesui. Toliau kalbama apie schemas.

3.10.14. Savo iniciatyva pradėjo kalbėti G. Šiurkus ir pradžioje kalbos pagyrė laidą „Demaskuoti“, nes visuomenei viešinami tokie faktai. Tačiau vėliau pradėta kalbėti apie teiginius dėl Č. Daugėlos veiklos ir veiksmų. G. Šiurkus atkreipia dėmesį, kad visko apie Č. Daugėlą žinoti negali, **pitaria, kad kandidatas į merus turi minusų (nėra idealas, turi bjaurų charakterį ir pan.)**, o atsakymai bus pateikti kitoje laidoje. Toliau vyksta pačios L. Radzevičiūtės veiksmų įvertinimas: *„Reikėtų visų pirma demaskuoti, kad šita laida negali būti objektyvi todėl, kad yra supainioti viešieji interesai su privačiais. Čia yra demaskuojami tikrai tam tikrų žmonių ir partijų atstovai, todėl kad pati Laura gina savo privatų interesą tapti Alytaus miesto mere [įsiterpia L. R.]. Jūs kandidatuoju į Alytaus miesto tarybą ir todėl kalate galbūt teisingai, aš nežinau, reiškiasi, piliečius, česlovininkus, bet aš niekad negirdėjau, kad Jūs kaltumėte centristus ir Alytaus piliečius. Tai, kad tai yra neabejotinas konfliktas viešų ir privačių, tai nuo to „Demaskuoti“ laidą reikėtų ir pradėti – nuo šito“*.

3.10.15. Laidos pabaigoje jos vedėja L. Radzevičiūtė bando pasiaiškinti, kad neturi jokių darbinių saitų su Alytaus miesto savivaldybe (*„Aš tiesiog pareplikuodama ir tikrai norėdama save demaskuoti, ponas Gintarai, tiesiog Jums paminėsiu, kad viešieji ir privatieji interesai būna supainiojami tada, kada tu dirbi valstybės tarnyboje. Šiuo atveju būtų miesto savivaldybės valdymo aparate ir tada kažkokius tai interesus tenkintum. Šiandien dienai, deja, bet aš su miesto savivaldybe jokių darbinių saitų ar kažkokių kitų neturiu. O kad tai, iš tikrųjų, reikalinga, kad demaskacija ir kalbėjimas apie šias problemas yra reikalingas dalykas, mums diktuoja, atsiprašau, bet ne Jūs, ne ponas Jurgis Krasnickas, ne pilietininkas*

*ir juo labiau ne Tomas Pačėsas, o gyventojai, kurie kreipiasi, siunčia medžiagą, kurią mes gauname ir aš asmeniškai būtent pagal tai ir rengiu šias laidas. Grišmanauskų klando klausimai, iš tikrųjų yra opi dešimtmečius laiko trunkanti tema, Matažinsko pavardė yra sulyg kiekviena valdžia eskaluojama, atleiskit, šiuo atveju Česlovas Daugėla buvo primirštas, bet šiandien dienai jis ir vėl atsirado. Ir tiesiog aiškumo dėlei pasakysiu, laidoje Jūs galite kalbėti ir apie centristų nuodėmes, ir apie liberalų, ir apie socialdemokratų, ir apie pilietininkų <...>“), aptaria viešųjų ir privačių interesų supainiojimo prigimtį, kad demaskuoja, nes jai informaciją siunčia piliečiai, dar kartą pamini laidoje mestus kaltinimus, atkreipia dėmesį, kad laidoje galima kalbėti apie „visų nuodėmes“. **G. Šiurkus atkreipia dėmesį, kad L. Radzevičiūtė nekalba apie „visų“ nuodėmes bei dar kartą pamini interesų supainiojimą.***

L. Radzevičiūtė suteikia žodį T. Pačėsei. Pastarasis ragina rinktis atsakingai, kad rinktų tuos, kurie duotų miestui (tarp tų, kurių nerinkti, išvardina laidoje minėtus atvejus): „<...> aš atsitiktinai, tikrai tikrai, atėjau. Mūsų kandidatas pats turėjo atstovauti, čia jo surinkti duomenys. Ir aš taip dviprasmiškai jaučiuosi, bet iš tikrųjų džiaugiuosi, kad vyksta diskusija, ir, manau, aš pritarsiu Gintarui, kad bent kokių faktų viešinimas yra naudingas visuomenei. Ir jis turi būti. Ir tai nėra drabstymasis kokiais tai purvais. Jei turi namą, tai tu jo nesugalvosi. Už kažką pastatytas, aiškinasi tegul žmonės, institucijos tegul aiškinasi, o tai neturėtų būti priimta kaip kažkoks kenkimas. Antra, aš labai norėčiau palinkėti visiems, ir gyventojams, ir mūsų atsakingiems, kad taptų labiau atsakingi besirengdami, nes manau, kad turėtų ateiti valdžia, ne kurie ima sklypais, aikštelėm, namais, užsakymais kažkokiais tai, o kažką duotų miestui. Galu gale duot reikia, būt visuomeniškiem ir duot. Neužtenka tik... nereikia imt, duokim, kažką duokim miestui ir miesto gyventojam. Ir norėčiau, kad tokią valdžią išsirinktų mūsų mylimo miesto gyventojai“.

3.10.16. Baigdama laidą, L. Radzevičiūtė išreiškia lūkestį, kad tema bus pratęsta kitoje laidoje.

3.10.17. Paminėtina, jog laida „Demaskuoti“ rodoma per „Dzūkijos TV“, kurios direktorė yra Tomo Pačėso sutuoktinė.

3.10.18. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

3.10.19. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. vasario 21 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją apmokėjo 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, laidos vedėja neigiamai atsiliepė ir kritikavo kitus kandidatus į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus (ypač Č. Daugėlą), laikytina, kad 2019 m. vasario 21 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų kandidatės L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.11. 2019 m. vasario 28 d. laida „Demaskuoti“ (laidos trukmė 37 min. 54 sek.)²⁷.

²⁷ Nuoroda internete <https://dzukijostv.lt/dzukijos-tv/demaskuoti/v/749-demaskuoti-2019-02-28>

Laidos dalyviai:

Laura Radzevičiūtė – laidos rengėja ir vedėja, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius. Apie kandidatavimą laidoje pati **nemini**.

Jurgis Krasnickas – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatų sąrašė 6-tu numeriu. Apie jo paties kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Romualdas Šapaitis – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatų sąrašė 13-tu numeriu. Apie jo paties kandidatavimą laidoje **neminėta**.

Gintaras Šiurkus – kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius, iškeltas visuomeninio rinkimų komiteto „Žinau ir galiu – Česlovas Daugėla“ kandidatų sąrašė 12-tu numeriu. Apie jo paties kandidatavimą laidoje **neminėta**.

3.11.1. Laida „Demaskuoti“ pradėdama nuo priminimo, apie ką buvo kalbėta ankstesnėje laidoje. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė: *„Praėjusioje laidoje kalbėjome apie asmenų, dalyvaujančių politikoje bei miesto valdyje, asmeninių interesų vaidmenį <...>“*. Primintas teisėjų sulaikymo, apie kurį buvo kalbama 2019 m. vasario 21 d. „Demaskuoti“ laidoje, kontekstas. Dėl aktualumo tema tęsiama. L. Radzevičiūtė: *„I laidą, į šią laidą, į praėjusią laidą buvo kviešti visi kandidatai į Alytaus miesto merus, tačiau, deja, atvyko tik socialdemokratų kandidato į merus Nerijaus Cesiulio atstovas Jurgis Krasnickas <...>, komiteto „Už Alytų“ kandidato į merus Gedimino Daukšio atstovas Romualdas Šapaitis <...> bei komiteto „Žinau ir galiu – Česlovas Daugėla“ kandidato Česlovo Daugėlos atstovas ponas Gintaras Šiurkus <...>. **Taigi, gerbiami žiūrovai, kai kalba pasisuka apie asmeninius interesus miesto valdyje, deja, deja, bet kėdės lieka tuščios, todėl pagarba ir didelis AČIŪ laidos dalyviams, kurie atėjo, turi drąsos kalbėti kartais ir ne visiškai patogiomis temomis**“*. Ir vėl atkreipiamas dėmesys, kad vengiama dalyvauti laidoje, kurioje gvildenamos nepatogios temos. Dalyvauti atsiųsti ne tie asmenys, kurių apsilankymo „Demaskuotuose“ norėta.

3.11.2. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė pradėjo nuo Č. Daugėlos atstovo G. Šiurkaus, paminėjo, apie ką buvo kalbama praėjusioje laidoje (2019 m. vasario 21 d.²⁸), bei atkreipė dėmesį, kad ir Č. Daugėla, ir G. Šiurkus visą savaitę (tarpas tarp dviejų laidų) jai rašė, kad ankstesnėje laidoje pateikta informacija yra šmeižtas, netiesa, todėl suteikė galimybę G. Šiurkui pasisakyti.

3.11.3. Galimybę pasisakyti gavęs G. Šiurkus: *„<...>Tai yra ištisinis šmeižtas. Visa tai, kas yra daroma, daroma ne todėl, kad gauti atsakymus į klausimus <...>“*. G. Šiurkus atkreipė dėmesį, kad dėl

²⁸ Nuoroda internete <https://dzukijostv.lt/dzukijos-tv/demaskuoti/v/741-demaskuoti-2019-02-21>

iš anksto pateikiamų klausimų buvo susisiekęs ir po praėjusios laidos (2019 m. vasario 21 d.), ir kitą dieną, bet klausimų niekas nepateikė. Todėl padarė išvadą, jog atsakymai nieko nedomina. Anot G. Šiurkaus: „*Esmė yra ištransliuoti šmeižtą, nesąmones <...>*“. Po pareiškimo apie šmeižtą L. Radzevičiūtė ir G. Šiurkus vienas kitą pertraukinėja. L. Radzevičiūtė pakartoja praėjusioje laidoje užduotus klausimus bei prašo nurodyti, kuri informacija laikoma šmeižtu. G. Šiurkus: „*Aš Jums atsakysiu ne apie bankroto procedūras, o apie Jūsų pačios elgesį <...>*“ (kalba apie neįvykdytą pažadą paleisti bėgančią eilutę su paaiškinimu bei kitos informacijos ištransliavimą). Kalbama apie UAB „Kortas“ akcijas, apie tai, jog akcijas valdo Č. Daugėlos dukra. Ironiškai L. Radzevičiūtė klausia, ar Č. Daugėla susijęs su savo dukra, ar ne. G. Šiurkus: „*<...> Jūs mane apšmeižėt, kad aš esu melagis. Tai Jūs esate melagė. Ir Jūsų laida yra labai žemo lygio. Dėl to nei vienas save gerbiantis kandidatas į Jūsų laidas spjaudytis neina <...>*“. Kalbama apie UAB „Alkor“ bei UAB „Kortas“. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė prašo pakomentuoti šių bendrovių situaciją – įsiskolinimus ir pan. G. Šiurkus atsakymų neturi, bet sako, jog gali pasisakyti apie Č. Daugėlos politinę programą ir pan. L. Radzevičiūtė atkreipia dėmesį, kad „*tai nėra politinė laida*“, o laida, „*kelianti nepatogius klausimus, į kuriuos, kaip matote, išsisukinėjama atsakyti*“. G. Šiurkus vadina tokius pasisakymus juodųjų technologijų panaudojimo pavyzdžiu.

3.11.4. Siekdama patvirtinti savo žodžius, laidos vedėja L. Radzevičiūtė įjungia reportažą su vadinamuoju liudininku (pažymima, kad jis pasiruošęs liudyti ir teisme). Jame – nugara į žiūrovus nusisukęs asmuo su gaubtuvu. Asmuo kalba modifikavęs balsą. Teigiama, kad UAB „Alkor“ nesugebės tenkinti kreditorinių įsipareigojimų, panaši situacija yra ir su UAB „Kortas“. Anot pašnekovo, Č. Daugėla „**moka bankrutuoti**“. Pažymima, kad dalijami pažadai atsiskaityti po mero rinkimų. Keliami klausimai – kas bus, jei Č. Daugėlos neišrinks miesto meru, bei ar reikalingas toks meras Alytui, kuris galimai rūpinasi savo interesais, o ne miestiečių reikalais. L. Radzevičiūtė užduoda provokuojantį klausimą, ar neapsimokėtų neviešinti informacijos bei galbūt sulaukti atsiskaitymo po rinkimų. Asmuo teigia, kad jų verslas skaidrus, todėl abejotinuose sandoriuose nedalyvaus. Kalbama apie potencialą daliai iš 60 kreditorių bankrutuoti su Č. Daugėla susijusioms įmonėms nepatenkinus kreditorinių įsipareigojimų. Anonimas: „*Jeigu žmogus versle tvarkosi ne visai sklandžiai, ar sugebės jis būti meru, kuris sklandžiai tvarkys miesto reikalus*“.

3.11.5. Po reportažo L. Radzevičiūtė dar kartą primena apie paties Č. Daugėlos neatvykimą į laidą. G. Šiurkui užduodamas klausimas: „*Kas meluoja? Gyvi liudytojai, teismo nutartis, vakar „Dzūkijos televizijos“ žiniose kalbėjusi ilgametė savivaldybės kontrolierė Irena Sedleckaitė, kuri pateikė krūvas įrodymų, dokumentų ir iš tikrųjų papasakojo apie visą tą vykusį procesą, pono Česlovo Daugėlos vadovavimo metodus ir tą politinį skaidrumą, kurį jisai deklaruoja. Tai tiesiog, kas meluoja, ponas*

Gintarai?“ G. Šiurkus atsako, kad nežino, kas meluoja, bet jis pats tikrai nemeluoja, o atsakymus būtų pateikęs, jei būtų supažindintas su klausimais iš anksto.

3.11.6. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė kalbina J. Krasnicką, kuris anksčiau atstovavo Č. Daugėlai (buvo Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatu). Pastarasis cituoja patį Č. Daugėlą apie patį save: „<...> *Pinigų tai jisai turi daugiau negu smegenų, o jam reikia tik garbės* <...>“. Atkreipiamas dėmesys, kad Č. Daugėla **visų pirma dirba sau**. J. Krasnickas: „<...> *Česlovas Daugėla yra melagis* <...> *yra ir bailys* <...>“. J. Krasnickas kalba apie neprotingus rinkėjus, kurie teigia, jog Č. Daugėla ir vogė, ir darė daug miestui. Anot jo, yra žmonių, kurie nevogė ir miestui padarė kur kas daugiau. J. Krasnickas atkreipė dėmesį, kad G. Šiurkus pasitelkiamas nepatogiu atstovaujamesiems metu (anksčiau atstovavo V. Grigaravičiui). L. Radzevičiūtė atkreipia dėmesį, kad ir paties J. Krasnicko istorijoje yra dėmių (paminėta istorija su garso įrašais). Toliau kalbama apie reportaže buvusį liudytoją ir apie tai, jog jis yra pasiruošęs reikalui esant ateiti į teismą.

3.11.7. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė žodį suteikia R. Šapaičiui. **Pastarasis pradeda nuo savo atstovaujamojo G. Daukšio reputacijos pagyrimo, lygindamas su Č. Daugėla**. Anot jo, yra Č. Daugėlos veiksmus pagrindžiančių dokumentų, o kas vyksta yra amoralu. Apie patį kandidatą į miesto merus jis pasisakė: „*Su tokiais kaltinimais aš nedirščiau iš namų išeiti* <...>“. Aptaria UAB „Kortas“ valdymą – akcininkus (Č. Daugėlos dukra), valdybos pirmininką (Č. Daugėla) ir pan. Kalbama ir apie UAB „Alkoras“ valdymą, kuriame kartojasi keli su UAB „Kortas“ susiję asmenys. Vyksta ginčas tarp L. Radzevičiūtės ir G. Šiurkaus (pertraukinėja vienas kitą). Pastarasis provokuojamas tiesiai šviesiai atsakyti, ar susijęs Č. Daugėla su minėtomis bendrovėmis, ar ne. G. Šiurkus atkreipia dėmesį, kad dėl atsakymų reikia kreiptis į Č. Daugėlos dukrą, o ne jį. Taip pat G. Šiurkus nurodė, kad apie G. Daukšį negirdėjo nieko blogo.

3.11.8. G. Šiurkus atkreipė dėmesį į moralinį laidos **vedėjos veidą bei pareiškė, kad ji meluoja net dėl smulkmenų**. L. Radzevičiūtė sureagavo: „*Aš niekada nemeluoju. Nemelavau Jurgio Krasnicko atveju, nemeluoju ir dabar. Ir man politinių autoritetų, atleiskit, pone Gintarai, bet nėra*“. J. Krasnickas paminėjo slėpimąsi už dukros nugaros, miestui padarytą žalą. Taip pat nepraleido progos palyginimui: „*jeigu aš būčiau meras...*“. L. Radzevičiūtė paminėjo neteisėtai pratęstą sutartį su „Litesko“ (bylinėjimasis, advokatų išlaidos siekia 170 tūkst. eurų). Paminėtas sąrašas esantis Vytautas Pajarskas (vadovavo Alytaus šilumos tinklams). Nagrinėjimo procesą inicijavo pats G. Šiurkus, todėl gavo galimybę pasireklamuoti kaip tiesos ieškotojas. R. Šapaitis atkreipė dėmesį, kad svarbūs ne tik nuopelnai, bet ir išsiaiškinti įvykių kaltininkus. J. Krasnickas atkreipė dėmesį, kad sutarties su „Litesko“

pratęsimą inicijavo Č. Daugėla: „*Jis pasielgė eilinį kartą kiauliškai*“. O kartu pažymėjo, kad pats už sutartį nebalsavo.

3.11.9. Laidos vedėja L. Radzevičiūtė grįžo prie su Č. Daugėla susijusių įmonių bankroto (viena bankrutavo, kita – ant bankroto ribos), pažadų grąžinti skolas po rinkimų. **R. Šapaitis pasiūlė Č. Daugėlai užleisti kelią sąžiningiems, doriems žmonėms eiti į tarybą.**

3.11.10. L. Radzevičiūtė konstatavo, kad laidos laikas jau baigėsi, tačiau kartu kreipėsi į G. Šiurkų: „*O jums, ponas Gintarai Šiurkau, pasakysiu, kad ne aš, o būtent Jūs, Jūsų kandidatas į merus vadovaujatės KGBistiniais metodais, nes A – nepasakote tiesos aiškiai ir nedviprasmiškai; B – mums visiems pučiate miglą ir daug labai kalbate kaltindami šmeižtu; 3 – Jeigu tai, ką rodo faktai, ką kalba ilgus metus savivaldybės kontroliere pradirbusi Irena Sedleckaitė yra šmeižtas, tada būkite malonus duokite į teismą ir aiškinsimės ten <...>*“.

3.11.11. Laidos vedėja padėkojo alytiškiams už drąsą, taip pat padėkojo reportaže dalyvavusiam anonimui: „*Ačiū, kad solidarizuojatės, ginate viešąjį interesą. Pabaigai tik pasakysiu, kad viešumas tai yra ne purvo pilstymas. Faktas, kad per 25-erius Lietuvos nepriklausomybės metus Alytuje vyravo susitarimai, pagrindiniai susitarimai, paremti politiniais susitarimais, partiškumu ir asmeniniais interesais, tačiau šiandien dieną keliame faktai tie, kurie 25-erius metus buvo slepiami ir apie kuriuos buvo koku neva tam Alytaus politiniam elitui kalbėti*“.

3.11.12. Baigdama L. Radzevičiūtė cituoja Jurgos Ivanauskaitės žodžius apie tiesos paiešką tiesiu, bet sudėtingu keliu, ir kartu priduria žiūrovams: „*Koks jūsų kelias, gerbiame alytiškiai, spręsti jums patiems*“. Toks laidos vedėjos apibendrinimas artėjančių rinkimų fone gali būti suprantamas kaip pačios L. Radzevičiūtės, savo rengiamomis laidomis tiesos siekiančios asmenybės, propagavimas.

3.11.13. Laida nepažymėta kaip politinė reklama.

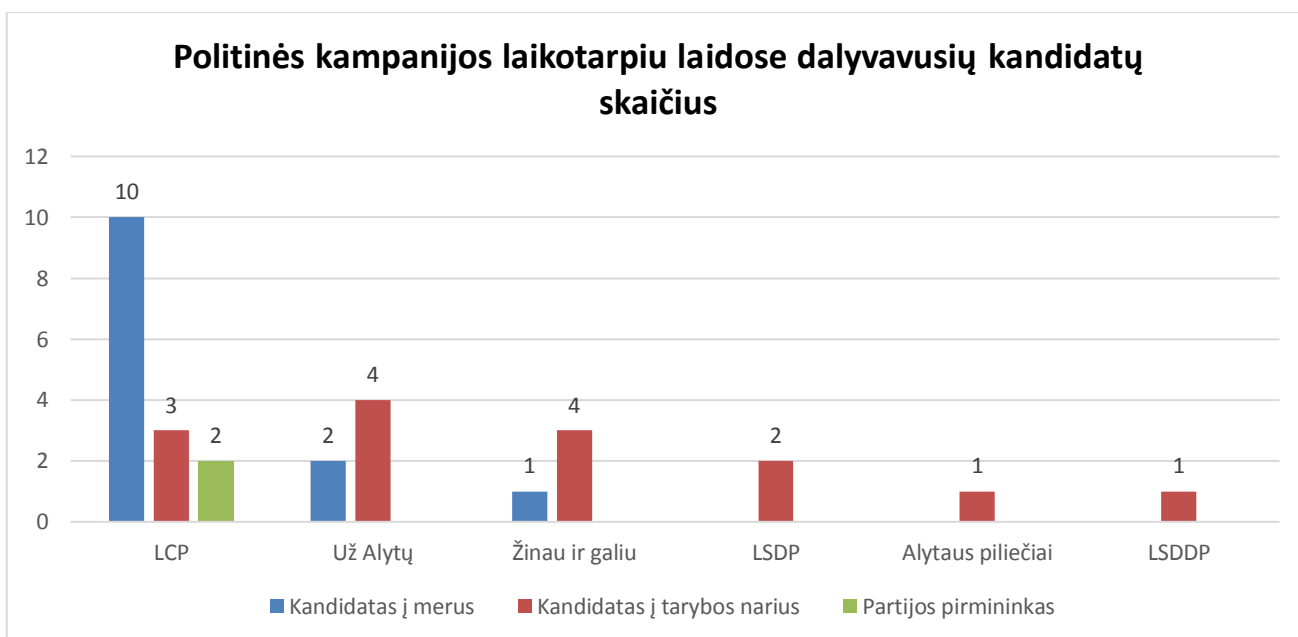
3.11.14. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. vasario 28 d. laida „Demaskuoti“ buvo atlygintina, ją rengė ir vedė bei už ją apmokėjo 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė, laidos vedėja neigiamai atsiliepė ir kritikavo kitą kandidatą į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus – Č. Daugėlą, laikytina, kad 2019 m. vasario 28 d. laida „Demaskuoti“ yra 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų kandidatės L. Radzevičiūtės politinė reklama.

3.12. Apibendrinant peržiūrėtas laidas, konstatuojama, kad per 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos laikotarpį nuo 2018 m. lapkričio 8 d. iki 2019 m. vasario 28 d. per viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos valdomą viešosios informacijos skleidimo priemonę „Dzūkijos TV“ buvo parodyta 10 laidų „Demaskuoti“: 2018 m. lapkričio 8 d., lapkričio 29 d., gruodžio 20 d.,

2019 m. sausio 10 d., sausio 24 d., sausio 31 d., vasario 7 d., vasario 14 d., vasario 21 d. ir vasario 28 d.).

2 grafike pateikiamas 10 laidų dalyvių – kandidatų rinkimuose atstovavimas politinei partijai ar visuomeniniam rinkimų komitetui, kiek kartų „Dzūkijos TV“ laidoje „Demaskuoti“ rinkimų kandidatams suteiktas eteris (t. y. bendras laidų skaičius, tenkantis kandidatui į tarybos narius – merus ar politinės jėgos, keliančios savo kandidatų į tarybos narius sąrašą, kandidatams) bei išskirtas laidų dalyvių kandidatavimo rinkimuose pobūdis, t. y. į Alytaus miesto tarybos narius – merus. Šiame grafike matomi kandidatai į Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybių tarybas, nes „Dzūkijos TV“ eterio turinys šiame kontekste yra aktualus šių abiejų savivaldybių rinkėjams, taip pat grafike matoma laidos vedėja, kurią kandidate į Alytaus miesto tarybos narius – merus ir tarybos narius iškėlė Lietuvos centro partija.

2 grafikas

3.13. **3 lentelėje** pateikiama informacija apie 10 laidų „Demaskuoti“, rodytų „Dzūkijos TV“ eteryje rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu, akcentuojant laidoje dalyvavusių asmenų atstovavimą rinkimuose dalyvaujančioms politinėms partijoms ir visuomeniniams rinkimų komitetams, taip pat lentelėje pateikti duomenys rodo, kiek „Dzūkijos TV“ eterio laiko buvo suteikta konkrečioms politinės kampanijos dalyviams (kandidatams ir juos iškėlusioms politinėms partijoms ir visuomeniniams rinkimų komitetams).

3 lentelė

2018 m. lapkritis		2018 m. gruodis		2019 m. sausis		2019 m. vasaris	
8	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: LIETUVOS CENTRO PARTIJA	20	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: LIETUVOS CENTRO PARTIJA UŽ ALYTŲ	10	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: UŽ ALYTŲ Žinau ir galiu Česlovas Dangėla	7	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Žinau ir galiu Česlovas Dangėla
29	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: LIETUVOS CENTRO PARTIJA UŽ ALYTŲ LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ DARBO PARTIJA			24	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Žinau ir galiu Česlovas Dangėla	14	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA
				31	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: UŽ ALYTŲ	21	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: UŽ ALYTŲ Žinau ir galiu Česlovas Dangėla LSDP ALYTAUS PILIEČIAI

2018 m. lapkritis		2018 m. gruodis		2019 m. sausis		2019 m. vasaris	
						28	Vedėja: LIETUVOS CENTRO PARTIJA Dalyviai: UŽ ALYTŲ LSDP Žinau ir galiu Česlovas Dangėla

4. Tyrimo metu atliktas teisinis vertinimas

4.1. **Dėl teisinio reglamentavimo ir teismų praktikos.** Politinės kampanijos laikotarpiu viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai priklausančios „Dzūkijos TV“ eteryje transliuotų laidų „Demaskuoti“ temos ir pasisakymai politinės reklamos požiūriu yra vertintini pagal rinkimų politinę kampaniją reglamentuojančių teisės aktų nuostatas.

4.1.1. Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punkte nustatyta, kad *politine reklama nelaikomi politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, informacija, kuria neraginama nedalyvauti referendume, balsuoti už ar prieš referendumui teikiamo sprendimo priėmimą.* VRK 2018 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. Sp-75 patvirtintų Rekomendacijų dėl politinės reklamos skleidimo politinės kampanijos laikotarpiu (toliau – Rekomendacijos) 3.1. papunktyje nustatyta, kad *politine reklama nelaikomi politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, susijusią su kandidato darbine ar nuolatinio pobūdžio visuomenine veikla, informacija, kuria nesiekama paveikti rinkėjų motyvacijos balsuojant rinkimuose arba kurią skleidžiant nepropaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programos.*

4.1.2. Pagal Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktus, <...> *rinkimų (referendumo) agitacijos kampanijos etapu draudžiama skleisti politinę reklamą neatlygintinai, išskyrus diskusijų laidas (1 punktas); per televiziją, išskyrus diskusijų laidas ir ne trumpesnius kaip 30 sekundžių agitacinius siužetus, kuriuose politinės kampanijos dalyvis informuoja apie politinę programą arba kalba aktualiais visuomenei klausimais (2 punktas).*

4.1.3. Kampanijų finansavimo įstatymo 15 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos* (1 dalis). *Politinė reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politinė reklama ir yra draudžiama. Už jos skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė* (2 dalis).

4.1.3.1. VRK 2010 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. Sp-58 patvirtinto Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo 22 punkte nustatyta: *jeigu paties viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo (televizijoje arba radijuje) lėšomis rengiama ir skleidžiama rinkimams skirta diskusijų laida, laidos pradžioje, pabaigoje ir po kiekvienos pertraukos, žodžiu aiškiai paskelbiama arba parodomas aiškiai matomas užrašas, kad tai konkretaus viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo iniciatyva ir lėšomis parengta diskusijų laida*.

4.1.4. Pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 47 straipsnio 2 dalį, *rinkimų agitacija gali būti bet kokių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų*.

4.1.5. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2014 m. birželio 27 d. sprendime (bylos Nr. I-7875-473/2014)²⁹ yra pasisakęs, kad „*Pareiškėjas, žinodamas, kad vyksta rinkimų kampanija bei savo specifinį statusą, turėjo veikti apdairiai ir vengti, kad susidarytų situacijos, kuriose būtų viešai pateikiama informacija, artima politinei reklamai, tačiau nepažymėta kaip politinė reklama*“. Atsižvelgiant į paminėtąjį, galima teigti, kad politinės kampanijos metu bet kokie asmenų, ketinančių kandidatuoti artėjančiuose rinkimuose, veiksmai, skleidžiant viešą informaciją, turi būti individualiai įvertinti politinę reklamą apibrėžiančių teisės aktų kontekste. Tame pačiame sprendime konstatuota, kad asmens „<...> *valios kandidatuoti atsiradimo momentas nagrinėjamu atveju nėra lemianti aplinkybė. Kadangi pareiškėjas <...> rinkimuose dalyvavo kaip kandidatas, Ginčo publikacijos, atitinkamos politinės reklamos požymius galėjo pasitarnauti agituojant už jį. Todėl, atsižvelgiant į tai, kad politinės kampanijos laikotarpiu paskleistos Ginčo publikacijos atitiko visus esminius politinės reklamos požymius, į kandidatų lygiateisiškumo užtikrinimo siekį, Ginčo publikacijos laikytinos politine reklama, nepriklausomai nuo to, ar pareiškėjo apsisprendimas ir valia dėl kandidatavimo į <...> susiformavo jau po to, kai buvo nufilmuota <...> televizijos laida <...>. Priešingu atveju kandidatams būtų sudarytos sąlygos piktnaudžiauti savo statusu, pažeisti rinkimų lygiateisiškumo principą, nepaisyti Įstatyme nustatyto politinių kampanijų teisinio reguliavimo*“. Nors Lietuvos centro partija buvo įregistruota

²⁹ Nuoroda internete <http://eteismai.lt/byla/209470810068500>

2018 m. lapkričio 21 d., o jos kelta kandidatė L. Radzevičiūtė atstovaujamąją politinės kampanijos dalyvė – 2019 m. vasario 12 d. (žr. išvados 2.2 papunktį), remiantis LVAT išaiškinimu, laikytina, kad visi partijos lyderių ir (ar) kandidatės veiksmai, susiję su rinkimų programoje įtvirtintais tikslais, idėjomis ir kitomis nuostatomis, politinės kampanijos laikotarpiu, nuo 2018 m. lapkričio 7 d., vertintini rinkimų agitacijos požiūriu.

4.2. Dėl sleistos informacijos atlygintinumo ir vedėjos įtakos turiniui. Už laidų „Demaskuoti“ eterio laiką 2017 m. rugsėjo 26 d. sutarties pagrindu viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai įsipareigojo apmokėti L. Radzevičiūtė, todėl laidos yra laikomos atlygintinomis. Laidoms medžiagą rengė ir jas vedė taip pat L. Radzevičiūtė, kuri pagal LVAT 2019 m. birželio 14 d. sprendimą yra laikoma viešosios informacijos rengėja ir skleidėja (žr. išvados 2.9.2.1 papunktį). L. Radzevičiūtė turėjo vienasmenę diskreciją rinkti laidų temas, kviečiamus dalyvius, pašnekovus, vadinasi, kitų kandidatų atžvilgiu turėjo išskirtines sąlygas propaguoti save, kaip kandidatę, t. y. laidų turinį susieti su savo ar ją kandidate kėlusios Lietuvos centro partijos rinkimų programos nuostatomis, kreipti laidų metu vykstančius pokalbius norima linkme ir tokiu būdu vykdyti rinkimų agitaciją bei šia suteikta diskrecija pasinaudojo ir ją realizavo. Atlygintinumas pagal Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punktą politinės kampanijos laikotarpiu laikytinas vienu pagrindiniu politinės reklamos požymiu.

4.3. Dėl laidų formos:

4.3.1. L. Radzevičiūtės rinkimų programoje per „Dzūkijos TV“ transliuota televizijos laida „Demaskuoti“ buvo pristatoma kaip visuomeninių tyrimų laida (žr. išvados 2.3.1 papunktį).

4.3.2. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 48 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad *savo iniciatyva diskusijų laidas, laikydamiesi Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo nuostatų, turi teisę rengti visi transliuotojai <...>.*

4.3.3. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos rašte nurodyta, kad laidose „Demaskuoti“ keliami diskusiniai klausimai <...> (žr. išvados 2.6 papunktį), tačiau Tarnyba nevertino laidos formos.

4.3.4. 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose politinės kampanijos metu „Dzūkijos TV“ buvo deklaravusi įkainius debatų (diskusijų) laidoms – 1 996,50 Eur už iki 60 min. trukmės laidą. Iš viso „Dzūkijos TV“ deklaravo 9 skirtingų įkainių laidas, skirtas rinkimų agitacijai. Vertinant „Dzūkijos TV“ pateiktus įkainius, darytina išvada, kad televizijos administracijai turėjo būti žinomi įstatymų reikalavimai, taikomi tiek laidų skleidimui ir transliavimui, tiek turiniui.

4.3.5. VRK rengia diskusijų programų taisykles ir organizuoja diskusijų laidų, skirtų rinkimų kampanijai, viešuosius pirkimus. Diskusijų programų, skirtų 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų

rinkimų agitacijai, rengimo taisyklėse³⁰ (toliau – Taisyklės) nustatytos bendros gairės politinės kampanijos diskusijų laidos formai: *diskusijų programos organizuojamos kaip programos, per kurias kandidatai į savivaldybės tarybos narius – merus arba kandidatų sąrašų atstovų grupės diskutuoja tarpusavyje ir (ar) su diskusijų programos vedėju, atsako į diskusijų programos vedėjo klausimus (7 punktas); diskusijų programos ir jų anonsai turi būti parengti laikantis Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių viešinimui keliamus reikalavimus. Diskusijų programos rengėjas turi užtikrinti, kad, rengiant diskusijų programas ir jų anonsus, bus laikomasi Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo, Visuomenės informavimo etikos kodekso ir kitų teisės aktų, susijusių su visuomenės informavimu ir viešosios informacijos skleidimu, reikalavimų (8 punktas); diskusijų programų metu draudžiama vykdyti žiūrovų (klausytojų) balsavimus, taikyti kitus pramoginius elementus, kurie klaidina rinkėjus dėl kandidatų ir jų programų <...> (9 punktas); diskusijų programų metu diskutuojama finansų, ekonomikos, energetikos, socialinės apsaugos ir sveikatos, švietimo, kultūros ir mokslo, nacionalinio saugumo ir krašto gynybos, teisėtvarkos, lietuvių emigracijos klausimais. Programos vedėjas turi teisę parinkti diskusijų temas ar (ir) klausimus <...> (11 punktas); kandidatai rinkimų agitacijos metu negali rengti reportažų, interviu, vesti žinių ar kitų radijo ar televizijos programų (29 punktas).*

4.3.6. VRK vadovaujasi Taisyklėmis taip pat vertindama, ar transliuojamos laidos yra laikytinos diskusijų laidomis.

4.3.7. Išvados 3 punkte aprašytų laidų „Demaskuoti“ formos vertinimas:

4.3.7.1. Laidos nebuvo pristatomos kaip diskusijų laidos, skirtos politinei agitacijai, bet kaip visuomeninių tyrimų laidos. Laidos nebuvo išskiriamos kaip politinės kampanijos laidos, jos nebuvo pažymėtos politinės reklamos žyma.

4.3.7.2. Laidos rengtos atlygintinai.

4.3.7.3. Laidos dalyviai nebuvo pristatomi kandidatais, kaip tai yra įprasta diskusijų laidų programose, ir patys dalyviai ne visais atvejais prisistato kandidatais.

4.3.7.4. Laidos vedėja informuodavo, kad į laidas buvo kviešti visi kandidatai į tarybos narius – merus, tačiau tik keliose laidose dalyvavo daugiau negu trys skirtingų politinių partijų ar visuomeninių rinkimų komitetų atstovai. Laidos vedėja neužtikrino skirtingų nuomonių atstovavimo, todėl laidose nebuvo pateikta visapusiška informacija.

³⁰ Nuoroda internete <https://e-seimas.lrs.lt/rs/lasupplement/TAD/8d19b94005ba11e98a758703636ea610/9739e31005ba11e98a758703636ea610/>

4.3.7.5. Laidų klausimus ir temas parinkdavo laidos vedėja L. Radzevičiūtė, pavyzdžiui, „*šiandien laidą skirsime atvejų analizei, kai formaliai sutvarkomi reikalai <...>*“ (žr. Išvados 3.6.1 papunktį), „*<...> laida skirta tarybos narei Nijolei Makštutienei, nes šio sezono laidos skirtos žmonėms, kurie valdo miestą*“ (žr. Išvados 3.4.2 papunktį) ir kt. Dažniausiai laidų temos būdavo nukreiptos prieš politinius konkurentus ar savivaldybės vadovus, skirtos deklaruojamai kovai su korupcija. L. Radzevičiūtė itin dažnai kviesdavo savo pašnekovus pritarti jos išsakomai pozicijai, ją papildyti (žr. Išvados 3.3 papunktį), o ne keldavo klausimus, kuriais būtų siekiama išgirsti kitokią poziciją aptariamais klausimais. Pažymėtina, kad L. Radzevičiūtė palaikantys laidos dalyviai neretai turėdavo atsinešę papildomos jų poziciją patvirtinančios informacinės medžiagos, dokumentų, kuriuos cituodavo, todėl darytina išvada, kad pastarieji laidos dalyviai galėjo numanyti laidų temas ir būsimus klausimus. Laidos metu rodyti siužetai, laidos vedėjos parengta vaizdinė medžiaga (rodytos schemos, kritikuojamo asmens atvaizdas, kiti rekvizitai).

2019 m. sausio 31 d. laidoje, kurioje dalyvavo tik kandidatas į tarybos narius T. Pačėsas (žr. Išvados 3.7 papunktį), visos transliacijos metu kalbėta apie laidos vedėjos pateikiamą informaciją, jos vertinimus ir įžvalgas, o laidos pašnekovas pritarė laidos vedėjai ir ją papildė. Diskusija nevyko, laidą galima apibūdinti labiau kaip kalbėjimą viena tema, taip pat šioje laidoje vyko ir tiesioginė agitacija, pavyzdžiui, T. Pačėsas: „*Mes visa tą išsiaiškinsim, tikrai išsiaiškinsim, gerbiami mieli alytiškiai, jei jūs mums suteiksite mandatą*“ (žr. Išvados 3.7.19 papunktį).

2019 m. vasario 21 d. laidoje dalyvavo kandidatas į Alytaus miesto tarybos narius M. Grišmanauskas, kuris į laidą buvo pakviestas ir, kaip pats pasakė, dalyvavo dėl to, kad paneigtų L. Radzevičiūtės ankstesnėse laidose apie jį paskleistą neteisingą informaciją. Pažymėtina, kad L. Radzevičiūtė visos laidos metu nesuteikė aiškos galimybės M. Grišmanauskui pateikti paneigiančią informaciją, o tą, kurią pateikė, L. Radzevičiūtė kvestionuoja: M. Grišmanauskas pateikė informaciją apie jam palankų LVAT sprendimą, kuris paneigia L. Radzevičiūtės ankstesnėse laidose pateiktą informaciją apie galimai neteisėtai įsigytą žemės sklypą, o L. Radzevičiūtė į tai atsakė primindama laidos temą – korumpuotą teisėsaugą, taip sumenkindama pašnekovo pasisakymą (žr. Išvados 3.10.12 papunktį).

4.3.7.6. Remiantis pateiktais duomenimis, laidos „Demaskuoti“ nėra vertintinos kaip diskusijų laidos, kurios numatytos Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje.

4.3.7.7. Laida vertintina kaip autorinė laida, kurios formą ir turinį nustato laidos autorius ir rengėjas.

4.4. Dėl laidų dalyvių. Laidose „Demaskuoti“ vedėja L. Radzevičiūtė užsimena ne tik apie jų dalyvius, bet ir apie asmenis, kurie buvo kviešti, tačiau į laidas neatvyko. Iš tyrimo metu surinktos informacijos nustatyta, kad kviešti asmenys dažniausiai buvo kandidatai į merus arba jų atstovai, tačiau laidose ne visada paaiškinama, kuo remiantis kiti konkretūs asmenys (ne kandidatai į merus ar jų atstovai) buvo kviečiami ir koks yra ryšys tarp į laidą kvieštų dalyvių ir konkrečios laidos temos. Taip pat pažymėtina, kad ne visi kviešti asmenys dalyvavo laidose.

Dalyje laidų dalyvavę kritikuojantys politinius oponentus bei sustiprinantys Lietuvos centro partijos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus (patį šio fakto laidose neatskleidžia) L. Radzevičiūtės rinkimų programoje įtvirtintas nuostatas asmenys: Lietuvos centro partijos pirmininkas, Seimo narys N. Puteikis (tuometinis laidos vedėjos vadovas Seime; Lietuvos centro partijos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius (kandidatavimo faktas laidoje neatskleidžiamas) D. Cibulskienė ir D. Gudžinevičienė; visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ kandidatas į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius (kandidatavimo faktas laidose neatskleidžiamas) T. Pačėsas. Kritikuojami asmenys: Seimo narys R. Šarknickas, tuometis Alytaus miesto meras V. Grigaravičius, vicemeras T. Tamulevičius, politiniai oponentai rinkimuose: kandidatai į Alytaus miesto merus (K. Ažuolas, S. Bitinas, N. Cesiulis, Č. Daugėla, N. Makštutienė, V. Ramanauskienė), kandidatai į tarybos narius (visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“ kandidatai V. Jastremskas, M. Grišmanauskas, šiuo atveju kandidatavimo faktas atskleidžiamas bei pateikiama neigiamą informaciją). Pažymėtina, kad laidose „Demaskuoti“ vedėja L. Radzevičiūtė nemini, kad yra kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus, taip pat neminimas (neatskleidžiamas) daugumos „Demaskuoti“ laidų dalyvių kandidatavimo faktas.

Duomenų, kad laidos dalyviai būtų informuoti apie laidos finansavimo šaltinius, nėra. Manoma, kad dalyviai, eidami į „Dzūkijos TV“ studiją, negalėjo žinoti, kad tai L. Radzevičiūtės apmokėta laida.

4.5. Dėl laidų turinio vertinimo politinės reklamos požiūriu apibendrinimo

4.5.1. Laidos „Demaskuoti“ turinys ir viešai deklaruojamas tikslas atitiko kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus ir tarybos narius L. Radzevičiūtės (4.5.1.1–4.5.1.3 papunkčiai) ir ją kandidate iškėlusios Lietuvos centro partijos (4.5.1.4–4.5.1.7 papunkčiai) rinkimų programų tikslus, pagrindines idėjas ir teiginius (tai L. Radzevičiūtė patvirtina ir savo 2019 m. balandžio 17 d. atsakyme VRK, žr. Išvados 2.9.1 papunktį):

4.5.1.1. „<...> visuomeninių tyrimų laidoje „Demaskuoti“, drąsiai viešinu valdininkų piktnaudžiavimus, korupcines aferas ir eilinių žmonių dėl to patiriamas neteisybes, patyčias <...>“;

4.5.1.2. „<...> blogai mūsų mieste – biurokratija, piktnaudžiavimai, dvigubi standartai, abejingas ir net nusikalstamas valdininkų požiūris į eilinio žmogaus problemas. Garsiai deklaruoję, kad išgyvendins „švogerizmą“ ir korupciją, buvusios ir dabartinė miesto valdžios jai leido tik dar labiau subujoti. Nepotizmas, nebaudžiamumas, įžūlus politinis nihilizmas – to neturi likti mūsų mieste <...>“;

4.5.1.3. „<...> Jūs renkatės: sąžiningai Jus atstovausiantį politiką savivaldybės taryboje, <...> nepakantumą kyšiams, nepotizmui, garantiją, kad prasižengęs ir įstatymus pamynęs net ir aukščiausias pareigas einantis valdžios atstovas neliks nenubaustas <...>“;

4.5.1.4. „<...> mes niekada netoleruosime ir nepakęsime miesto valdyje patyčių ir biurokratizmo, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai“;

4.5.1.5. „mes niekada netoleruosime situacijų, kai valdininkai tyčia vilkina priimti sprendimus ar netinkamai atlieka savo pareigas“;

4.5.1.6. „mes visada reikalausime asmeninės valdininkų atsakomybės ir padarytos žalos atlyginimo <...>“;

4.5.1.7. „MES skelbiame karą politinei korupcijai ir siekiame, kad visi kyšininkai, vagiantys Lietuvos žmonių pinigus, atsidurtų už grotų“. Remiantis Išvados 3 punkte pateiktu laidų „Demaskuoti“ turinio aprašymu ir vertinimu, konstatuojama:

4.5.2. Visos 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos metu nuo 2018 m. lapkričio 7 d. iki 2019 m. kovo 1 d. transliuotos laidos „Demaskuoti“ (žr. Išvados 3.12 papunktį) laikytinos atstovaujamosios 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus **L. Radzevičiūtės politinė reklama**, atsižvelgiant į tai, kad:

4.5.2.1. Laidoms transliuoti skirtas „Dzūkijos TV“ eterio laikas buvo atlygintinas 2017 m. rugsėjo 26 d. sutarties su viešąja įstaiga Alytaus regionine televizija pagrindu;

4.5.2.2. Laidose L. Radzevičiūtė, parinkdama laidų temas, propagavo savo, kaip politinės kampanijos dalyvės, rinkimų idėjas, tikslus ir programoje dėstomus pažadus rinkėjams. L. Radzevičiūtė, rengdama laidas, visų pirma siekė propaguoti save, kaip politikę, ir demonstravo sau prisiskirtas vertybes (drąsą, ne konformizmą, kovą su korupcija, jautrumą, valstybės valdymo reikalų išmanymą, yra gerai informuota apie situaciją savivaldybėje, gerai orientuojasi ir pažįsta politikus, neva žino jų silpnąsias ir stipriąsias puses, geba atskirti tiesą ir melą, gerą valdymą nuo blogo), politines idėjas (kovą su korupcija), programą ir, vesdama laidą, kartu nutylėjo ir laidoje neinformavo, kad yra kandidatė, taip klaidindama rinkėjus ir pristatydama ir propaguodama save (žr. Išvados 4.5.1 papunktį).

4.5.2.3. Kviestų į laidą dalyvių, politinių oponentų ar su juos iškėlusiomis politinėmis jėgomis susijusių asmenų neatvykimą L. Radzevičiūtė komentuoja kaip galimą „*baimę atskleisti savo tikrąjį veidą*“ (apie R. Šarknicką (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos atstovą Seime), 2019 m. sausio 10 d. laida) „*baimę parodyti savo akeles*“ (apie su visuomeniniu rinkimų komitetu „Alytaus piliečiai“ susijusius V. Grigaravičių (2018 m. lapkričio 8 ir 29 d., 2019 m. sausio 31 d. laidos), T. Tamulevičių (2018 m. lapkričio 29 d., 2019 m. sausio 31 d. laidos), „*savo akų neparodė*“ (apie kandidatus į Alytaus miesto merus N. Makštutienę ir K. Ažuolą, 2018 m. lapkričio 27 d. laida), „*gal kažkas bijo*“ – apie visus likusius kandidatus į Alytaus miesto savivaldybės merus (2019 m. sausio 10 d. laida). Manytina, kad laidos vedėja atitinkamais pasisakymais tendencingai formuoja neigiamą laidos žiūrovų nuomonę apie į laidas neatvykusius asmenis, L. Radzevičiūtės konkurentus rinkimuose, kaip galbūt turinčius ką slėpti ir jaučiančius gėdą pasirodyti eterijoje. Taip pat neigiamai atsiliepiama apie kitus kandidatus į Alytaus miesto merus N. Makštutienę (2018 m. gruodžio 20 d., 2019 m. sausio 24 d. laidos), K. Ažuolą (2019 m. sausio 24 d. laida), Č. Daugėlą (2019 m. vasario 28 d. laida), kitus kandidatus į savivaldybės tarybą (V. Jastremską, visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“ atstovą, 2018 m. lapkričio 8 d. laida). Siekis formuoti neigiamą rinkėjų nuomonę apie vieną ar kitą politiką teismų praktikoje pripažįstamas politine reklama (LVAT 2011 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. N-62-957-11³¹).

4.5.3. 2018 m. lapkričio 8 d., 27 d., gruodžio 20 d., 2019 m. sausio 24 d., vasario 7 d. laidos „Demaskuoti“ laikytinos savarankiškos 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvės **Lietuvos centro partijos Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo politine reklama**, atsižvelgiant į tai, kad:

4.5.3.1. Laidose politinės partijos pirmininkas N. Puteikis ir (ar) partijos kelta kandidatė L. Radzevičiūtė tiesiogiai ir netiesiogiai propagavo politinės kampanijos dalyvės Lietuvos centro partijos programos nuostatas (žr. Išvados 4.5.1 papunktį).

4.5.3.2. Dviejose laidose, 2018 m. lapkričio 8 d. ir 2019 m. vasario 7 d., dalyvavo rinkimų dalyvės Lietuvos centro partijos pirmininkas N. Puteikis, Seimo nariu išrinktas Danės rinkimų apygardoje (Klaipėdos miestas) ir aktualių metu 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose kandidatavęs į kitos, t. y. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus. 2019 m. vasario 7 d. laidoje N. Puteikio rūpestis Alytumi priešinamas su 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų Alytaus mieste opozicinės politinės jėgos (LVŽS) atstovo, Alytaus apygardoje išrinkto Seimo nario R. Šarknicko neveiklumu. N. Puteikio dalyvavimas laidose „Demaskuoti“, kurios yra transliuojamos „Dzūkijos TV“ eterijoje 60 kilometrų

³¹ Nuoroda internete <https://eteismai.lt/byla/28921478699873/N-62-957-11>

spinduliu Alytaus miesto, rajono, Varėnos, Lazdijų, Prienų rajono gyventojams³², laikomas labiau politinės partijos atstovavimu, propaguojant partijos kandidatų sąrašo Alytaus mieste³³ rinkimų programos nuostatas, negu Seimo nario veikla. N. Puteikis, kaip Lietuvos centro partijos pirmininkas, skleisdamas informaciją apie rinkimų programą, galimai siekė didinti partijos žinomumą 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos metu (žr. Išvados 4.5.1 papunktį).

4.5.3.3. Pagrįsta manyti, jog L. Radzevičiūtė, 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu eidama Seimo nario N. Puteikio patarėjos – politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tranautojo pareigas, kurdama ir skleisdama 2018 m. lapkričio 8 d. laidą „Demaskuoti“, kurioje dalyvavo N. Puteikis, ir apie einamas pareigas neinformuodama laidos žiūrovų, juos klaidino dėl tikrosios laidos paskirties ir savo pasisakymais ir veiksmais prisidėjo prie teigiamo Lietuvos centro partijos, kurios pirmininku yra N. Puteikis, įvaizdžio kūrimo. LVAT 2019 m. birželio 14 d. sprendime (bylos Nr. EI-1682-596/2019)³⁴ yra pasisakęs: „<...> tai, kad ginčo informacija (pareiškėja yra Seimo nario N. Puteikio padėjėja-sekretorė), pareiškėjos teigimu, yra vieša, niekaip nepaneigia Kodekso 29 straipsnyje įtvirtintos prievolės viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams, rengiantiems informaciją apie įmones ir organizacijas, atskleisti savo ryšius su jomis ir aplinkybes, kurių nutylėjimas gali sumažinti teikiamos informacijos objektyvumą“.

4.5.4. Nė viena iš Išvados 3 punkte aprašytų laidų „Demaskuoti“ nebuvo pažymėta kaip politinė reklama, kaip tai nustatyta Kampanijų finansavimo įstatymo 15 straipsnyje, todėl šios laidos laikytinos paslėpta politinė reklama.

5. Dėl išlaidų už politinę reklamą ir jos užsakymo aplinkybių bei mokėjimo vertinimo

5.1. Kampanijų finansavimo įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 1 punkte nustatyta, kad *politinės kampanijos išlaidomis pripažįstami politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos ir prisiimti įsipareigojimai, skirti politinei reklamai ar kitai agitacinei medžiagai gaminti ar platinti bet kokiomis visuomenės informavimo priemonėmis ar bet koku kitu viešu būdu*. Kampanijų finansavimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *prasidėjus politinei kampanijai visos išlaidos, skirtos politinei kampanijai finansuoti, gali būti apmokamos tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų*.

5.2. Kampanijų finansavimo įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad *visos politinės kampanijos pajamos, išlaidos ar prisiimti finansiniai įsipareigojimai registruojami politinės kampanijos*

³² Nuoroda internete <https://miestonaujienos.lt/2018-09-21-zinios/>

³³ Alytaus r. Lietuvos centro partija kandidatų nebuvo iškėlus.

³⁴ Nuoroda internete <http://eteismai.lt/byla/167683071309611>

finansavimo apskaitos žiniaraštyje, o 7 dalyje nustatyta, kad politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodomos visos politinės kampanijos pajamos ir išlaidos bei prisiimti įsipareigojimai (pagal išlaidų grupes).

5.3. Kadangi už 10 politinės kampanijos laikotarpį „Dzūkijos TV“ eterįje transliuotų L. Radzevičiūtės laidų „Demaskuoti“ įsipareigota apmokėti ne iš Lietuvos centro partijos politinės kampanijos sąskaitos, bet iš kandidatės L. Radzevičiūtės asmeninių lėšų, laikytina, kad buvo pažeistas Kampanijų finansavimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalis. Pagal Kampanijų finansavimo įstatymo 9 straipsnį, *atstovaujamųjų politinių kampanijų dalyvių politinės kampanijos finansuojamos tik iš juos iškelusių savarankiškų politinių kampanijų dalyvių lėšų*. Tai, kad dėl šio tyrimo vertinamoms laidoms įgyto eterio laiko sudaryta sutartis ne Lietuvos centro partijos, bet L. Radzevičiūtės vardu, vertinimo nekeičia, nes partijos ir partijos kandidatės politinė reklama laikomos laidos „Demaskuoti“ buvo atlygintinai skleidžiamos politinės kampanijos laikotarpiu.

5.4. Remiantis viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos pateiktais duomenimis, „Dzūkijos TV“ eterio laiką visoms 10 politinės kampanijos metu transliuotoms laidoms L. Radzevičiūtė įsigijo 2017 m. rugsėjo 26 d. sutarties su L. Radzevičiūte pagrindu už **100 Eur vienai laidai** įkainį (žr. 2.11.3 papunktį), nesantį „Dzūkijos TV“ politinės reklamos įkainių, deklaruotų 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinei kampanijai, sąrašė³⁵, taip pat pagal laidos trukmę ir pobūdį neatitinkantį nė vieno šio sąrašė esančio atitinkamų laidų skleidimo įkainio. Pagal Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, *politinės kampanijos laikotarpiu iki rinkimų ar referendumo galutinių rezultatų paskelbimo viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai politinę reklamą gali skleisti tik pagal visiems politinės kampanijos dalyviams vienodus įkainius ir sąlygas, pateiktus Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 30 dienų iki rinkimų ar referendumo dienos*. Atsižvelgiant į tai, kad L. Radzevičiūtė atlygintinai įgijo eterį politinei reklamai skleisti „Dzūkijos TV“, jai netaikant politinės reklamos skleidimo įkainių ir sąlygų, deklaruotų VRK, laikytina, kad „Dzūkijos TV“ valdanti viešoji įstaiga Alytaus regioninė televizija pažeidė Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 4 dalies nuostatas.

5.5. Remiantis LVAT 2019 m. birželio 14 d. sprendimu³⁶, pažymėtina, kad nors minėtos 2017 m. rugsėjo 26 d. sutarties tarp viešosios įstaigos Alytaus regioninė televizijos ir L. Radzevičiūtės 4.3 papunktyje nustatyta, kad šalys sutaria ir pareiškėja patvirtina, jog viešoji įstaiga Alytaus regioninė televizija nėra ir negali būti laikoma pareiškėjai suteikto televizijos eterio metu skleidžiamos informacijos bendraautore, niekaip neprisideda prie pareiškėjos galutinio produkto parengimo ir tik

³⁵ Nuoroda internete <https://www.vrk.lt/politinei-reklamai-taikytini-ikainiai-ir-salygos-2019-sav?srcUrl=reklamIkainiai/kampIkainiaiHtml%3FpkId%3D1084%26zpId%3D7456>

³⁶ Nuoroda internete <http://eteismai.lt/byla/167683071309611>

parduoda pareiškėjai televizijos eterio laiką, laikytina, kad politinės kampanijos laikotarpiu viešosios informacijos skleidėjai viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai tenka atsakomybė už kiekvieną jos parinktą ir visuomenei jai priklausančios „Dzūkijos TV“ eteryje perduotą (transliuotą) laidą, nepriklausomai nuo laidos turinio rengėjo. Vis dėlto nėra aišku, kodėl, esant viešai žinomai 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos pradžia, nuo 2018 m. lapkričio 7 d. nebuvo taikyti „Dzūkijos TV“ VRK deklaruoti įkainiai ir minėta sutartis nebuvo peržiūrėta redakcijos iniciatyva, ir keista, atsižvelgiant į pasikeitusias politinės reklamos skleidimo aplinkybes politinės kampanijos laikotarpiu.

5.6. Remiantis „Dzūkijos TV“ VRK deklaruotais 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės reklamos įkainiais, laidai „Demaskuoti“ analogiškai pritaikomu laikomas „Debatų laidos „Rinkimai 2019“ (laidos trukmė iki 60 min. (rodoma prieš „Žinios“ laidą) įkainis – 1 996,50 Eur. Todėl manoma, kad viešosios informacijos skleidėja viešoji įstaiga Alytaus regioninė televizija, politinės kampanijos laikotarpiu L. Radzevičiūtei ir toliau suteikdama eterio laiką už beveik 20 kartų mažesnę valandinį įkainį (100 Eur) negu VRK deklaruotas politinės reklamos skleidimo įkainis, L. Radzevičiūtei sudarė išskirtines sąlygas kitų kandidatų atžvilgiu bei suteikė finansinę naudą ir gali būti laikoma juridinio asmens nepinigine auka savarankiškai politinės kampanijos dalyvei Lietuvos centro partijai.

5.7. Kampanijų finansavimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje aukos apibūdinamos kaip *aukų gavėjams neatlygintinai perduoti pinigai, kilnojamieji ar nekilnojamieji daiktai, informacija, turtinės teisės, intelektinės veiklos rezultatai, taip pat kitos turtinės ir neturtinės vertybės, neatlygintinai atlikti veiksmai ir savanoriški darbai, veiksmų rezultatai, skirti savarankiško politinės kampanijos dalyvio politinei kampanijai finansuoti.*

5.8. Kampanijų finansavimo įstatymo 7 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta, kad *politinių partijų politinės kampanijos finansuojamos tik iš šių šaltinių: politinės partijos lėšų, gautų iš politinės partijos finansavimo šaltinių ir skirtų politinės partijos, kandidatų ir kandidatų sąrašų politinėms kampanijoms finansuoti; politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos gaunamų pagal šį įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukų politinei kampanijai; politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos iš Lietuvos Respublikoje registruotų bankų arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padalinio, veikiančio Lietuvos Respublikoje, gaunamų paskolų; palūkanų už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas (1 dalies 1–4 punktai). Finansuoti politinių partijų politines kampanijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama (3 dalis).*

5.9. Atsižvelgiant į tai, kad L. Radzevičiūtė, sutartimi įsipareigojusi atlyginti viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai už 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos laikotarpio jos ir Lietuvos centro partijos kandidatų sąrašo interesais transliuotų laidų „Demaskuoti“ eterį, laikoma, kad L. Radzevičiūtės priimti finansiniai įsipareigojimai už Išvados 3 dalyje nurodytų 10 laidų „Demaskuoti“ eterio laiką yra **L. Radzevičiūtės nepiniginė auka ir kandidatės lėšos Lietuvos centro partijai, iš viso 1 000 Eur** (10 laidų po 100 Eur).

5.10. Atsižvelgiant į tai, kad finansuoti politines kampanijas kitomis, Kampanijų finansavimo įstatymo nenurodytomis lėšomis draudžiama, o juridinių asmenų aukos, kaip politinių kampanijų finansavimo šaltinis, Įstatyme nenurodytos ir yra draudžiamos, politinės reklamos skleidimas pasinaudojant išskirtinėmis kitų kandidatų atžvilgiu sąlygomis beveik 20 kartų pigiau gauti eterio politinei reklamai laiką juridinio asmens valdomoje viešosios informacijos skleidimo priemonėje, **laikytinas neteisėtu politinės kampanijos finansavimo šaltiniu, t. y. juridinio asmens nepinigine auka.** Laikytina, kad Kampanijų finansavimo įstatymo kontrolės prasme viešoji įstaiga Alytaus regioninė televizija suteikė nepiniginę auką L. Radzevičiūtei. Viešąją įstaigą Alytaus regioninę televiziją ir L. Radzevičiūtę siejo sutartiniai santykiai pagal 2017 m. rugsėjo 26 d. sutartį, pagal kurią L. Radzevičiūtė iš viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos pirkė eterį. Pagal minėtos sutarties 4.1 papunktį pirkėjas privalėjo derinti kiekvienos laidos turinį (temą), todėl viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai laidų turinys turėjo būti žinomas. Be to, apie galimai netinkamą laidų turinį viešoji įstaiga Alytaus regioninė televizija elektroniniu paštu buvo informuota 2019 m. vasario 5 d. skundu, kurį taip pat gavo ir VRK. Todėl laikoma, kad apie galimai netinkamą ir politinę reklamą reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų neatitinkančių laidų turinį viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai taip pat buvo žinoma, bet L. Radzevičiūtei tęsiant laidų kūrimą, minėta sutartis, turimais duomenimis, nutraukta ar pakeista nebuvo. Viešoji įstaiga Alytaus regioninė televizija pagal minėtą sutartį turėjo būti informuota apie laidų turinį, be to, ir pats televizijos savininkės L. Pačėsienės sutuoktinis T. Pačėsas dalyvavo L. Radzevičiūtės laidose kaip visuomeninio judėjimo „Už Alytų“ pirmininkas ir visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ narys bei 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų kandidatas, laidose buvo pabrėžiamos jo teigiamos savybės ir pasiekimai: 2019 m. sausio 31 d. laidoje „Demaskuoti“ T. Pačėsas pristatomas kaip Alytaus miesto savivaldybės narys, alytiškis, olimpinis prizinininkas, krepšininkas, politikas, verslininkas, visuomenininkas. Kadangi viešoji įstaiga Alytaus regioninė televizija sudarė sąlygas L. Radzevičiūtei skleisti politinę reklamą ne pagal politinės reklamos įkainius, skirtumas tarp šių įkainių ir laidos kainos pagal minėtą sutartį yra laikomas nepinigine auka Kampanijų finansavimo įstatymo prasme.

5.11. Kampanijų finansavimo įstatymo 10 straipsnyje yra įtvirtinti reikalavimai aukai: *priimant nepiniginę auką ne vėliau kaip per 5 darbo dienas užpildomas aukų lapas* (10 straipsnio 7 dalis), *ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo aukos gavimo politinės kampanijos išdininkas Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje skelbiamame viešame aukotojų sąraše paskelbia aukotojo – fizinio asmens – vardą ir pavardę* (10 straipsnio 6 dalis), *prieš priimant auką tikrinama, ar ji atitinka įstatymo reikalavimus* (10 straipsnio 8 dalis), *politinės kampanijos dalyvis neturi teisės naudoti nepiniginių aukų, jei politinės kampanijos išdininkas nėra užpildęs aukų lapo* (10 straipsnio 11 dalis).

5.12. Kampanijų finansavimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *draudžiama naudoti politinėms kampanijoms gautas aukas, kurios neatitinka šio įstatymo reikalavimų*.

5.13. Kampanijų finansavimo įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad *visos politinės kampanijos pajamos, politinės partijos gautos iš šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje <...> ir politinės kampanijos išlaidos ar prisiimti finansiniai įsipareigojimai registruojami politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje*.

5.14. Pagal Kampanijų finansavimo įstatymo 10 straipsnio 9 dalį, *nepiniginių aukų įvertinimo ir jų tikrosios vertės apskaičiavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija*. Nepiniginės aukos, suteiktos politinės kampanijos dalyviui, vertė nustatoma remiantis Pelną nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo ir politinių kampanijų dalyvių neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1K-372 „Dėl Pelną nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo ir politinių kampanijų dalyvių neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo taisyklių patvirtinimo“, kurių 144 punkte nurodyta, kad *paslaugomis (tarp jų ir savanorių darbu) gautos paramos vertė įvertinama suma, kurių ūkio subjektas turėtų sumokėti, jei tas paslaugas pirktų*.

5.15. Siekiant nustatyti viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos suteiktos nepiniginės aukos dydį bei užtikrinti politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumą ir nustatyti, ar politinės kampanijos dalyvis, kurio vardu paskleista politinė reklama, ją apmokėdamas nebūtų viršijęs išlaidų limitą bei ar nėra padarytas šiurkštus Kampanijų finansavimo įstatymo pažeidimas, politinė reklama pripažįstamų laidų viešinimo kaina turi būti įvertinta politinės reklamos į kainiais. Siekiant nustatyti laidų „Demaskuoti“ viešinimo „Dzūkijos TV“ eteryje kainą, remiamasi „Dzūkijos TV“ VRK deklaruotais 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės reklamos į kainiais, iš kurių laidai „Demaskuoti“ analogiškai pritaikomu yra jau minėtas „Debatų laidos „Rinkimai 2019“ (laidos trukmė iki 60 min.

(rodoma prieš „Žinios“ laidą) įkainis – 1 996,50 Eur. Todėl laikytina, kad **10 laidų „Demaskuoti“ viešinio politinės kampanijos metu kaina yra 19 965 Eur** (10 x 1 996,50 Eur). Siekiant įvertinti viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos nepiniginės aukos dydį Lietuvos centro partijai, atsižvelgtina į tai, kad L. Radzevičiūtė viešajai įstaigai Alytaus regioninei televizijai sutarties pagrindu už šias laidas įsipareigojo sumokėti 1 000 Eur (žr. 2.11.3 ir 5.9 papunkčius), todėl viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos nepiniginės aukos Lietuvos centro partijai dydis lygus nustatytos 10 laidų „Demaskuoti“ viešinio politinės kampanijos metu kainos (19 965 Eur) ir L. Radzevičiūtės nepiniginės aukos (1 000 Eur) skirtumui, t. y. **18 965 Eur**.

5.16. Atsižvelgiant į Išvados 3 punkte nustatytus politinės kampanijos dalyvių Lietuvos centro partijos kandidatų sąrašo ir kandidatės į savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės politinės reklamos požymius, laikoma, kad:

5.16.1. 5 laidų, iš dalies (1/2) laikytinų Lietuvos centro partijos Alytaus miesto kandidatų sąrašo politine reklama, išlaidos sudaro **4 991,25 Eur** (1 996,50 / 2) x 5);

5.16.2. 10 laidų, laikytinų Lietuvos centro partijos kandidatės į į savivaldybės tarybos narius – merus merus L. Radzevičiūtės politine reklama, išlaidos sudaro **14 973,75 Eur** (1 996,50 / 2) x 5 + 1 996,50 x 5).

5.17. Pagal Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto VRK 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. Sp-51 (su vėlesniais pakeitimais) 58 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis žiniaraštyje nenurodė politinės kampanijos pajamų ar išlaidų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos laikytini politinės kampanijos pajamomis ar išlaidomis, papildo žiniaraštį, jame nurodydama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijas pajamas ar išlaidas.*

5.18. Pagal Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto VRK 2016 m. birželio 9 d. sprendimu Nr. Sp-82 (su vėlesniais pakeitimais) 30 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės reklamos (ar jos dalies), papildo dalyvio ataskaitą dėl politinės reklamos paskleidimo ir jos finansavimo šaltinių, nurodydama joje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintą politinę reklamą, kurios politinės kampanijos dalyvis nenurodė šioje ataskaitoje.*

5.19. Pagal Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 47 straipsnio 1 dalį, *rinkimų agitaciją reglamentuojančios šio įstatymo nuostatos taikomos paskelbus rinkimų datą. Rinkimų agitacijos išlaidos*

ir politinės reklamos išlaidos turi būti deklaruojamos įstatymų nustatyta tvarka ir negali viršyti pagal įstatymus nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.

5.20. Pagal Kampanijų finansavimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalį, *šiurkščiais šio įstatymo pažeidimais laikoma: politinės kampanijos dalyvio finansavimas šio įstatymo 12 straipsnyje numatytomis nepriimtinais aukomis (1 punktas); jeigu politinės kampanijos dalyvio išlaidos nedeklaruotai politinei reklamai arba nedeklaruotos politinės kampanijos išlaidos sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio (6 punktas); paslėptos politinės reklamos skleidimas, jeigu išlaidos paslėptai politinei reklamai sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio (9 punktas).*

5.21. 2019 m. balandžio 17 d. (su patikslinimais iki 2019 m. liepos 3 d.) pateiktoje dalyvės Lietuvos centro partijos 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodytas atstovaujamojo kampanijos dalyvio Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo politinės kampanijos išlaidų dydis – 9 568,08 Eur. Į politinės kampanijos finansavimo ataskaitą įtraukus Išvados 5.16.1 papunktyje nurodytas išlaidas už politinės kampanijos dalyvio politinės reklamos skleidimą (4 991,25 Eur), didžiausias leistinas atstovaujamojo politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos išlaidų dydis (44 000 Eur) nebūtų viršytas. Nedeklaruotos politinės kampanijos išlaidos atstovaujamojo kampanijos dalyvio Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo politinei reklamai sudaro 11,34 proc. jam nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio (44 000 Eur); atstovaujamosios kampanijos dalyvės L. Radzevičiūtės politinės kampanijos išlaidų dydis – 0,00 Eur. Į politinės kampanijos finansavimo ataskaitą įtraukus Išvados 5.16.2 papunktyje nurodytas išlaidas už politinės kampanijos dalyvio politinės reklamos skleidimą (14 973,75 Eur), didžiausias leistinas atstovaujamosios politinės kampanijos dalyvės politinės kampanijos išlaidų dydis (44 000 Eur) nebūtų viršytas. Nedeklaruotos politinės kampanijos išlaidos kandidatės į savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės politinei reklamai sudaro 34,03 proc. jai nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio (44 000 Eur). Nedeklaruotos **bendros politinės kampanijos išlaidos** (19 965 Eur) kandidatės į savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės ir atstovaujamojo kampanijos dalyvio Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo politinei reklamai sudaro **22,69 proc.** bendro atstovaujamiesiems politinės kampanijos dalyviams (kandidatų sąrašui ir L. Radzevičiūtei) nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio (88 000 Eur)³⁷. Taigi, nustatytos

³⁷ Bendra kandidatų sąrašo ir kandidatės į savivaldybės tarybos narius – merus limitų suma taikoma vadovaujantis Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 39 straipsnio 1 dalimi, kurioje nustatyta, kad *rinkimų užstatas vienam kandidatų sąrašui kartu toje pačioje savivaldybėje keliant vieną kandidatą į savivaldybės tarybos narius – merus, tik keliamam kandidatų sąrašui arba tik keliamam ar išsikeliančiam kandidatui į savivaldybės tarybos narius – merus vienoje savivaldybėje įregistruoti yra paskutinio paskelbto šalies ūkio darbuotojų vieno vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžio.*

nedeklaruotos politinės kampanijos išlaidos sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio, todėl tai laikytina šiurkščiu Kampanijų finansavimo įstatymo pažeidimu. Papildomai pažymėtina, kad išlaidos už politinės kampanijos dalyvio politinės reklamos skleidimą įtraukiamos į politinės kampanijos finansavimo apskaitą pagal VRK 2016 m. birželio 9 d. sprendimu Nr. Sp-82 patvirtintą Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos ir jos priedų formų bei pildymo ir pateikimo tvarkos aprašą (aktuali redakcija nuo 2018 m. lapkričio 29 d.)³⁸, kuriame nustatyta:

„22. Ataskaitos XI dalyje nurodomos Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimais nustatytos politinės kampanijos pajamos ir išlaidos (ar jų dalis), kurias Vyriausioji rinkimų komisija nurodė žiniaraštyje, ir nurodoma, ar visos dalyvio politinės kampanijos išlaidos, kurioms taikomas limitas, (iki politinės kampanijos pradžios, per politinę kampaniją ir pripažintos Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimais) neviršija nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.

26. Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės kampanijos pajamų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos, laikytinos politinės kampanijos pajamomis, papildo Aukų ir aukotojų sąrašą, nurodydama jame Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijas pajamas.

30. Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės reklamos (ar jos dalies), papildo dalyvio ataskaitą dėl politinės reklamos paskleidimo ir jos finansavimo šaltinių, nurodydama joje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintą politinę reklamą, kurios politinės kampanijos dalyvis nenurodė šioje ataskaitoje.

38. Ataskaita papildoma Vyriausiosios rinkimų komisijos žiniaraštyje nurodytomis išlaidomis, kurios priskirtinos atstovaujamajam politinės kampanijos dalyviui, ir nurodoma, ar visos atstovaujamojo dalyvio politinės kampanijos išlaidos (iki politinės kampanijos pradžios, per politinę kampaniją ir pripažintos Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimais) neviršija nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.“

5.22. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 39 straipsnio 5 dalies 2 punkte nustatyta, kad *pasibaigus politinės kampanijos laikotarpiui, Vyriausioji rinkimų komisija grąžina rinkimų užstatus juos sumokėjusioms partijoms, rinkimų komitetams ar išsikėlusiems kandidatams į savivaldybės tarybos narius – merus, jeigu: kandidatai nepažeidė šio įstatymo 6 straipsnio arba šiurkščiai nepažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo.*

Atsižvelgiant į bendrą užstatą abiem politinės kampanijos dalyviams, didžiausi politinės kampanijos išlaidų dydžiai sumuojami.

³⁸ Nuoroda internete <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/34d0ac40315911e69cf5d89a5fdd27cc/dXZaFkZbAc>

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų Lietuvos centro partijos (toliau – LCP) kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės ir politinės kampanijos dalyvio LCP Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašo politinė reklama šias laidas „Demaskuoti“, transliuotas:

- 1.1. 2018 m. lapkričio 8 d., – L. Radzevičiūtės ir LCP kandidatų sąrašo politinė reklama;
- 1.2. 2018 m. lapkričio 29 d., – L. Radzevičiūtės ir LCP kandidatų sąrašo politinė reklama;
- 1.3. 2018 m. gruodžio 20 d., – L. Radzevičiūtės ir LCP kandidatų sąrašo politinė reklama;
- 1.4. 2019 m. sausio 10 d., – L. Radzevičiūtės politinė reklama;
- 1.5. 2019 m. sausio 24 d., – L. Radzevičiūtės ir LCP kandidatų sąrašo politinė reklama;
- 1.6. 2019 m. sausio 31 d., – L. Radzevičiūtės politinė reklama;
- 1.7. 2019 m. vasario 7 d., – L. Radzevičiūtės ir LCP kandidatų sąrašo politinė reklama;
- 1.8. 2019 m. vasario 14 d., – L. Radzevičiūtės politinė reklama;
- 1.9. 2019 m. vasario 21 d., – L. Radzevičiūtės politinė reklama;
- 1.10. 2019 m. vasario 28 d., – L. Radzevičiūtės politinė reklama.

2. Pripažinti 1 punkte nurodytą politinę reklamą paslėpta politinė reklama.

3. Nustatyti „Dzūkijos TV“ VRK deklaruotais politinės reklamos skleidimo į kainiais 1 punkte nurodytų 10 laidų „Demaskuoti“ skleidimo kainą – 19 965 Eur.

4. Pripažinti 3 punkte nurodytą 10 laidų „Demaskuoti“ skleidimo kainą (19 965 Eur) 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų savarankiškos politinės kampanijos dalyvės Lietuvos centro partijos išlaidomis, dalį jų (14 973,75 Eur) priskiriant LCP kandidatėi į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtei ir likusią dalį (4 991,25 Eur) priskiriant atstovaujamajam politinės kampanijos dalyviui Lietuvos centro partijos Alytaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 2 kandidatų sąrašui.

5. Pripažinti Lietuvos centro partijos kandidatės į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtės nepinigine auka – kandidatės L. Radzevičiūtės asmeninėmis lėšomis (1 000 Eur) savarankiškai politinės kampanijos dalyvei Lietuvos centro partijai, L. Radzevičiūtei sudarius sutartį dėl 1 punkte nurodytų laidų „Demaskuoti“ atlygintino transliavimo televizijos „Dzūkijos TV“ eteryje.

6. Pripažinti viešosios įstaigos Alytaus regioninės televizijos nepinigine juridinio asmens auka (18 965 Eur) savarankiškai politinės kampanijos dalyvei Lietuvos centro partijai už 1 punkte nurodytos politinės reklamos transliavimą „Dzūkijos TV“ eteryje.

7. Pripažinti, kad 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos dalyvė Lietuvos centro partija pažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo:

7.1. 14 straipsnio 1 dalį, L. Radzevičiūtei įsipareigojus apmokėti politinės reklamos išlaidas ne iš politinės kampanijos sąskaitos, o asmeninėmis lėšomis;

7.2. 7 straipsnio 3 dalį ir 12 straipsnio 1 dalį, politinę kampaniją finansuojant iš neleistinių finansavimo šaltinių, priėmus juridinio asmens auką;

7.3. 10 straipsnio 7, 8 ir 11 dalis, priimant ir panaudojant nepinigines aukas nebuvo užpildyti aukų lapai;

7.4. 17 straipsnio 6 ir 7 dalis, nepiniginės aukos nėra registruotos Lietuvos centro partijos politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje.

8. Pripažinti, kad 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė ir Lietuvos centro partijos kandidatų į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius sąrašas šiurkščiai pažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 23 straipsnio 1 dalies:

8.1. 1 punktą, rinkimų politinę kampaniją finansavus iš neleistinių finansavimo šaltinių, priėmus juridinio asmens auką;

8.2. 6 punktą, nedeklaruotoms rinkimų politinės kampanijos išlaidoms sudarant 22,69 proc. nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio;

8.3. 9 punktą, išlaidoms paslėptai politinei reklamai sudarant 22,69 proc. nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio.

9. Pripažinti, kad Lietuvos centro partijos kandidatė į Alytaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus L. Radzevičiūtė pažeidė:

9.1. Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 15 straipsnio 2 dalį, skleisdama 2 punkte pripažintą paslėptą politinę reklamą;

9.2. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 47 straipsnio 2 dalį dėl rinkimų agitacijos formų, neatitinkančių sąžiningų ir garbingų rinkimų, 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos metu rengdama laidas „Demaskuoti“, pripažintas paslėpta politinė reklama.

10. Pripažinti, kad viešojo įstaiga Alytaus regioninė televizija, leisdama „Dzūkijos TV“ eteryje skleisti 1 punkte išvardytas laidas „Demaskuoti“, pažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo:

10.1. 16 straipsnio 4 dalį, pagal kurią politinės kampanijos laikotarpiu viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai skleisti politinę reklamą gali tik pagal Vyriausiajai rinkimų komisijai pateiktus politinės reklamos įkainius ir sąlygas;

10.2. 15 straipsnio 1 dalį, skleisdama nepažymėtą 1 punkte pripažintą reklamą;

10.3. 7 straipsnio 3 dalį, finansavus politinės partijos politinę kampaniją kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis.

11. Pavesti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui papildyti Lietuvos centro partijos 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitą, Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį šiuose siūlymuose nurodytomis pajamomis ir išlaidomis.

Vyriausiosios rinkimų komisijos narys,
pirmininko pavaduotojas

Andrius Puksas

Vyriausiosios rinkimų komisijos narė

Gitana Matiekuvienė

Vyriausiosios rinkimų komisijos narė

Inga Milašiūtė

Skyriaus vedėjas

Rokas Stabingis

Patarėjas

Vytautas Vilys